

26.10.2020

NOKIAN RANTOJEN KÄYTÖN VISIO

**NOKIAN
KAUPUNKI**

TÄÄLLÄ SYNTYY TTA.

SISÄLLYSLUETTELO

JOHDANTO	4
1 SUUNNITTELUALUEEN SIJAINTI JA YLEISKUVAUS	6
1.1 SUUNNITTELUALUE	6
2 SUUNNITTELUN LÄHTÖKOHDAT JA NYKYTILA	8
2.1 SUUNNITTELUTILANNE.....	8
2.1.1 Yleiskaavat.....	15
2.1.2 Ranta-alueiden osayleiskaava	20
2.1.3 Asemakaavat	23
2.1.4 Rantakaavat.....	26
2.1.5 Nokian kaupungin strategia	27
2.1.6 Vireillä olevat kaavat ja suunnitelmat.....	28
2.2 VESISTÖT	31
2.2.1 Vesireitit	35
2.3 MAAPERÄ	36
2.4 LUONNONYMPÄRISTÖ	37
2.5 MAANOMISTUS.....	39
2.6 VÄESTÖ JA YHDYSKUNTARAKENNE.....	39
2.7 PALVELUT JA VIRKISTYS.....	41
2.8 MAISEMA JA KULTTUURIYMPÄRISTÖ	43
2.8.1 Historia	43
2.8.2 Maisema.....	44
2.8.3 Maisema- ja kulttuuriympäristöarvot	45
2.8.4 Arkeologinen kulttuuriperintö	48
2.9 PILAANTUNEET MAA-ALUEET	49
2.10 TULVAVAARA.....	51
2.11 MUUT ALUEIDEN KÄYTTÖÄ RAJOITTAVAT TEKIJÄT	54
3 NOKIAN RANTOJEN KÄYTÖN VISIO	55
3.1 KESKEISET KEHITETTÄVÄT ALUEET	60
3.2 ASUMISEEN LIITTYVÄT POTENTIAALISET KEHITTÄMISALUEET	61
3.2.1 Nokian kartanon itäpuolinen alue.....	63

3.2.2	Edenin ympäristö	63
3.2.3	Kehon entinen pappila	63
3.2.4	Viinikanniemi.....	63
3.3	KAAVOITUKSEN KEHITTÄMISTARPEET	64
3.4	RANTOJEN KÄYTÖN JATKOSUOSITUKSET	65
4	YHTEYSTIEDOT	66
5	LÄHDELUETTELO.....	67
6	VASTINEET LAUSUNTOIHIN JA MIELIPITEISIIN	69

JOHDANTO

Nokian kaupunki käynnisti ranta-alueiden kehittämiseen tähtäävän visiotyön vuoden 2018 alussa. Työn tavoitteena on muodostaa näkemys taajama-alueiden rantojen kokonaistilanteesta sekä visio tulevaisuuden kehittämisen suuntaviivoista. Rantojen käytön visio tukee osaltaan vuonna 2017 vahvistettua Nokian kaupunkistrategiaa. Strategian yhtenä kärkihankkeena on kehittää ranta-alueita rakentamis- ja virkistyskäyttöön helposti kaupunkilaisten saavutettaviksi ja laadukkaiksi kokonaisuuksiksi.

Rantojen käytön visioon liittyvä selvitystyö käynnistettiin tarpeesta muuttaa joitakin keskustaajaman alueella voimassa olevia asemakaavoja rantojen maankäytön osalta sekä laatia asemakaava niille keskustaajaman rannoille, joita ei vielä ole asemakaavoitettu. Siuro-Linnavuoren alueella selvitystyön tarkoituksena on määrittää rantojen maankäyttö yleiskaavoitusta varten. Maakunnallisena tavoitteena on, että taajamien rakentamattomat ranta-alueet tulee säilyttää pääsääntöisesti rakentamattomina ja varata yksityiskohtaisemmassa kaavoituksessa yleiseen virkistyskäyttöön.

Nokian ranta-alueet ovat luontoarvoiltaan rikkaita, joten suojelukohteet sekä -alueet on erityisesti huomioitu rantojen käytön visiossa. Työssä on myös kartoitettu kohteita, jotka soveltuvat yhdyskuntarakenteensa osalta täydennysrakentamiseen.

Uudessa visiossa Nokian ranta-alueet on jaettu 13:een keskeiseen kehitettävään alueeseen, jotka ovat Nokianvirta, Vihnusjärvi, Pitkäniemi, Vihola, Halkoniemi, Liukuslahti, Luoto, Melo, Knuutila, Ruutana, Siuro, Jokisjärvi sekä Alinenjärvi. Kehitettävälle ranta-alueille on määritelty tavoitetila ja niille on suunniteltu uusia palveluita täydentämään nykyisiä toimintoja.

Selvitystyön ovat laatineet kaupungin valmisteluna luonnosvaiheeseen asti Nokian kaupungin kaavoitusarkkitehti Hannu Eerikäinen, paikkatietoinsinööri Mikko Koskinen ja ympäristönsuojelusuunnittelija Antti Mäkelä. Visioluonnoksen ovat koonneet yhteen konsulttityönä AFRY Finland Oy:ltä Ida Montell, Pihla Sillanpää, Arto Ruotsalainen ja Soile Turkulainen. Nokian rantojen käytön visio ei ole oikeusvaikutteinen kaava, vaan maankäytön suunnittelua ohjaava oikeusvaikutukseton teemasuunnitelma.

Työn valmistelussa on kuultu monipuolisesti asiantuntijoiden sekä kaupungin eri sidosryhmien näkemyksiä tulevaisuuden rantojen kaupungista. Työn luonnos oli nähtävänä 3.6. - 3.7.2020.

Elinvoimaisen ja kasvavan kaupungin ranta-alueet ovat asukkaille tärkeitä kohtaamis- ja ajanviettopaikkoja. Ne tarjoavat monipuolisia mahdollisuuksia virkistykseen ja asumiseen niin luonnontilaisilla viheralueilla kuin esimerkiksi urbaanilla keskusta-alueella Nokianvirran varrella.

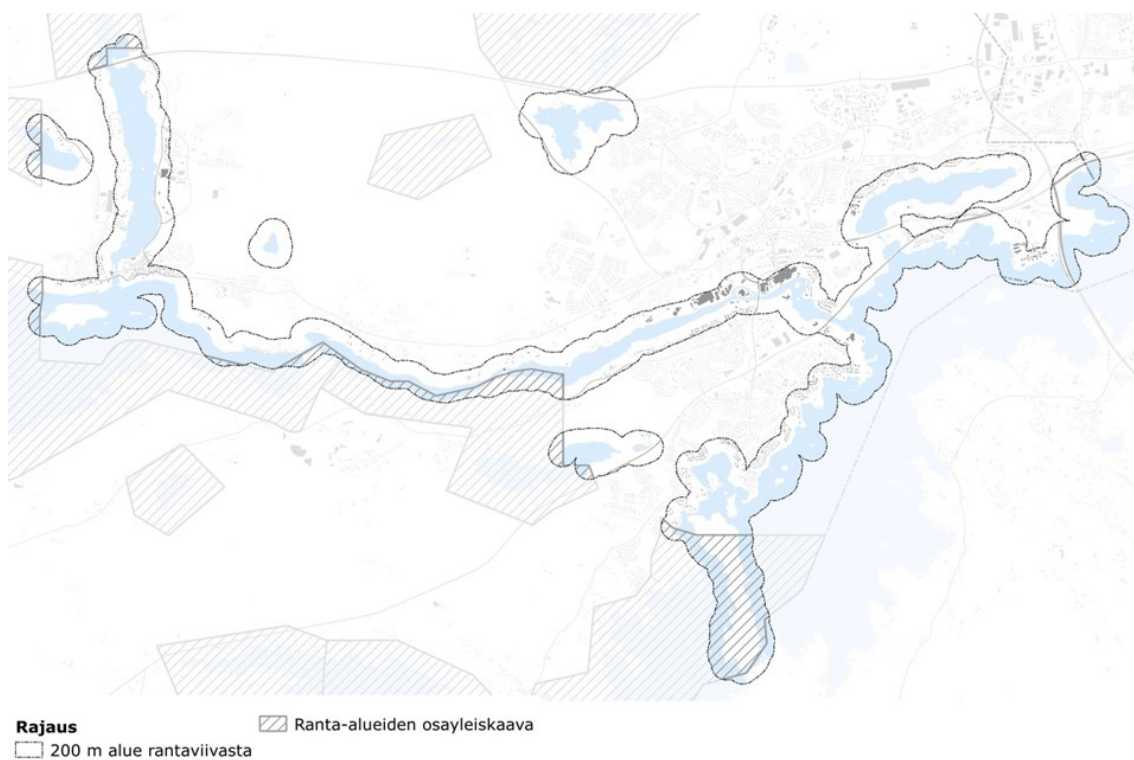
1 SUUNNITTELUALUEEN SIJAINTI JA YLEISKUVAUS

1.1 SUUNNITTELUALUE

Selvityksessä käsitellään Nokian keskustaajaman, Siuro-Linnavuoren ja Korvolan alueilla sijaitsevien järvien ranta-alueet noin 200 metrin vyöhykkeellä rantaviivasta. Selvityksessä ei käsitellä Nokian ranta-alueiden osayleiskaavan alueita. Selvitysalueella rantaviivan pituus on yhteensä noin 78 kilometriä, johon ei sisälly Nokian ranta-alueiden osayleiskaavan alueita.

Selvitysalueeseen kuuluvat keskustaajaman alueella:

- Pyhäjärven Saviselän rannat Tampereen rajalta Luodonsaareen asti ja rannan edustalla olevat saaret,
- Nokianvirran pohjois- ja eteläranta Pyhäjärveltä Melon voimalaitokselle asti,
- Vihnusjärven, Alisenjärven ja Kahtalammin rannat kokonaisuudessaan sekä Teernijärven itäranta, ja Siuro-Linnavuoren alueella:
- Nokianvirran pohjoisranta Melon voimalaitokselta Lukkilansalmeen,
- Kuloveden pohjoisranta Lukkilansalmelta Isosaareen asti
- Jokisjärvi Siuronkoskesta Murhasaaren sillalle asti.

Kuva 1-1 Selvitysalueen rajaus.

2 SUUNNITTELUN LÄHTÖKOHDAT JA NYKYTILA

2.1 SUUNNITTELUTILANNE

2.1.1 Maakuntakaavat

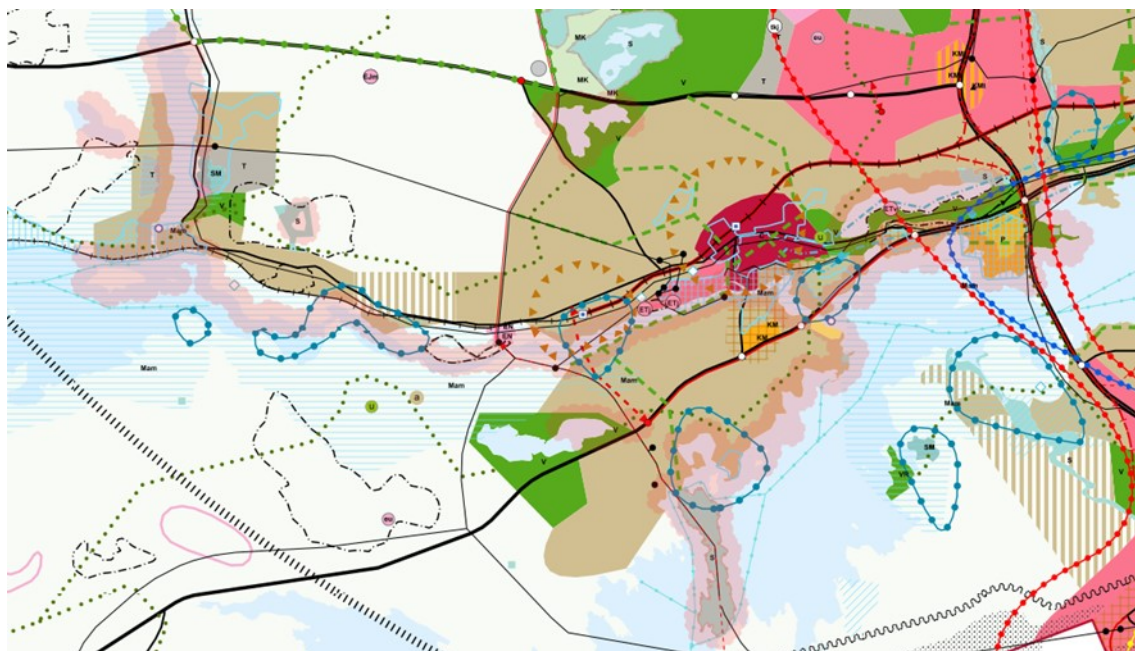
Selvitysalueella on voimassa Pirkanmaan maakuntakaava 2040.

Sisällöllisesti Pirkanmaan maakuntakaavan 2040 tärkeimmät tavoitteet ovat:

- Maakunnan kilpailukyvyyn vahvistaminen
- Sosiaalisesti ja ympäristön kannalta kestävä yhdyskuntarakenne
- Luonnonvarojen kestävä käyttö ja yhdyskuntarakenteen energiatehokkuus

Maakuntakaavassa selvitysalueen rannat ovat pääosin osoitettu taajamatoimintojen alueeksi tai virkistysalueiksi. Ranta-alueelle on osoitettu myös seudullisesti merkittäviä luonnonsuojelualueita tai -kohteita. Nokian keskustassa rantoja on varattu myös työpaikka-alueeksi ja keskustatoiminnoille. Siuron ja Haaviston välillä ranta-alue on pääosin maaseutualuetta. Vihnusjärven rannalle on osoitettu vedenottamo ja Nokianvirran rannalle jätevedenpuhdistamot sekä Melon voimalaitos.

Pääkäyttötarkoitusten lisäksi suurin osa ranta-alueista on osoitettu maisemallisesti ja rakennetun kulttuuriympäristön kannalta valtakunnallisesti tai maakunnallisesti merkittäviksi alueiksi. Vesistöjen rannoilla on myös useita arkeologisen kulttuuriperinnön ydinalueita sekä geologisesti arvokkaita alueita.

Kuva 2-1 Ote Pirkanmaan maakuntakaava 2040. Suunnittelun kohteena olevat ranta-alueet on osoitettu punaisella. (Paikkatietoikkuna 2020)

Maakuntakaavan virkistysalueen (V) merkintä:

Merkinnällä osoitetaan seudullisesti merkittävät taajamiin liittyvät virkistysalueet ja/tai taajamien ekologisen verkoston kannalta erityisen tärkeitä alueet. Alueella voi sijaita olemassa olevia vakituksia tai lomarakennuspaikkoja.

Suunnittelumääräyksen mukaan alue on varattu yleiseen virkistykseen ja ulkoiluun. Alueen yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on turvattava virkistyskäyttöedellytyksien säilyminen ja kehittäminen, alueen hyvä saavutettavuus sekä osoitettava maakuntakaavakartalle merkittyjen ulkoilureittien jatkuvuus virkistysalueella. Alueen suunnittelussa on kiinnitettävä huomiota ympäristön laatuun, alueen ominaisuuksiin ekologisen verkoston osana sekä merkitykseen luonnon monimuotoisuuden kannalta.

Maakuntakaavan taajamatoimintojen merkintä:

Merkinnällä osoitetaan asumisen, kaupan ja muiden palvelujen, työpaikkojen sekä muiden taajamatoimintojen rakentamisalueet. Merkintä sisältää niihin liittyvät pääväyliä pienemmät liikennealueet, yhdyskuntateknisen huollon alueet, paikallisesti

merkittävät ympäristöhäiriöitä aiheuttamattomat teollisuusalueet sekä paikallisesti merkittävät virkistys- ja suojelun alueet ja ulkoilureitit.

Merkintään liittyy Tampereella ja Ylöjärvellä Myllypuron Natura-alueen läheisyydessä erityismääräys em13.

Suunnittelumääräys:

Aluetta tulee suunnitella asumisen, palvelujen ja työpaikkojen sekoittuneena alueena. Erityistä huomiota tulee kiinnittää yhdyskuntarakenteen eheyttämiseen. Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on edistettävä julkisten ja kaupallisten palveluiden saavutettavuutta joukkoliikenteen, kävelyn ja pyöräilyn avulla.

Uusi rakentaminen ja muu maankäyttö on sovitettava ympäristöönsä tavalla, joka vahvistaa alueen omaleimaisuutta. Alueen suunnittelussa on kiinnitettävä erityistä huomiota kulttuuriympäristön, maiseman ja luontoarvojen säilymiseen. Alueen kytkeytyvyys seudullisille virkistysalueille ja ulkoilureiteille tulee ottaa huomioon.

Maakuntakaavan ulkoilureitti-merkintä:

Merkinnällä osoitetaan maakunnallisesti ja seudullisesti merkittävät ohjeelliset ulkoilureitit. Merkintä osoittaa ensisijaisesti tarpeen reitille.

Suunnittelumääräys:

Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on turvattava ulkoilureitin toteuttamisedellytykset osana maakunnallisesti ja seudullisesti toimivaa reitistöä. Suunnittelussa tulee kiinnittää huomiota luonnonarvojen säilymiseen suuntaamalla reitit kulutusta kestäville alueille.

Maakuntakaavan Keskustatoimintojen alue –merkintä:

Merkinnällä osoitetaan valtakunnan osakeskus, kaupunkitasoiset keskukset ja Tampereen ydinkaupunkiseudun alakeskukset. Merkintä sisältää niihin liittyvät keskustamaisen asumisen ja keskustahakuisten palvelu-, työpaikka- ja muiden toimintojen alueet liikennealueineen ja puistoineen.

Suunnittelumääräys:

Alueen suunnittelussa on otettava huomioon yhdyskuntarakenteen eheys, kaupunkikuvan omaleimaisuus, asuinympäristön laatu ja monipuolisuus, yhteydet seudullisille virkistysalueille, joukkoliikenteen, kävelyn ja pyöräilyn toimintaedellytykset sekä liityntäpysäköinnin ja joukkoliikenteen vaihtopaikkojen kehittäminen. Alueen suunnittelussa on turvattava kulttuuriympäristöjen arvojen säilyminen.

Keskustatoimintojen alueille voidaan sijoittaa merkitykseltään seudullisia vähittäiskaupan suuryksiköitä. Vähittäiskaupan suuryksiköt on suunniteltava keskustaympäristöön soveltuviksi. Ne on mitoitettava ja niiden toteutus on ajoitettava yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa siten, etteivät ne aiheuta merkittäviä haitallisia vaikutuksia muille keskusta-alueille tai seudun palveluverkon tasapainoiselle kehittämiselle.

Maakuntakaavan Suojelualue –merkintä:

Merkinnällä osoitetaan luonnonsuojelulain nojalla suojellut tai suojeltaviksi tarkoitetut alueet, kuten kansallispuistot ja luonnonpuistot sekä soiden-, rantojen-, vanhojen metsien, lehtojen- ja lintuvesiensuojelualueet. Merkinnällä osoitetaan myös ne suojelualueet, jotka voidaan toteuttaa luonnonsuojelulain ja/tai muun lainsäädännön perusteella, sekä koskien suojelulla rauhoitetut kosket.

Kohdemerkintää käytetään osoittamaan 2–10 hehtaarin kokoisia alueita. Alle 2 hehtaarin kokoisia alueita ei osoiteta maakuntakaavassa. Alueilla, joihin sisältyy pinta-alaltaan merkittäviä vesialueita, käytetään lisäksi alueen ulkorajat osoittavaa merkintää.

Suojelumääräys:

Alueella ei saa ryhtyä sellaisiin toimenpiteisiin, jotka saattavat vaarantaa alueen suojeluarvoja. Luonnonsuojelulain nojalla muodostettuja alueita koskevat suojelupäätöksessä annetut määräykset, ja alueiden toteuttamisesta vastaa ensisijaisesti valtio. Muiden alueiden osalta suojelun toteutus päätetään yksityiskohtaisemman suunnittelun yhteydessä.

Maakuntakaavan Maaseutualue –merkintä:

Merkinnällä osoitetaan maakunnallisesti merkittävät laajat yhtenäiset luonnon ydinalueet tai luonnon- ja kulttuuriympäristöjen kokonaisuudet, joilla on tarvetta retkeilyn ja ulkoilun järjestämiseen. Alueet ovat osa maakunnan ekologista verkostoa, ja ne tukevat luonnonympäristöjen kytkeytyvyyttä, säilymistä ja virkistyskäyttöä. Merkintä ei rajoita alueen maa- ja metsätalouskäyttöä tai käyttöä vakituiseen tai lom asumiseen.

Suunnittelumääräys:

Alueen yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on kiinnitettävä huomiota maa- ja metsätalouden toimintaedellytysten turvaamiseen sekä ulkoilumahdollisuuksia parantavien polku- ja reittiverkostojen ja näihin liittyvien palvelujen järjestämiseen.

Alueen suunnittelussa ja toteutuksessa tulee ottaa huomioon luonnon monimuotoisuuden ja muiden luontoarvojen säilyminen sekä välttää luonnonympäristöjen pirstoutumista.

Maakuntakaavan Arkeologisen perinnön ydinalue—merkintä:

Merkinnällä osoitetaan maakunnallisesti merkittävät laajat, yhtenäiset arkeologisen perinnön tihentymät.

Suunnittelumääräys:

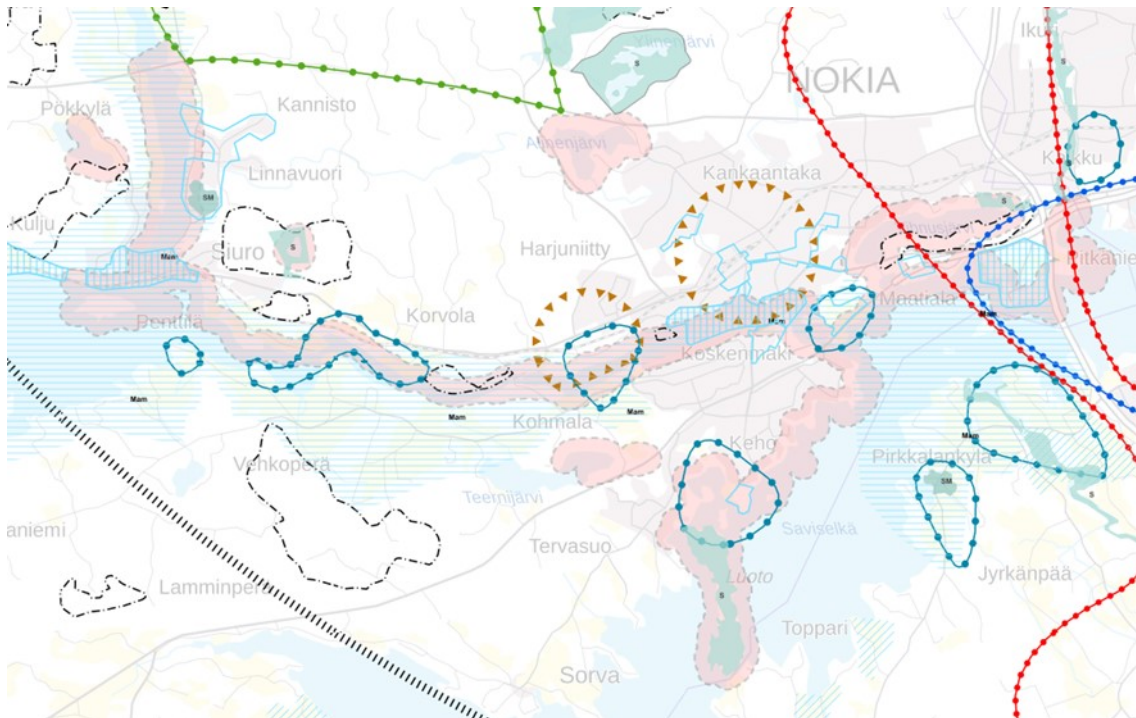
Alueella sijaitsevien muinaisjäännösalueiden ja niiden lähialueiden maankäyttöä, rakentamista ja hoitoa suunniteltaessa on kiinteiden muinaisjäännösten lisäksi otettava huomioon muinaisjäännösten suoja-alueet, maisemallinen sijainti ja mahdollinen liittyminen arvokkasiin maisema-alueisiin ja/tai kulttuuriympäristöihin.

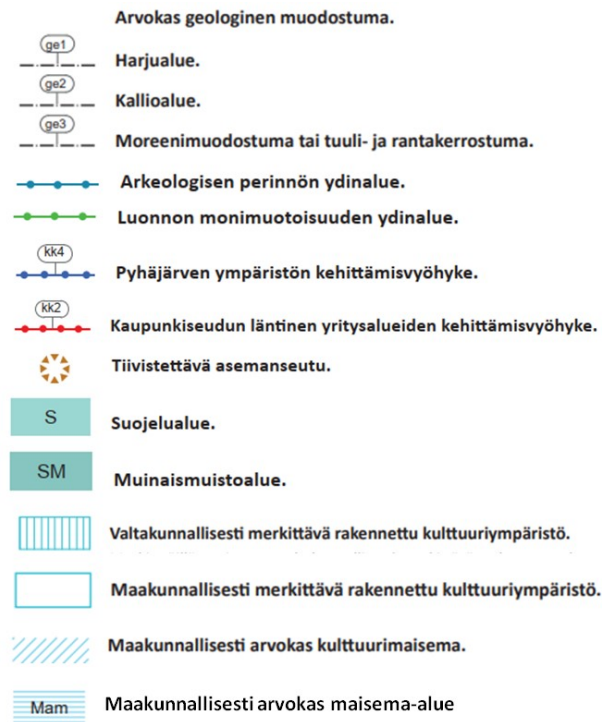
Maakuntakaavan yleismääräyksissä on ranta- tai vesialueita koskevia määräyksiä, joiden mukaan:

- Taajamien rakentamattomat ranta-alueet tulee säilyttää pääsääntöisesti rakentamattomina ja varata yksityiskohtaisemmassa kaavoituksessa yleiseen virkistyskäyttöön.
- Yhdyskuntien vedenhankinnan kannalta tärkeitä vesialueita ovat Kokemäenjoki, Mallasvesi, Näsijärvi, Roine ja Vihnusjärvi. Yksityiskohtaisemmassa

suunnittelussa on vesiensuojelunäkökohdat otettava huomioon siten, ettei näiden vesialueiden veden laatua heikennetä tai käyttöä vedenhankintaan vaaranneta.

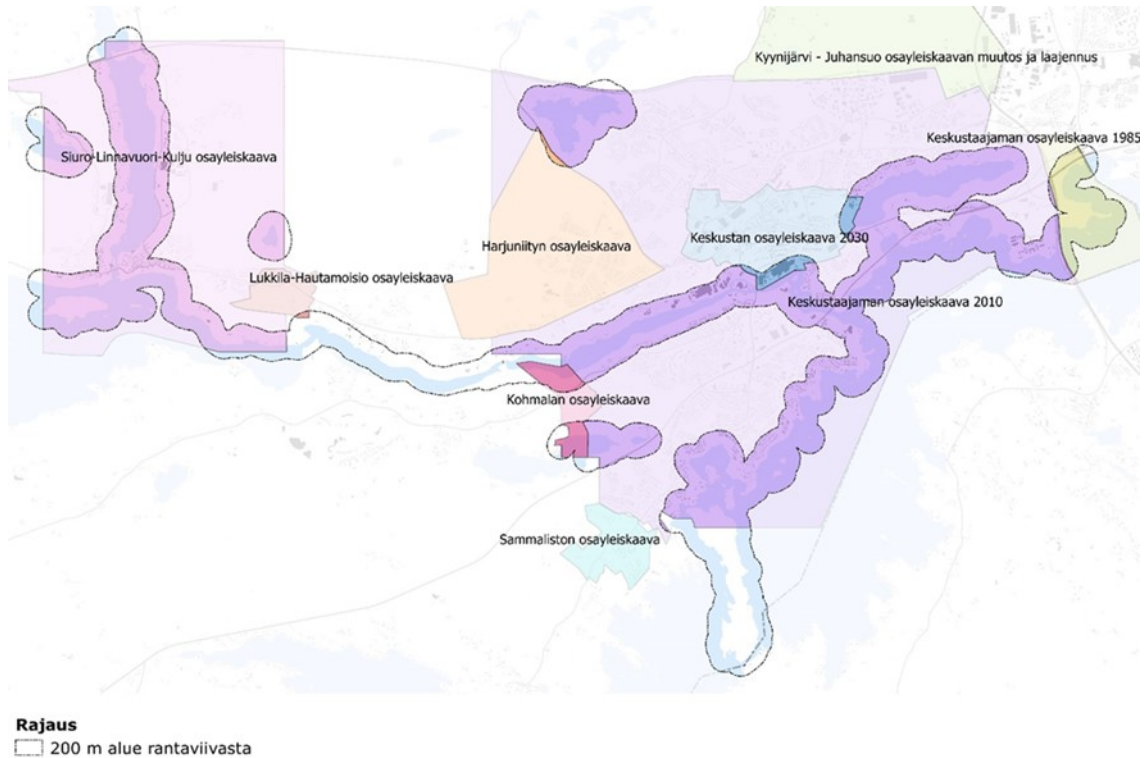
- Vanajaveden-Pyhäjärven alue on todettu vesienhoidon erityisalueeksi, jonka lähivaluma-alueilla tulee yksityiskohtaisessa suunnittelussa kiinnittää erityistä huomiota vesien ekologista ja kemiallista tilaa heikentävien tekijöiden vähentämiseen.
- Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on otettava huomioon viranomaisten selvitysten mukaiset tulva-alueet ja tulviin liittyvät riskit. Uutta rakentamista ei tule sijoittaa tulva-alueille. Tästä voidaan poiketa, jos voidaan osoittaa, että tulvariskit pystytään hallitsemaan.
- Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on tarkistettava ajantasainen tieto tunnetuista kiinteistä muinaisjäännöksistä ja muista arkeologisista kulttuuriperintökohteista Museoviraston muinaisjäännösrekisteristä ja siihen liittyvästä karttapalvelusta.

Kuva 2-2 Maakuntakaavan maakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet ja kulttuurimaisemat, arvokkaat geologiset muodostumat, arkeologisen perinnön ydinalueet ja muut kehittämisperiaatemerkinnät, suojelu- ja muinaismuistoalueet sekä valtakunnallisesti ja maakunnallisesti arvokkaat rakennetut kulttuuriympäristöt. Suunnittelun kohteena olevat ranta-alueet on osoitettu punaisella. (Paikkatietoikkuna 2020)

2.1.1 Yleiskaavat

Kuva 2-3 Yleiskaavoitustilanne.

Keskustaajaman rannoilla Melon voimalaitokselle asti on voimassa oikeusvaikutteinen yleiskaava (Keskustaajaman oyk 2010, Keskustan oyk 2030 ja Kohmalan oyk) lukuun ottamatta valtatie 3 itäpuolella olevia alueita, jossa yleiskaava on oikeusvaikutukseton (Keskustaajaman oyk 1985). Siuro-Linnavuoren alueella on voimassa oikeusvaikutukseton yleiskaava (Siuro-Linnavuori-Kulju oyk).

Yleiskaavoitettua rantaviivaa on selvitysalueella yhteensä noin 73 kilometriä, johon ei sisälly Nokian ranta-alueiden osayleiskaavan alueet. Nokianvirran pohjoisrannalla Korvolassa Melon voimalaitoksen länsipuolella, ei ole voimassa olevaa yleiskaavaa. Yleiskaavoissa suurin osa ranta-alueista on osoitettu virkistysalueiksi tai maa- ja metsätalousalueiksi.

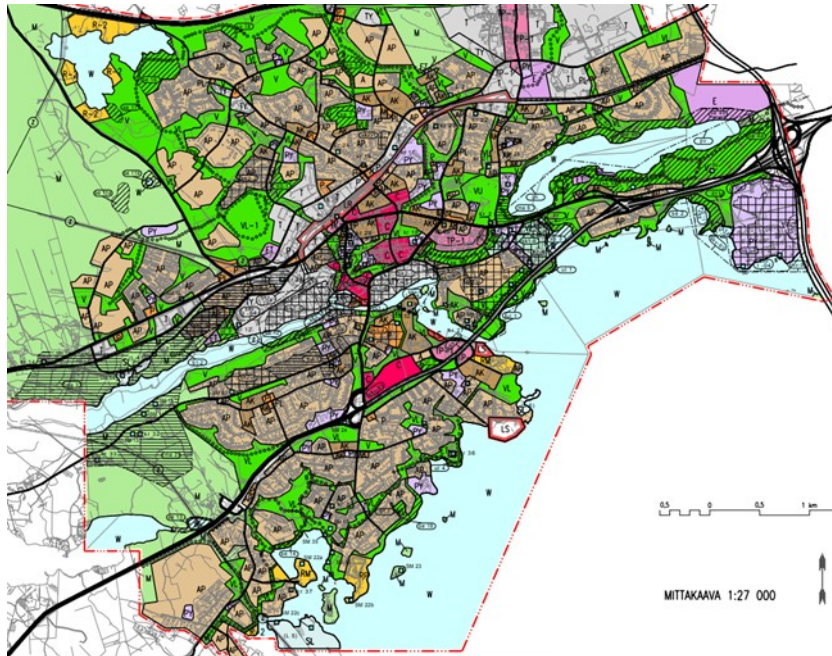
Keskustaajaman alueella on suurin osa ranta-alueesta yleiskaavan mukaista viher- ja virkistysaluetta (EV ja V). Länsiosan rannat on osoitettu maa- ja metsätalousalueeksi

(M) ja lisäksi Luodonsaaren pohjoisosassa ja Nokianvirran pohjoisrannalla on luonnonsuojelualuetta (SL).

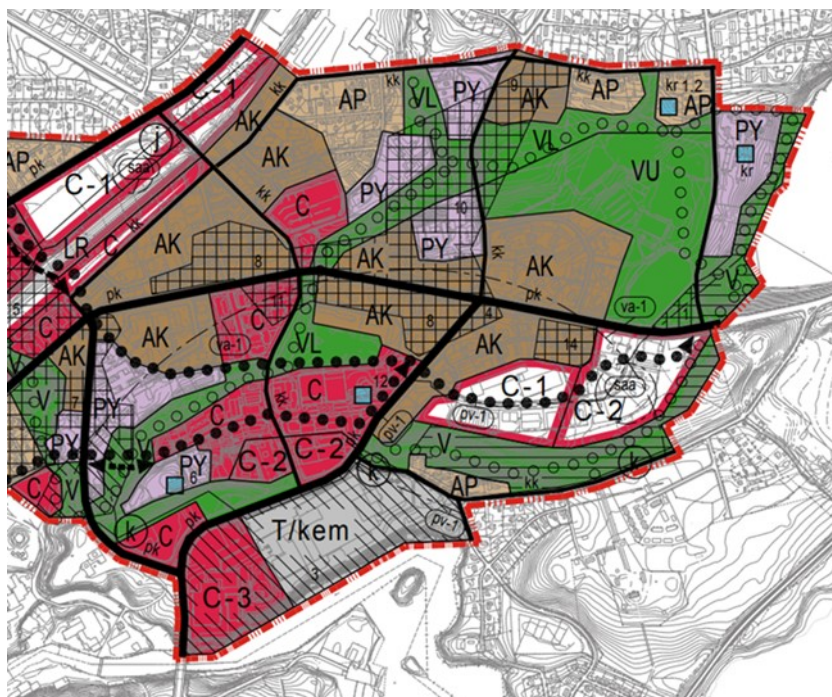
Keskustaajaman alueella yleiskaavan mukaista omarantaista asuntorakentamista (AP) on Viholan ja Sotkan alueilla sekä kerrostaloaluetta (AK) suunnitteilla Nokian kartanon alueella. Keskustan Emäkosken ja Lintuniemen pohjoisrannalla on keskustatoimintojen- (C) ja palvelujen aluetta (P) sekä teollisuusaluetta (T, TY). Loma-asumista, leirintäaluetta ja ryhmäpuutarha-aluetta (R-, RM, RP) on osoitettu Alisenjärven rannalle, Sotkanlinnankadulle, Viinikanniemeen, Kehon ja Edenin alueille. Satama-alueita (LS) on kolme. Lisäksi ranta-alueita on yleiskaavoitettu pieniltä osin erityisalueiksi (E, ET, EH).

Siuro-Linnanvuoren yleiskaavassa suurin osa ranta-alueesta on osoitettu maa- ja metsätalousalueeksi (M, M-1). Linnavuoren alueella ja Siuronkosken länsipuolella on Puistoaluetta (P), Loma- ja virkistysaluetta on osoitettu Knuutilaan sekä muutama yksittäinen kiinteistö Jokisjärven rannalle. Teollisuus- ja varastoaluetta on osoitettu Linnavuoren eteläosaan sekä Kuljuun ja pientaloaluetta Uudenkylän ja Pökkylän alueille. Lisäksi ranta-alueesta pieni osa on osoitettu liikennealueeksi ja rata-alueeksi.

Oikeusvaikutteisten yleiskaavojen otteet koskien suunnittelualueetta:

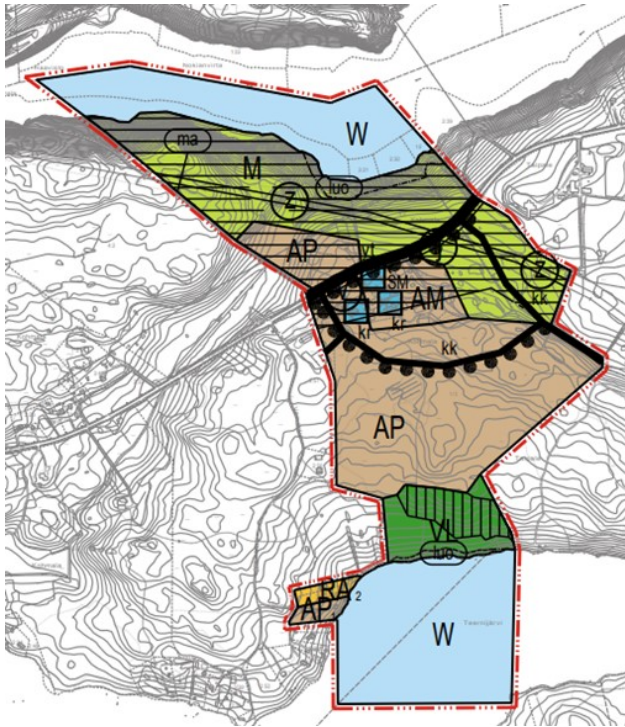
Kuva 2-4 Ote Keskustaajaman osayleiskaavasta 2010. (Nokian kaupunki 2020)

Kuva 2-5 Ote Keskustan osayleiskaavasta 2030. (Nokian kaupunki 2020)

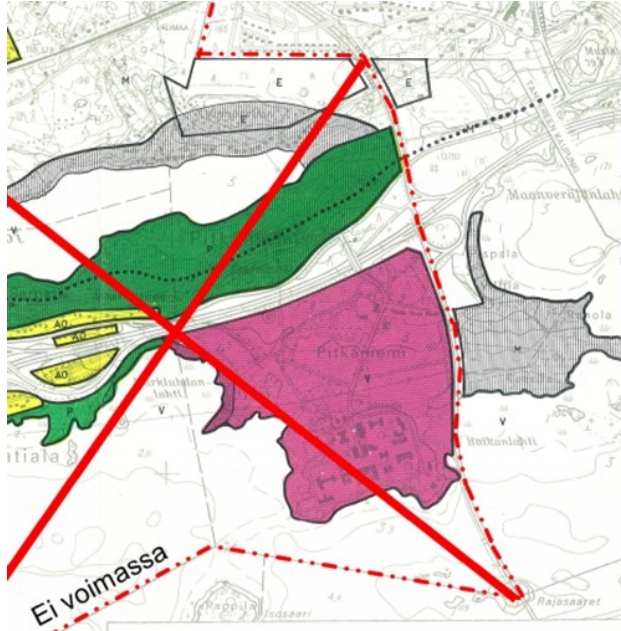
TÄÄLLÄ SYNTYY TTA.

nokiankaupunki.fi | Harjukatu 23 | PL

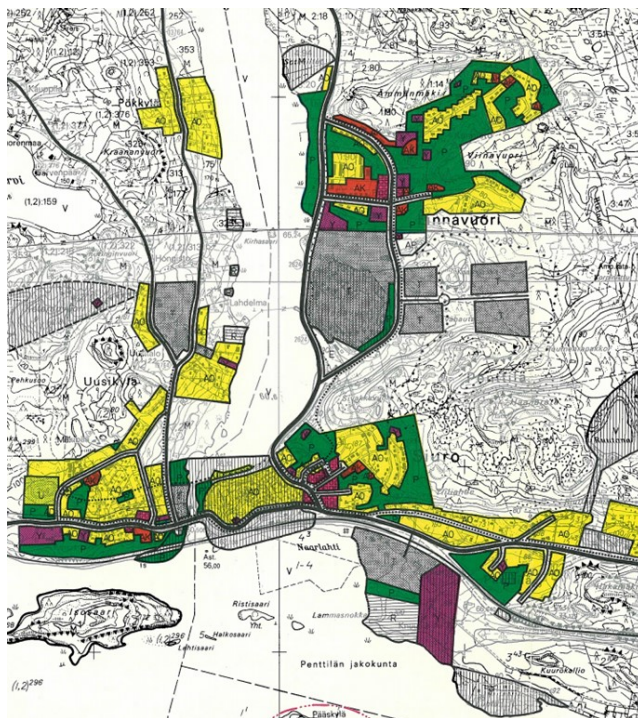

Kuva 2-6 Ote Kohmalan osayleiskaavasta. (Nokian kaupunki 2020)

Oikeusvaikutuksettomien yleiskaavojen otteet koskien suunnittelualueita:

Kuva 2-7 Ote Keskustaajaman osayleiskaavasta 1985. (Nokian kaupunki 2020)

Kuva 2-8 Ote Siuro-Linnavuori-Kulju-taajaman osayleiskaavasta 1985. (Nokian kaupunki 2020)

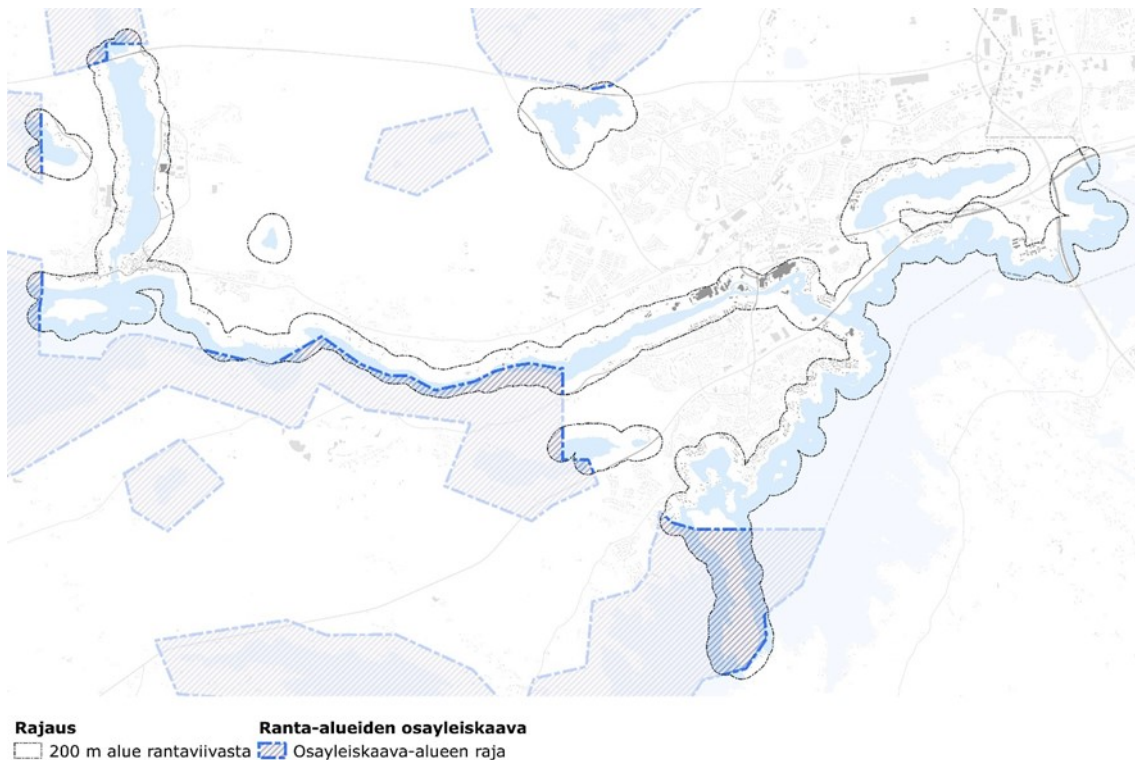
TÄÄLLÄ SYNTYY TTA.

nokiankaupunki.fi | Harjukatu 23 | PL

2.1.2 Ranta-alueiden osayleiskaava

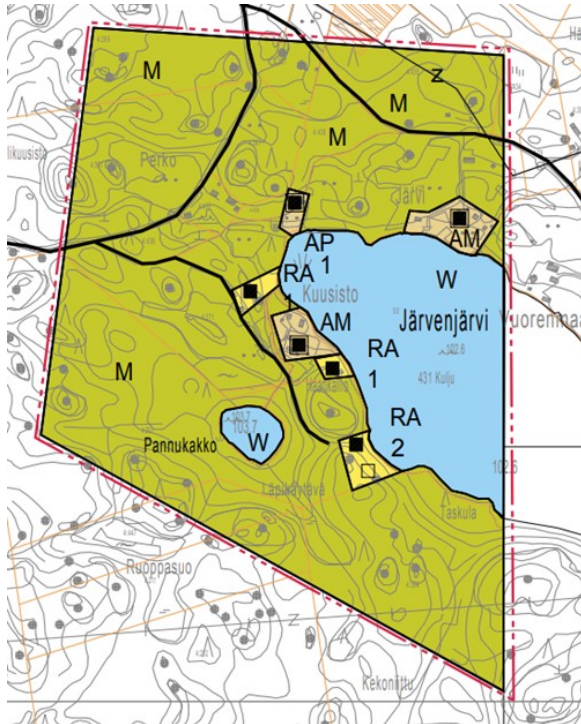
Ranta-alueiden osayleiskaava on tullut voimaan kaikilta osin 1.7.2004.

Rantaosayleiskaava laadittiin, jotta Nokian rannat saatiin yhtenäiseen, kaikki maanomistajat huomioonottavaan, tasapuoliseen suunnitelmaan. Osayleiskaavassa osoitettiin rantojen käyttö loma-asutuksen, ympärivuotisen asutuksen, maa- ja metsätalouden, yleisen virkistystyksen ja luonnonsuojelun osalta.

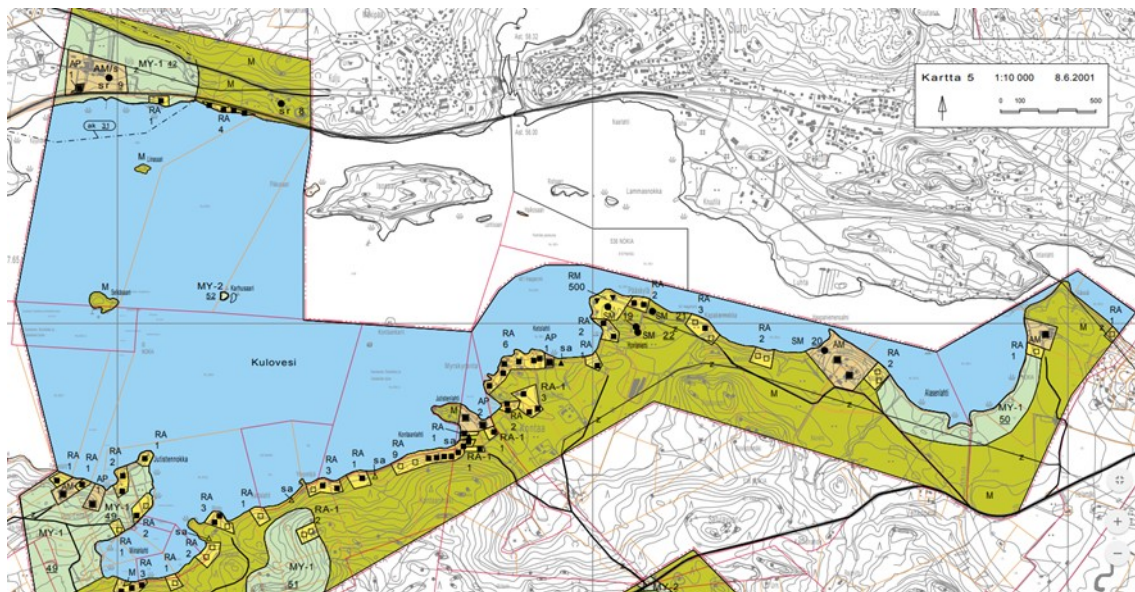

Kuva 2-9 Ranta-alueiden osayleiskaava suunnittelualueella.

Ranta-alueiden osayleiskaavaotteet koskien suunnittelualuetta (Nokian kaupunki 2020):

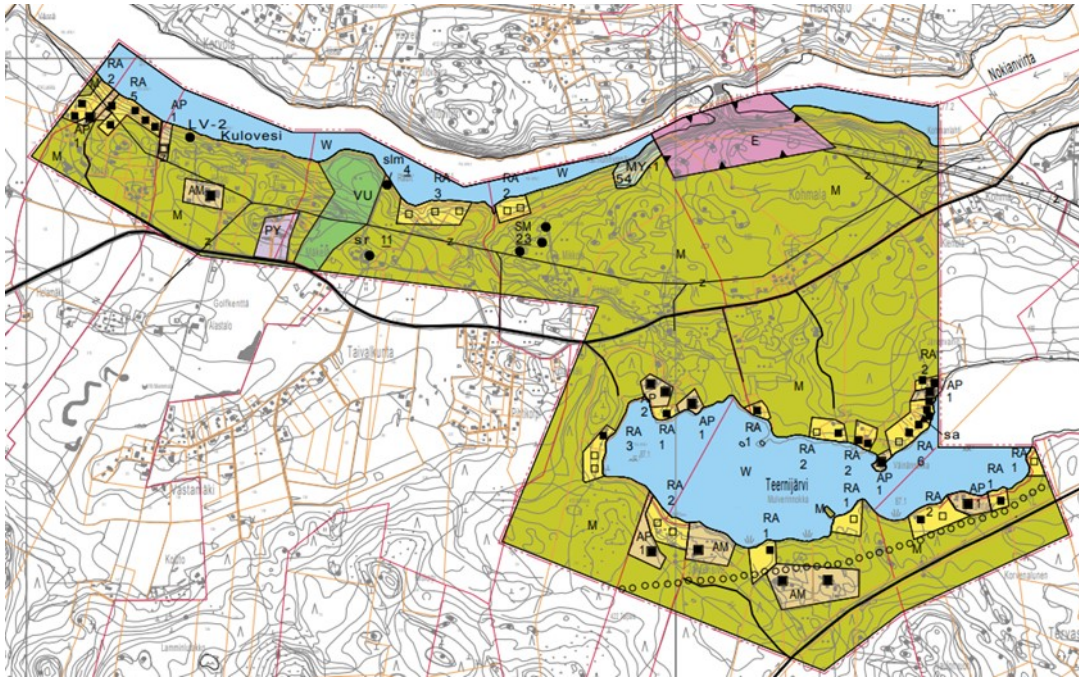

Kuva 2-10 Järvenjärven länsipuoli

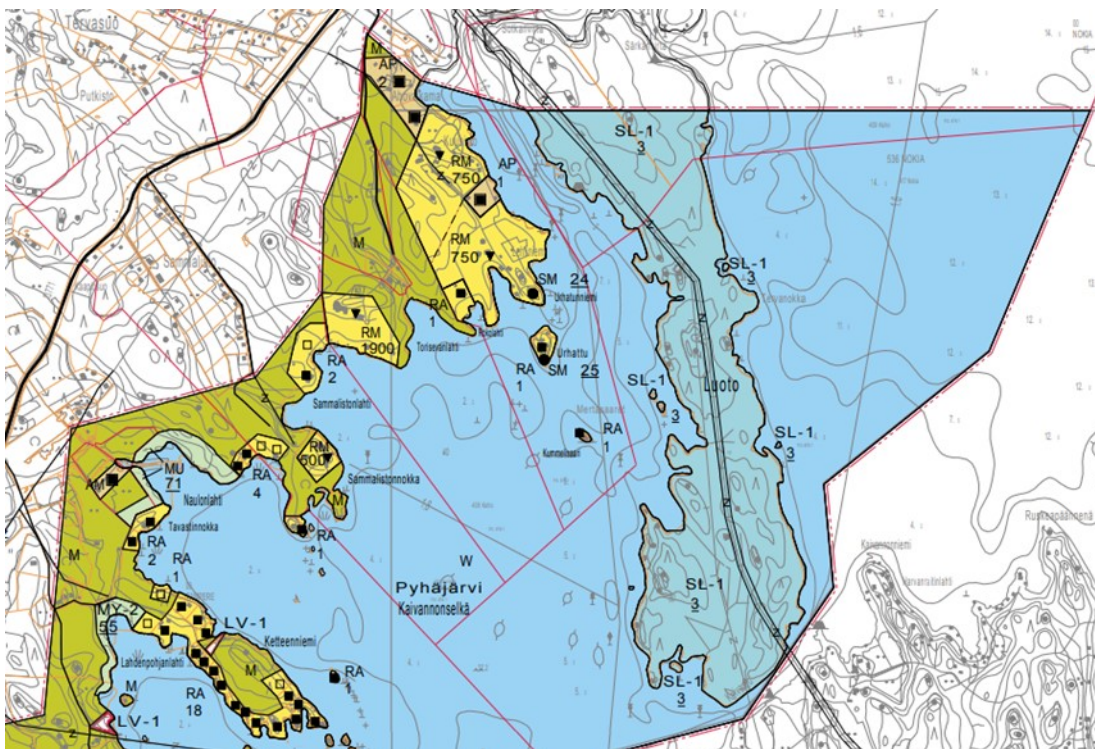

Kuva 2-11 Kulovesi ja Alasenlahti

TÄÄLLÄ SYNTYY TTA.

Kuva 2-12 Kulovesi ja Teernijärvi

Kuva 2-13 Pyhäjärvi

TÄÄLLÄ SYNTYY TTA.

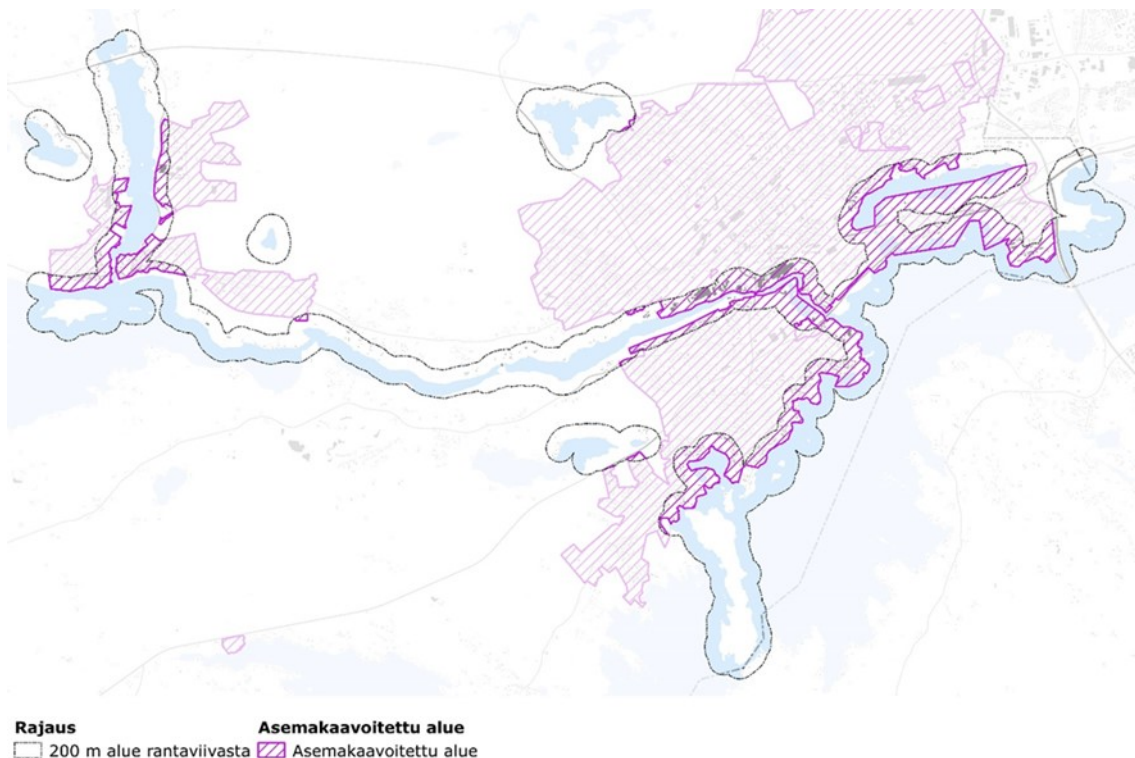
2.1.3 Asemakaavat

Selvitysalueen rantaviivasta reilusti yli puolet on asemakaavoittamatta.

Selvitysalueella on yhteensä noin 30 kilometriä asemakaavoitettua rantaviivaa, joka sijoittuu keskustaajaman ja Siuro-Linnavuoren alueille.

Suurin osa asemakaavoitetusta järvien rantaviivasta on osoitettu virkistysalueeksi. Viheralueita (V, VV, VL, VP, P, PL, UV, EV) on yli puolet asemakaavoitetun alueen ranta-alueista, maa- ja metsätalousaluetta (M, MA) sekä vesialuetta (W) on vain pieniltä osin.

Asuinrakentamiseen (AP, AO) on osoitettu ranta-aluetta Siurossa, Uudenkylän alueella, Raisonnokassa, Viholassa ja Sotkan alueella. Loma-asuinrakentamiseen on osoitettu ranta-alueita Sotkan ja Uudenkylän alueilla ja leirintäalueeksi Viinikanniemessä. Ranta-aluetta on yleisten ja kaupallisten palvelujen alueena Siurossa, Hasselbackassa, Pitkänniessä ja keskusta-alueella. Teollisuusaluetta (T, TK, TTV) on pääosin keskustassa, mutta myös Siurossa. Satama-alueita on myös selvitysalueella useampi ja pieneltä osin ranta-aluetta on myös vesi-, erityis-, liikenne- tai rata-alueena.

Kuva 2-14 Asemakaavat suunnittelualueella.

Asemakaavaotteet koskien suunnittelualuetta (Nokian kaupunki 2020):

Kuva 2-15 Ote asemakaavayhdistelmästä Saviselän rannalta.

Kuva 2-16 Ote asemakaavayhdistelmästä Nokianvirran itäpäästä.

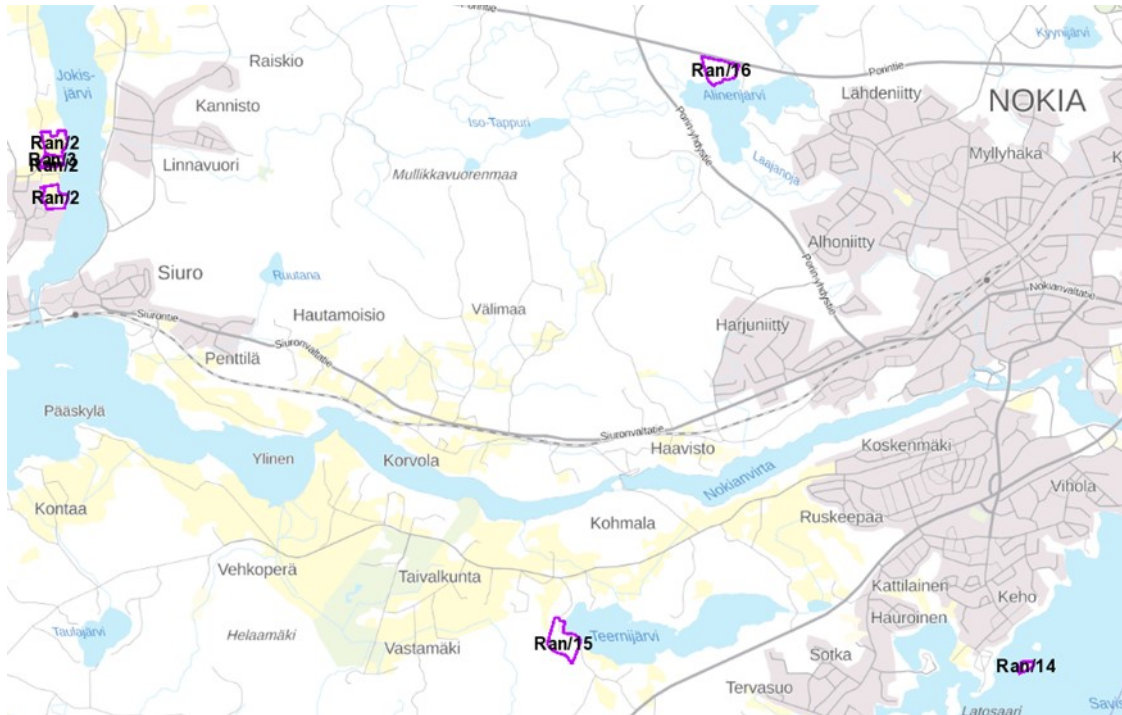
Kuva 2-17 Ote asemakaavayhdistelmästä Vihnusjärven länsi- ja eteläranta sekä Pitkäniemi ja Maatiala.

Kuva 2-18 Ote asemakaavayhdistelmästä Siuro-Kulju-Korvolan alueelta.

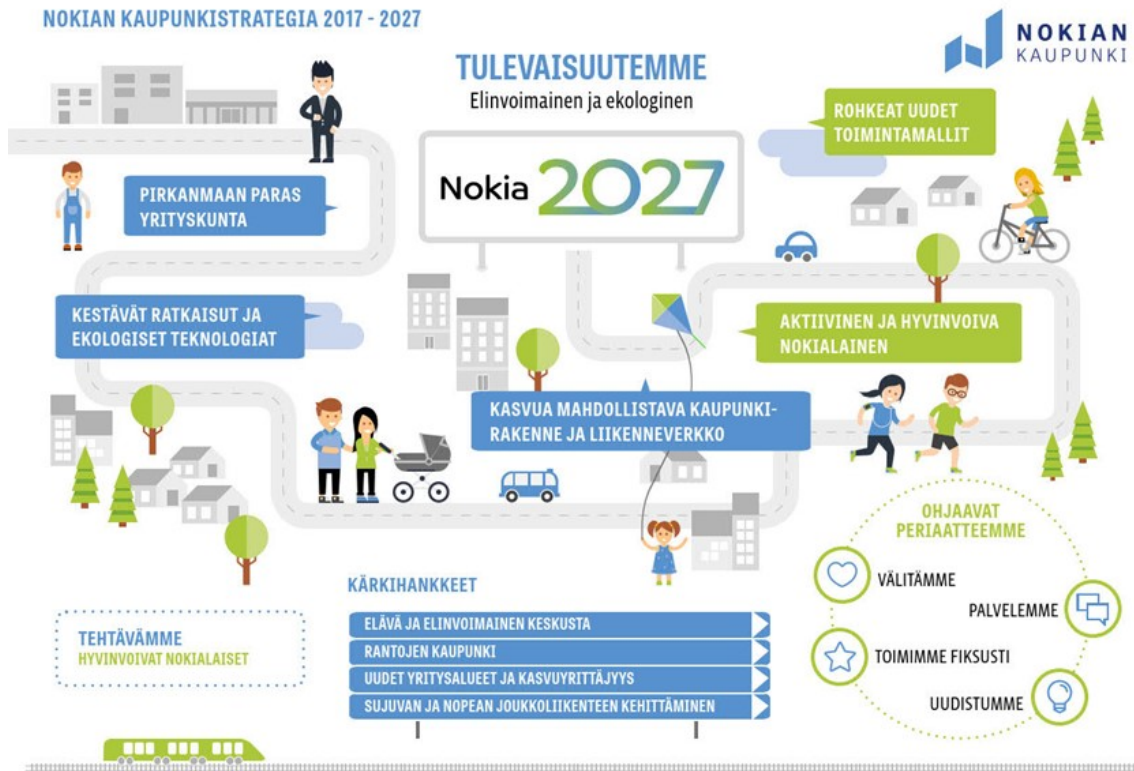
2.1.4 Rantakaavat

Suunnittelualueella on voimassa vain muutama rantakaava, jotka sijoittuvat Kuljun alueelle, Teernijärven länsirantaan, Alisenjärven pohjoisrantaan sekä Kehon edustalla sijaitsevalle Kirkkosaarelle.

Kuva 2-19 Rantakaavat suunnittelualueella. (Nokian kaupunki 2020)

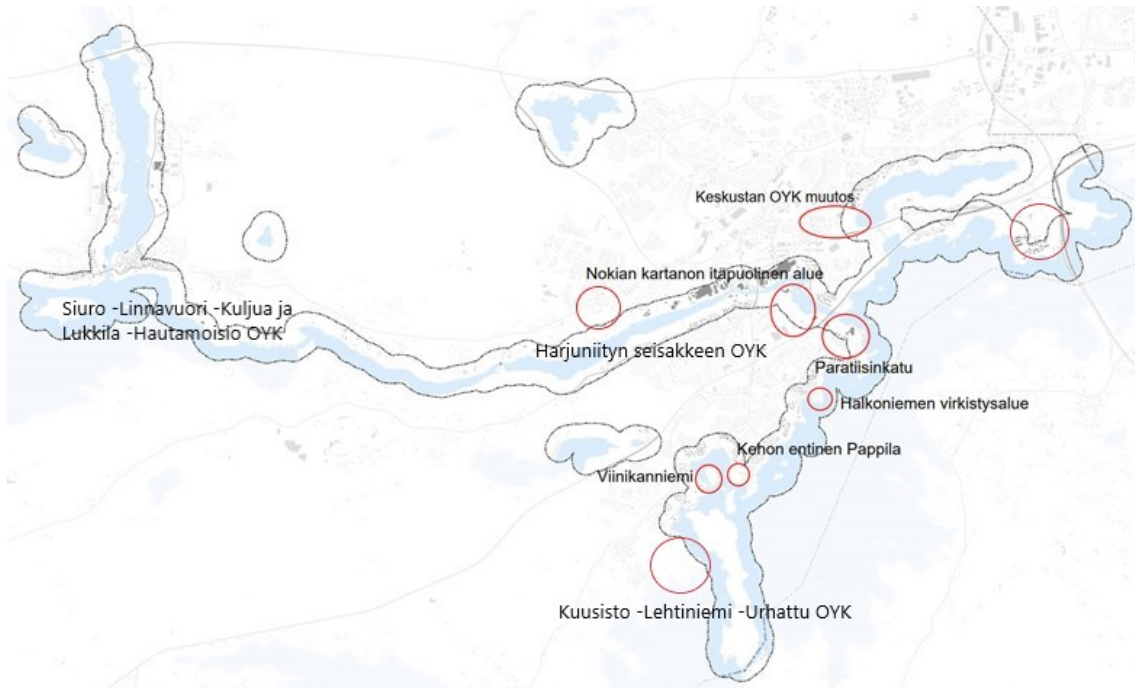
2.1.5 Nokian kaupungin strategia

Kuva 2-20 Nokian kaupunkistrategia 2017-2027. (Nokian kaupunki 2020)

Nokian kaupungin yhtenä strategisena kärkihankkeena on rantojen kaupunki. Strategian mukaan Nokian ranta-alueita on tavoitteena kehittää monimuotoisesti. Lisäksi selvitysalueeseen liittyvä kaupunkistrategian teemoja ovat Elävä ja elinvoimainen keskusta sekä Aktiivinen ja hyvinvoiva nokialainen.

2.1.6 Vireillä olevat kaavat ja suunnitelmat

Kuva 2-21 Selvitysalueella vireillä olevat ranta-alueita koskevat yleis- ja asemakaavat.

2.1.6.1 Keskustan osayleiskaavan muutos (Penttilänpuisto)

Keskustan osayleiskaavan muutos koskee Penttilänpuiston, Kylmänojanpuiston ja Vihnusrannan alueita. Kaavamuutos liittyy kouluverkoston ja urheilurakentamisen kehittämiseen.

Kuva 2-22 Karttaote Keskustan osayleiskaavan muutoksen kaavaluonnosvaihtoehdosta 1. (Nokian kaupunki 2020)

2.1.6.2 Kehon entinen pappila

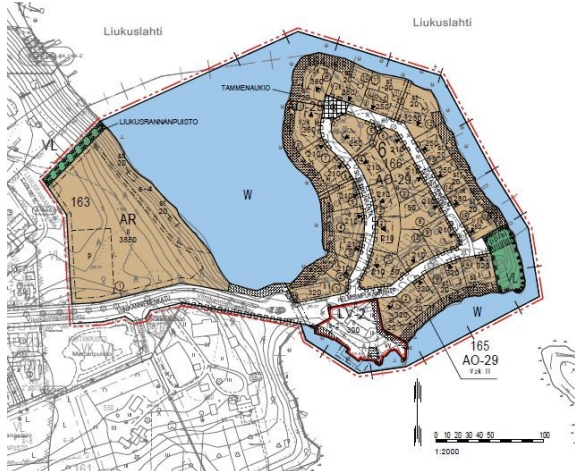
6. kaupunginosa, Kehon entisen pappilan ympäristön muutos puistosta pientaloalueeksi.

Kuva 2-23 Karttaote Kehon entisen Pappilan asemakaavamuutoksen kartasta. (Nokian kaupunki 2020)

2.1.6.3 Viinikanniemi

6. kaupunginosa, telttailu- ja leirintäalueen muutos pientaloasuinalueeksi (Viinikanniemi).

Kuva 2-24 Karttaote Viinikanniemen asemakaavaehdotuksen kartasta. (Nokian kaupunki 2020)

2.1.6.4 Nokian kartanon itäpuolinen alue

14. (Vihola) kaupunginosa, Nokian kartanon itäpuolisen alueen asemakaava.

2.1.6.5 Halkoniemen virkistysalue

14. (Vihola) kaupunginosa, Halkoniemen virkistysalueen asemakaavan muutos.

Kuva 2-25 Karttaote Halkoniemen virkistysalueen asemakaavaehdotuksen kartasta. (Nokian kaupunki 2020)

2.1.6.6 Paratiisinkatu

Maanomistaja on hakenut kaavamuutosta alueelle. Kaupunki kehittää samalla omaa satama-alueitaan. Osa alueesta on tarkoitus muuttaa käyttötarkoitukseltaan mahdollistamaan asuinrakentaminen. Kaavoitus on vasta aloitusvaiheessa.

Lisäksi Nokian kaupungin kaavoituskatsauksessa 2019 on ohjelmoitu selvitysaluetta koskevia lähiaikoina vireille tulevia yleiskaavoja: Strateginen yleiskaava, Vihnusjärven pohjoisosan osayleiskaavan muutos ja Siuro-Linnavuori-Kulju osayleiskaava.

2.1.6.7 Pitkäniemi

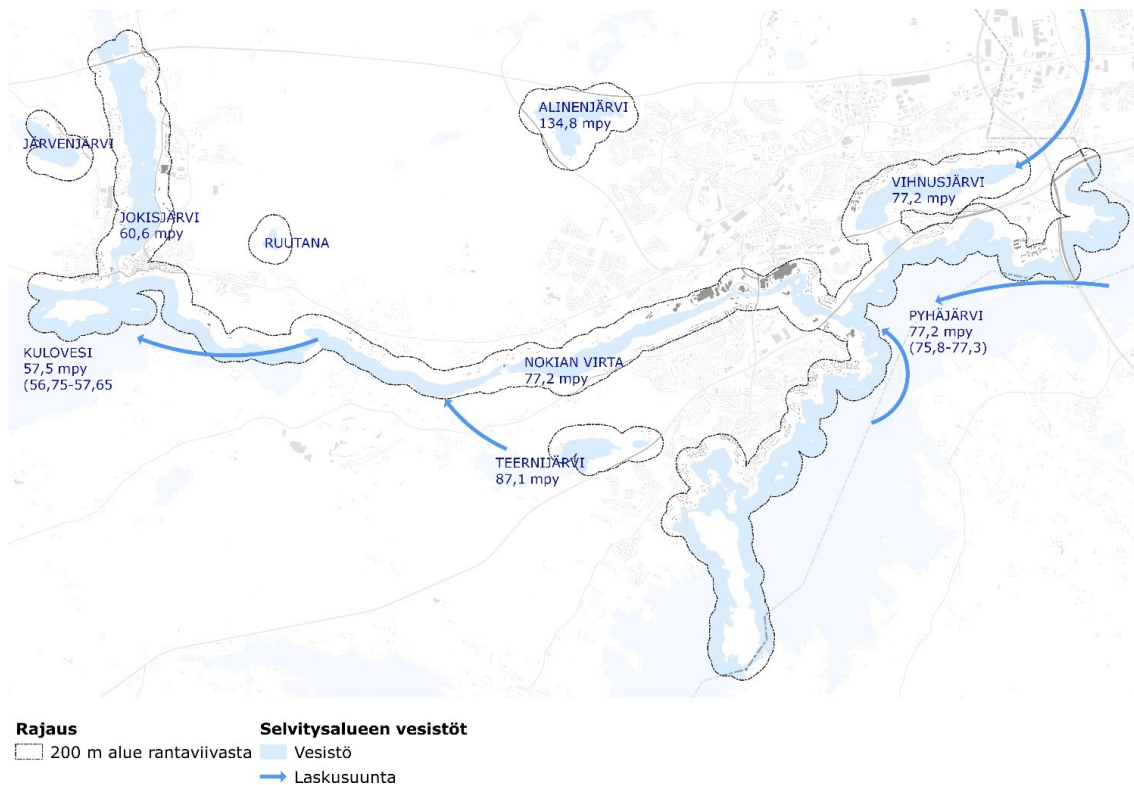
Pitkäniemen sairaala-alueella on käynnissä asemakaavan muutos, jossa tutkitaan alueen käyttötarkoituksen muuttamista asumiselle.

2.2 VESISTÖT

Selvitysalue kuuluu osaksi Kokemäenjoen vesistöaluetta. Kokemäenjoen vesistö on pinta-alaltaan 27046,12 km² ja siten Suomen viidenneksi suurin vesistö. Vesistöalue kattaa yhteensä noin 8 % koko Suomen pinta-alasta. Se on nimetty laskujokensa Kokemäenjoen mukaan. Alueen järvisyys on noin 11 %.

Pyhäjärvi on vesistön keskusallas, josta vedet virtaavat Nokianvirran kautta Kuloveteen ja edelleen Kokemäenjoen kautta Itämereen.

Pyhäjärvi, Kulovesi ja Jokisjärvi ovat säädeltyjä vesistöjä. Pyhäjärven veden pintaa säädellään Melon voimalaitoksella, joka sijaitsee selvitysalueella Nokianvirran puolivälissä. Jokisjärveä sääntelevä voimalaitos on Siuronkoskessa. Kuloveden pintaa säädellään Vammalassa sijaitsevalla voimalaitoksella.

Kuva 2-26 Selvitysalueen vesistöt ja niiden pinnankorkeudet ja laskusuunta.

Kahtalammi on noin 1,5 hehtaarin kokoinen, Teernijärveen laskeva, matala lampi aivan valtatie 12 (Turuntie) kupeessa. Lammen pinnan taso on noin 87,7 metriä. Lampi saa vetensä pääosin pohjoispuoliselta peltolaaksoilta tulevista kahdesta ojasta.

Teernijärvi on kooltaan noin 71 hehtaaria. Järvestä on laskuoja Nokianvirtaan. Vedenlaadultaan järvi luokitellaan tyydyttäväksi.

Pyhäjärvi on Pirkanmaalla Vesilahdella, Nokialla, Tampereella, Pirkkalassa, Lempäälässä ja Akaalla sijaitseva järvi. Pyhäjärvi on Suomen 39:nneksi suurin järvi.

Pyhäjärvi kuuluu Kokemäenjoen vesistöön ja on vesistön keskusjärvi. Pyhäjärven valuma-alue on 17073 km². Vesi laskee Pyhäjärveen kahta reittiä. Pohjoisselälle vedet tulevat Tammerkosken kautta Näsijärvestä (Näsijärven reitti), jonka valuma-alue on 7642 km². Etelämpää Pyhäjärveen laskee Vanajavedeltä (Vanajaveden reitti), jonka

valuma-alueen suuruus on 8 641 km². Pyhäjärvi laskee Nokianvirran eli Emäkosken kautta Kuloveteen ja sieltä edelleen Kokemäenjoen kautta Pohjanlahteen.

Pyhäjärven muoto on pitkien niemien ja saarien erikokoisiin selkiin jakama pitkä ja kaarevan muotoinen järvi. Järven pituus on sen kaarevaa muotoa seuraten vajaa 50 kilometriä. Järven pohjoisosan jakaa kahtia suuri Luodonsaari, jonka pohjoispäässä on Sotkan taajaman kohdalla alle 50 metriä leveä salmi. Saaren eteläpäässä kulkee toinen yli 50 metriä leveä salmi Kaivanto.

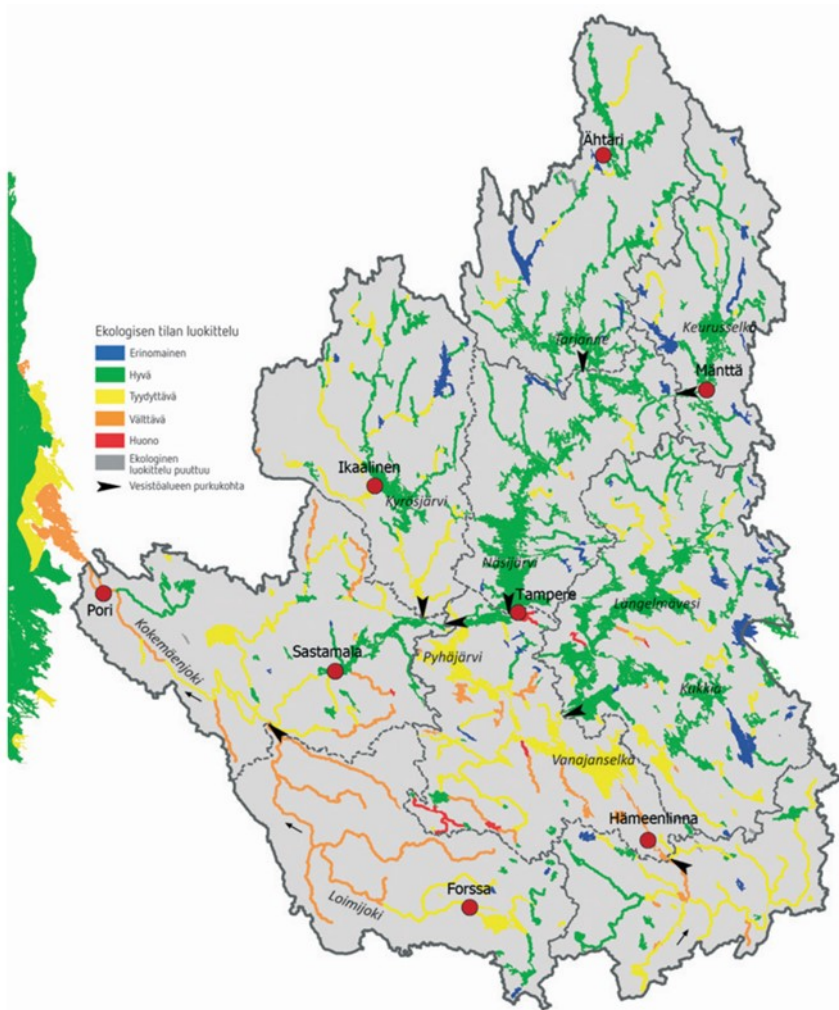
Tampereen ja Pirkkalan väliin sekä valtatie 3 katkaisemana Pyhäjärveen aukeaa laaja kymmenen kilometriä pitkä ja kolme kilometriä leveä selkä. Valtatie 3 lounaispuolelle jää seitsemän kilometriä pitkä ja enimmillään kolme kilometriä leveä järvenosa, jonka eteläinen osa on nimeltään Saviselkä. Nokialla ja Pirkkalankylää vastapäätä sijaitsee Pyhäjärven laskujoen Nokianvirran luusua ja sitä vastapäätä järveen laskee Savijoki. Pohjoisesta järveen laskee Vihnusjärven kautta Myllypuro ja Leppioja. Nokianvirtaan laskee suoraan Laajanoja pohjoisesta. Tämän järvenosan pohjoisrannat ovat lähes kaikki rakennettuja.

Vihnusjärvi on Nokian keskustan itäpuolella Tampereen rajaa vastassa sijaitseva järvi. Järvi on 2,5 kilometriä pitkä, 450 metriä leveä ja sen pinta-ala on 71 hehtaaria. Se on syntynyt Maatialanharjun ja Kappelinmäen taakse jääneeseen laaksoon ja sen vedet purkautuvat Pyhäjärven Maatialanlahteen 250 metristä ojaan myöten. Valtatie 12 Maatialanlahden ylittävä maantiepengerrys erottaa lahden Pyhäjärvestä, mutta sen vedet virtaavat lyhyen sillan ali Pyhäjärveen. Vihnusjärveen laskee kaksi lyhyttä ojaan Kankaantaan takaa, mutta pääosa vesistä on peräisin järven itäpäähän laskevasta Myllypurosta. Vihnusjärven vedenlaatua tutkitaan vuosittain ja siitä on olemassa runsaasti tietoa. Järven veden väri on lievästi ruskeaa ja vedessä on paljon humusta. Veden happamuustaso on humuksen määrästä huolimatta normaalia ja järven puskuriyky happamoitumista vastaan on hyvä. Veden happamuustasossa ei ole tapahtunut pitkään aikaan muutoksia. Järven ravinnetasot ovat fosforipitoisuuden osalta lievästi rehevöityneiden järvien tasoa. Alin pitoisuusarvo mitattiin loppukesällä 2019, jolloin fosforipitoisuus oli 9 mikrogrammaa litrassa vettä eli µg/l, joka alitti karujen järvien raja-arvon. Samaan on päädytty mittaamalla levien klorofyllipitoisuuksia. Järven vedet lämpötilakerrostuvat talvisin ja kesäisin. Kevään ja syksyn täyskierrot onnistuvat täysin. Tätä taustaa vasten on ymmärrettävää, ettei järvestä esiinny happiongelmiä. Vihnusjärvi soveltuukin virkistyskäyttöön hyvin ja sen

vedenlaatu olisi muuten erinomainen, ellei vedessä olisi niin paljon humusta ja ravinteita.

Alinenjärvi sijaitsee Nokian taajama-alueen länsipuolella valtatie 11 eteläpuolella. Järven pinta-ala on noin 44 hehtaaria. Järvi on noin 1,3 kilometriä pitkä ja leveimmältä kohdaltaan noin 800 metriä leveä. Järven rantaviivan pituus on noin 5 kilometriä. Järven vesiallas on kaksiosainen. Keskellä järveä kaksi niemeä erottavat isomman läntisen altaan itäisestä altaasta. Altaiden välinen salmi on kivinen. Länsialtaassa on 30 metriä leveä saari ja itäaltaan etelärannassa sijaitsee pieni luoto. Järveen laskee viisi lyhyttä suo-ojaa, mutta tärkein tulo-oja on Ylisenjärven 400 metriä pitkä laskuoja. Se laskee järveen kohdassa, missä valtatie 11 sivuaa näkyvästi järven koillisrantaa. Veden laskennallinen viipymä järvestä on 252 vuorokautta. Järven oma laskuoja Laajanoja lähtee järven eteläpäästä ja juoksee luontaisesti mutkitelleen koko viiden kilometrin matkansa Nokian taajama-alueella. Laajanoja alittaa monia katuja ja se muodostaa alajuoksulla pieniä patoaltaita ennen kuin se laskee Nokianvirtaan. Laajanojassa vuosina 1996 ja 1997 tehtyjen sähkökoekalastusten perusteella tiedetään purossa olevan lisääntyvä purotaimenkanta. Purotaimen eli tammukka on puhtaiden virtavesien laji, jotka on säilynyt jääkauden sulamisvaiheesta.

Nokianvirta on Kokemäenjoen vesistöön kuuluva joki Nokialla. Se virtaa Tampereen Pyhäjärvestä Kuloveteen. Putouskorkeus on 20 metriä. Nykyään Nokianvirrassa ei ole lainkaan koskimaisia osuuksia, mutta joki kulkee syvässä rotkossa. Jylhimmillään rotko on Melon voimalaitokselta alajuoksun suuntaan.

Kuva 2-27 Kokemäenjoen vesistöalueen vedenlaatu (KVVY 2013).

2.2.1 Vesireitit

Kokemäenjoen vesistössä on 17 kanavaa. Nokianvirran (Melo), Tammerkosken tai Kokemäenjoen padoilla ei ole sulkuportteja, joten Kokemäenjoen vesistössä on kaksi erillistä vesireittiä, Näsijärven reitti sekä Pyhäjärven-Vanajan reitti. Pidemmän aikavälin suunnitelmissa on ollut esillä myös Kokemäenjoen kanavoinnin kehittäminen. Reitti Tampereelta ja Nokialta Pyhäjärven-Vanajan kautta Turenkiin on noin 150 km pitkä. Längelmäveden reitin vesitie Vanajalta Länkipohjaan on noin 80 km pitkä. Luopioisten Aitooseen johtava vesitie Vanajalta on noin 30 km pitkä. Pälkäneeltä Mallasvedeltä itään Hauhon kirkonkylään johtava vesitie on noin 30 km pitkä.

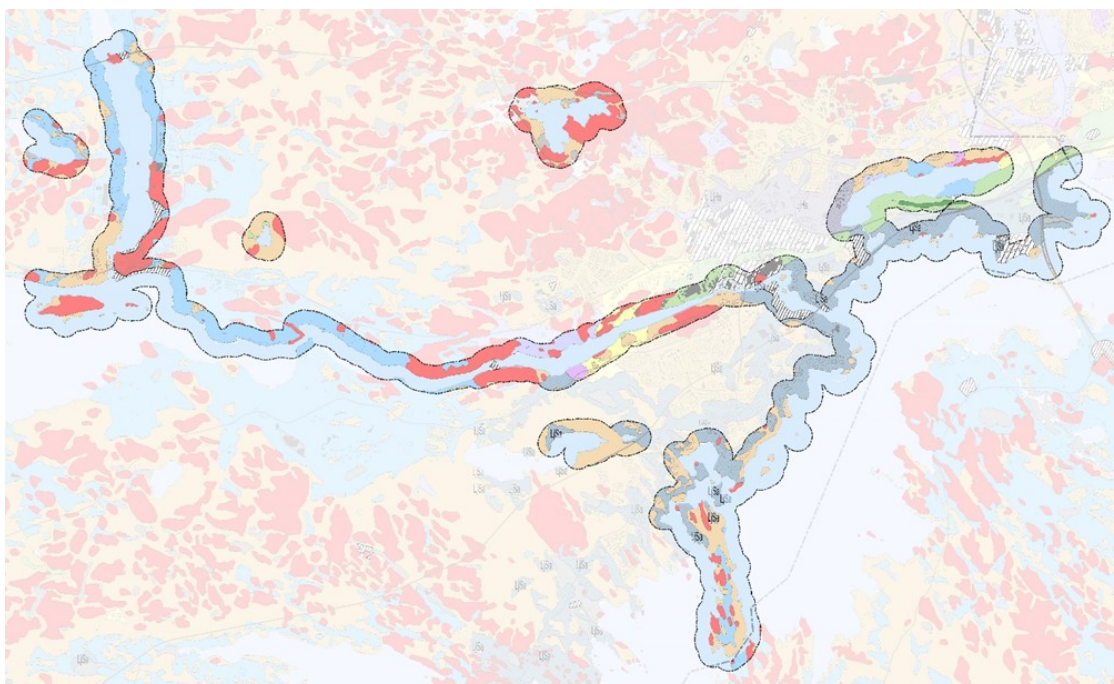
Hauhon Alvettulasta pohjoiseen Vihavuoteen johtava reitti on noin 25 km pitkä ja Tuulokseen johtava reitti noin 20 km pitkä. Kaikkiaan Pyhäjärven-Vanajan reitin vesistössä on vesiteitä runsaat 300 km.

2.3 MAAPERÄ

Maaperältään Nokian ranta-alueet ovat Kulovedellä ja Jokisjärvellä pääsoin savea ja Pyhäjärven rannalla liejusavea. Paikoin erityisesti Nokianvirran ja Siuron alueella on myös jyrkkäpiirteisiä kalliorantoja. Alisenjärven rannat ovat pääosin kalliota tai moreenia ja Teernijärven rannat pääosin moreenia.

Vihnusjärven eteläranta ja osin Nokianvirran pohjoisranta ovat hiekka- ja sorapitoista harjualetta. Vihnusjärven rannat ovat kauttaaltaan jyrkkäpiirteisiä. Siuronmäen rannat, Nokian keskusta-alueen ja Putaanvirran eteläranta sekä Pitkäniemen rannat ovat osin täyttömaata. Kahtalammen rannat ovat maaperältään pääosin liejusavea.

	Kallioma, maarpeite enintään 1 m (yleensä moreenia) (Ka)
	Rapakallio (RpKa)
	Rakka (RaKa)
	Lohkareita (Lo)
	Kiviä (Ki)
	Hiekkamoreeni (Mr), Soramoreeni (SrMr)
	Hienoainesmoreeni (HMr)
	Sora (Sr)
	Hiekka (Hk)
	liejuinen Hiekka, humuspitoisuus 2-6 % (LjHk)
	karkea Hieta (KHt)
	liejuinen Hieta (karkea), humuspitoisuus 2-6 % (LjHt)
	hieno Hieta (HHT)
	liejuinen hieno Hieta, humuspitoisuus 2-6 % (LjHHT)
	Hiesu (Hs)
	Liejuhiesu, humuspitoisuus 2-6 % (LjHs)
	Savi (Sa)
	Liejusavi, humuspitoisuus 2-6 % (LjSa)
	Lieju, humuspitoisuus yli 6 % (Lj)
	Rahkaturve (St)
	Saraturve (Ct)
	Turvetuotantoalue (Tu)
	Täytemaa (Ta)
	Kartoittamaton (0)
	Vesi (Ve)

Rajaus
200 m alue rantaviivasta

Kuva 2-28 Ote maaperäkartasta (1:20 000). (GTK 2020)

2.4 LUONNONYMPÄRISTÖ

Nokian rannat ovat luontoarvoiltaan rikkaita. Useimmat Nokian rantojen arvokkaista luontokohteista ovat lehtoja tai lehtomaisia metsiä, joita luonnehtivat pähkinäpensaat ja jalopuut, erityisesti kynä- ja vuorijalava. Myös vesilinnustoltaan ja muulta lajistoltaan sekä virkistyskäytöltään arvokkaita kohteita on useita.

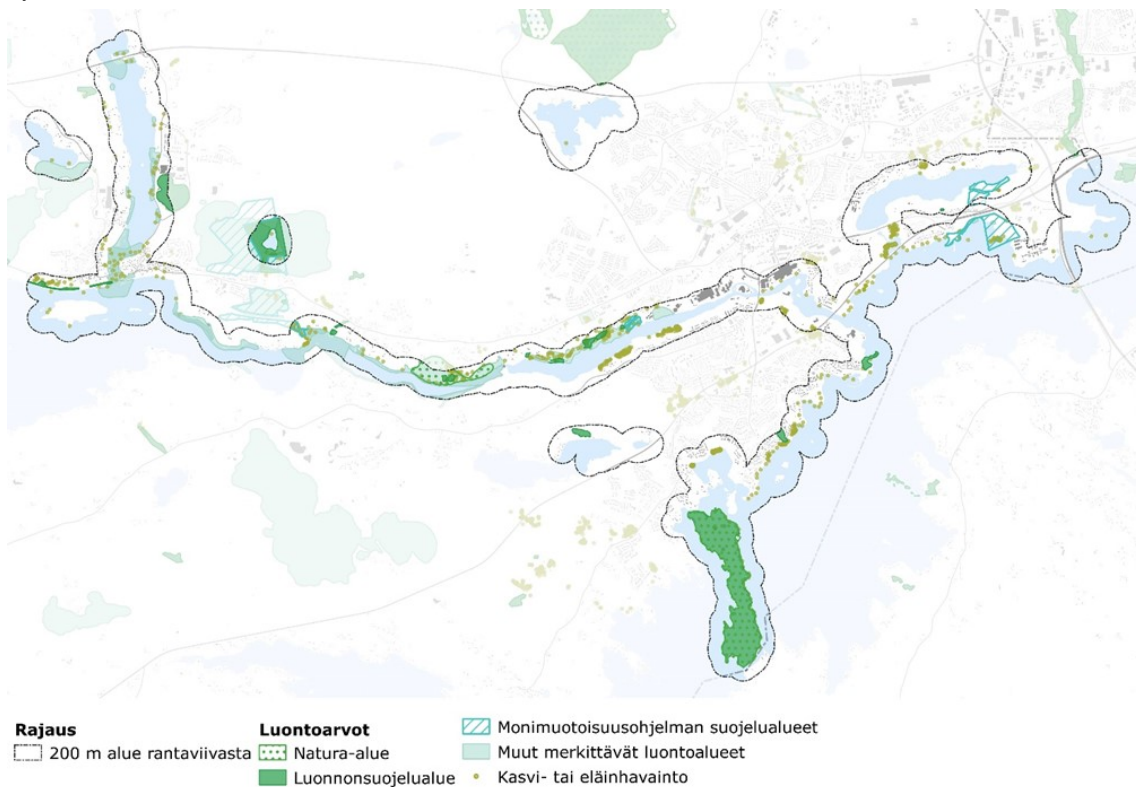
Selvitysalueen sisällä on kahdeksan luontotyyppirajauksella rauhoitettua pienialaista suojelualuetta, joista valtaosa on pähkinäpensaslehtoja. Lisäksi Siurossa sijaitsee yksi erityisesti suojeltavan lajin, palosirkan, suojelualue. Luodon saari on suurin Nokian kaupungin omistama luonnonsuojelualue. Saaren pohjoisosat ovat kuitenkin Nokian ja Tampereen seurakunnan omistamia. Muita ranta-alueiden suojelualueita ovat Nokian kaupungin omistama Ruutana sekä yksityinen suojelualue Viholassa.

Suojelualueiden ulkopuolella on uhanalaisia ja rauhoitettuja kasvi- ja eläinlajeja, joista osa on myös erityisesti suojeltuja tai luontodirektiivin mukaisia lajeja. Nokian ranta-alueet tunnetaan varsin hyvin kasvillisuudeltaan ja viime vuosina tehdyt liito-

oravaselvitykset ovat antaneet hyvän kuvan lajin levinneisyydestä myös selvitysalueen sisällä. Niin ikään linnusto tunnetaan hyvin arvokkaimmilla kohteilla. Muiden lajiryhmien kuten esimerkiksi lepakoiden ja sudenkorentojen osalta alueet tunnetaan heikommin.

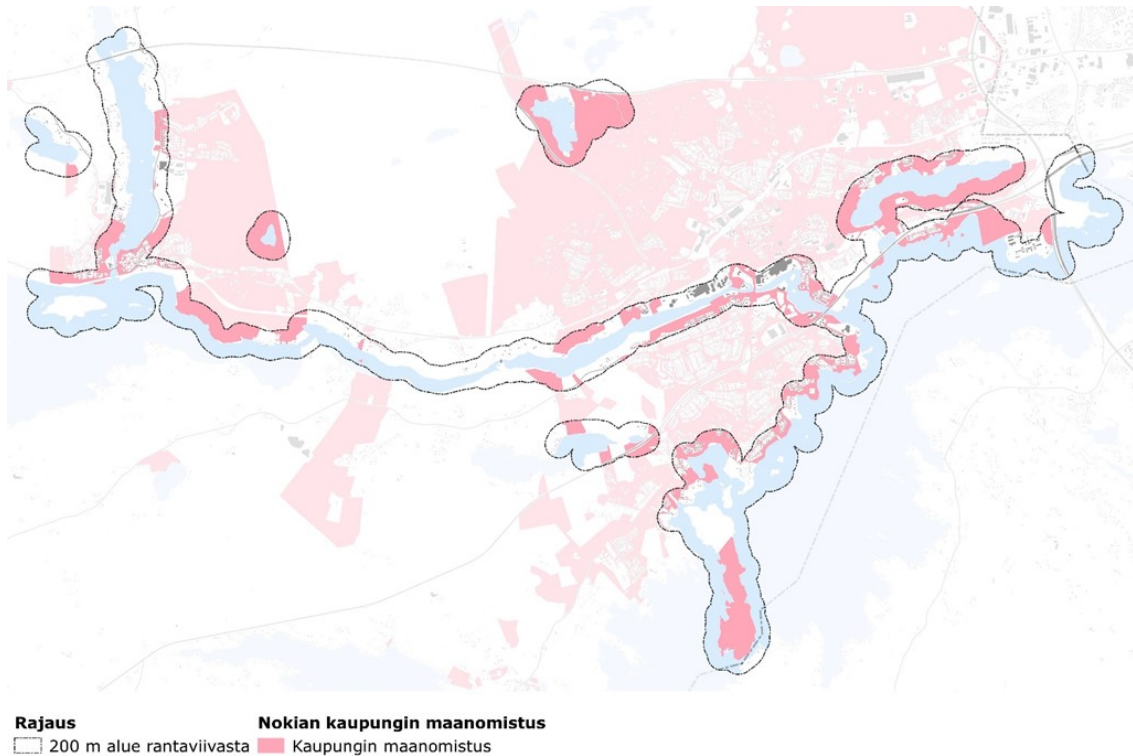
Osa erityisen arvokkaista kohteista on suunniteltu suojeltavan. Nämä kohteet sijaitsevat Markluhdanlahdella, Maatialanharjulla, Utolassa, Intianlahden muinaisuomassa sekä Ruutanassa.

Nokian kaupunginvaltuusto on hyväksynyt 8.6.2020 Nokian kaupungin monimuotoisuusohjelman 2019–2025. Monimuotoisuusohjelmassa otetaan kantaa siihen, miten kaupunki voi toiminnassaan edistää luonnon monimuotoisuuden säilymistä ja tuottaa samalla asukkailla terveellisen ja viihtyisän elinympäristön. Monimuotoisuusohjelmassa tarkastellut suojelukohteet ja -alueet on huomioitu tässä työssä.

Kuva 2-29 Nokian arvokkaat luontokohteet, Natura-alueet ja perustetut luonnonsuojelualueet suunnittelualueella.

2.5 MAANOMISTUS

Kuva 2-30 Nokian kaupungin maanomistus rantavyöhykkeellä on osoitettu punaisella värillä.

Nokian kaupunki omistaa selvitysalueen ranta-alueista noin neljänneksen. Siitä suurin osa on kaavoitettu virkistysalueeksi, mutta osalla alueista ei ole asemakaavaa.

Kaupungilla ei ole omarantaista rakentamista. Yksityisten omistuksessa on kaavoitettuja ja kaavoittamattomia omarantaisia kiinteistöjä selvitysalueella yhteensä parikymmentä.

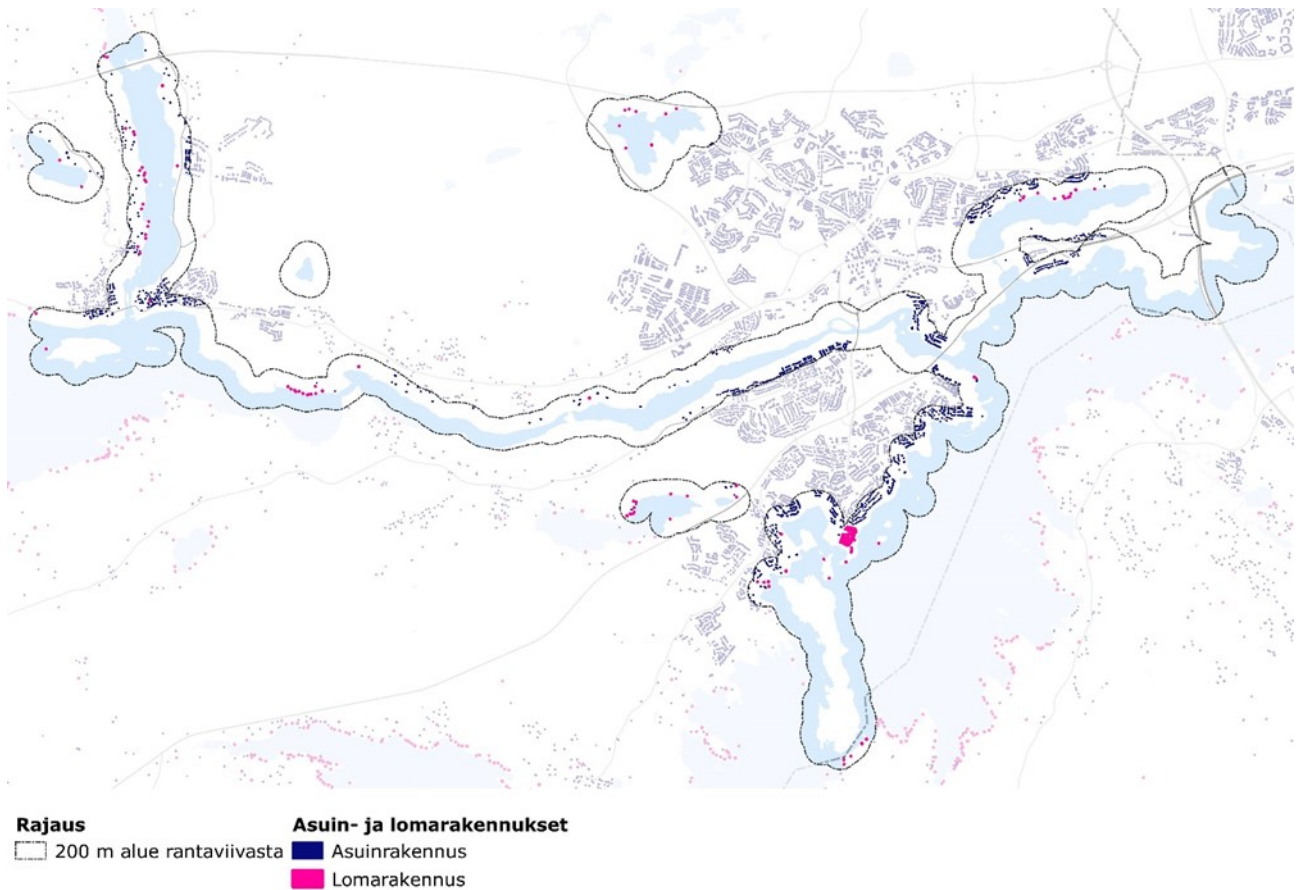
2.6 VÄESTÖ JA YHDYSKUNTARAKENNE

Selvitysalueella on yhteensä noin 4150 rakennusta, joista 1315 asuinrakennuksia.

Nokian keskustaajaman, Siuro-Linnavuoren ja Korvolan alueilla asuu yhteensä noin 3818 asukasta alle 200 metrin etäisyydellä rannasta. Nokian kaupungin asukkaista se on noin 11 %.

Järven rantavyöhykkeellä asuu 2960 asukasta ja joenrantavyöhykkeellä 933 asukasta, joista Keskustaajamassa yli 3000, Siuro-Linnavuorella noin 630 ja Korvola-Nokianvirta alueella noin 60 asukasta.

Yksityisessä omistuksessa on yhteensä noin 17 omarantaista asemakaavan mukaista asuinrakennuspaikkaa ja 3 asemakaavoittamatonta omarantaista rakennuspaikkaa. Loma-asuntoja selvitysalueella on suurempina keskittyminä Vihnusjärven pohjoisrannalla, Kehonnokan alueella sekä sen edustalla Latosaareissa ja Kirkkosaareissa, Teernijärven rannalla, Alisenjärven rannalla, Lukkisalmissa sekä Uudenkylän ja Pökkylän alueilla.

Kuva 2-31 Suunnittelualueella sijaitsevat loma- ja asuinrakennukset.

2.7 PALVELUT JA VIRKISTYS

2.7.1.1 Uimarannat

Kaupungin alueella sijaitsee yhteensä seitsemän uimapaikkaa:

- Kennonnokan uimaranta, Vihnusjärvi, kesäteatterin läheisyydessä
- Vanhainkodin uimaranta, Vihnusjärvi
- Linnavuoren uimaranta, Miharintie, Jokisjärvi
- Liukuslahden uimaranta, Nurmiahteenraitti, Pyhäjärvi
- Alisenjärven uimaranta, Pinsiöntie, Alinenjärvi
- Viinikanniemen uimaranta, Viinikanniemenkatu, Pyhäjärvi
- Halkoniemen uimaranta, Ojanteentie, Pyhäjärvi

2.7.1.2 Venepaikat

Kaupungin vuokraamia venepaikkoja huoltaa infrapalvelut. Kaupungilla on venepaikkoja Alisenjärven rannalla, useassa kohtaa Vihnusjärven rannalla, Maatialassa, Korvolassa, Linnavuoressa, Knuutilassa, Pappilanrannalla, Halkoniemessä, Kehon ja Hasselbackan alueella sekä Liukuslahdella.

Veneenlaskupaikat löytyvät Linnavuoresta, Knuutilasta sekä Nokian satamasta (Edenin alue).

2.7.1.3 Matonpesupaikat

Kaupungilla on matonpesupaikkoja Siurossa, Sotkanvirrassa ja Tyrkkölänrannalla.

2.7.1.4 Leikkipaikat

Leikkipaikkoja kaupungilla on runsaasti ja niistä suunnittelualueella sijaitsevat Sorkan alueella sijaitseva Martanpuiston leikkipaikka, Kyöpelinvuoren Tiesenpuiston leikkipaikka, Siuron kisapuiston leikkipaikka sekä Maatialanrannan ja Kennonnokan leikkipaikat.

2.7.1.5 Retkeilyreitit ja rakenteet

Kaupungin ylläpitämiä reittejä sijaitsee Ruutanassa ja Luodon saarella ja lisäksi Hakavuoressa ja Maatialanharjulla on luontopolut. Luodon saarella ja Ruutanassa

sijaitsee nuotiopaikat ja Knuutilassa lintutorni. Markluhdanlahdella oleva lintutorni vaatii korjausta ja on nyt käyttökiellossa.

2.7.1.6 Kaupungin ylläpitämiin palveluihin liittyvät ongelmat

Kaupungin omistamia ranta-alueita on paikoin otettu luvatta käyttöön. Erityisesti venepaikkojen alueilla on paikoin rakennettu laitureita ilman asianmukaista lupaa. Ranta-alueen luvatonta haltuunottoa on tapahtunut Putaanvirran pohjoisrannalla, jossa kaupungin omistamalle virkistysalueelle on rakennettu aitoja, portaita, laitureita ja oleskelualueita. Kehossa ranta-aluetta on raivattu omavaltaisesti. Rantojen omavaltaisen raivauksen yhteydessä on myös kaadettu suojeltuja kynäjalavia. Uimarannat ovat myös olleet aika ajoin ilkivallan kohteena.

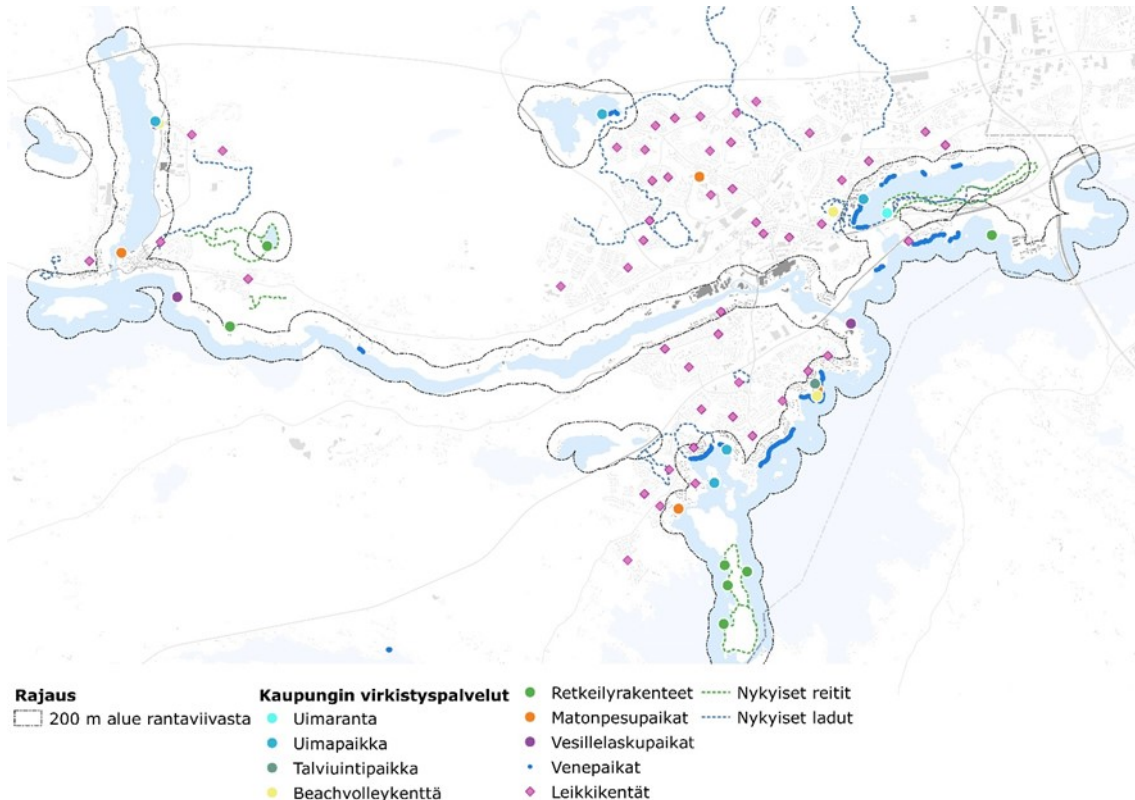
Kuva 2-32 Omatoimista raivausta Kehon alueella vuodelta 2018 (Nokian kaupunki)

2.7.1.7 Muut virkistyskohteet ja – palvelut

Kehon siirtolapuutarha sijaitsee Nokialla, kauniilla alueella Pyhäjärven niemessä. Nokian seurakunnan omistamalla alueella on 94 puutarhapalstaa mökkeineen. Siirtolapuutarhan toiminnasta vastaa Kehon Siirtolapuutarhayhdistys ry.

Alisenjärven rannalla on neljä yhteisöjen ylläpitämää rantamajaa. Pohjoisrannalla on lomakylä ja Nokian Invalidien lomakoti. Nokian Urheilijoiden maja sijaitsee

etelärannalla Laajanojan Luusuan länsipuolella ja länsirannalla on Nokian Rastin vuokramaja.

Kuva 2-33 Kaupungin leikkipaikat, matonpesupaikat, veneenlaskupaikat, venepaikat, ulkoilureitit, parkkipaikat ja nuotiopaikat sekä lintutornit.

2.8 MAISEMA JA KULTTUURIYMPÄRISTÖ

2.8.1 Historia

Nokia on muinaisen Pirkkalan pitäjän sydäneluetta, helppokulkuisten harjujaksojen ja ikaikaisten vesireittien risteyskohtaan syntynyt. Kalaisa Emäkoski houkutteli asukkaita jo varhain. Nokianvirtaa reunustaa katkeamaton pääosin rautakautisten (500 eKr.–1150 jKr.) muinaisjäännösten ketju, mikä kertoo virran merkityksestä kulkureittinä ja kalavetenä. Pyhäjärven ja Kuloveden rannoilta on löydetty niin kivi- kuin rautakautisiakin muinaisjäännöksiä (Nokian kaupunki 2020).

Nokialla oli kolme jo keskiajalla syntynyttä kartanoa: Penttilä, Viikki ja Nokia. Kartanot toimivat monissa asioissa edelläkävijöinä levittäen mm. uusinta tietoa maanviljelyksestä (Pirkanmaan liitto 2016).

Mahtipitäjän agraaria hiljaiseloa uinunut Pirkkala heräsi uuteen aikaan 1860-luvulla, kun vuori-insinööri Fredrik Idestam perusti vuolaan Emäkosken pohjoisrannalle uusinta paperinvalmistustekniikkaa edustaneen puuhiomon (Nokian kaupunki 2020). Emäkosken ympäristö oli ennen teollisuutta Nokian ja Viikin kartanoiden hallussa. Ensimmäinen teollisuustontti vuokrattiin Viikin kartanolta, ja myöhemmin teollisuusalue laajeni Nokian kartanon maiden ostolla. Fredrik Idestamin Nokialle 1868 perustama hiomo oli samanaikaisen Mäntän hiomon kanssa Suomen varhaisimpia. Nokialla aloitettiin myös ensimmäisenä maassa sulfiittiselluloosan valmistus 1886. Paperitehdas oli käynnistynyt kuusi vuotta aiemmin. (Museovirasto 2020)

Samanaikaisesti Nokianvirralla tapahtuneen kehityksen myötä alkoi Siuronkoskelle syntyä teollisuutta. Vesivoima ja erinomaiset liikenne yhteydet vesireittien, rautatien ja Tampere – Turku -maantien ansiosta houkuttelivat yrittäjiä (Nokian kaupunki 2020). Siuronkoski oli historiallinen myllynpaikka jo ainakin 1400-luvulla (Museovirasto 2020).

2.8.2 Maisema

2.8.2.1 Maisemamaakunta

Ympäristöministeriön maisema-aluetyöryhmän mietinnössä Suomi on jaettu luonnon- ja kulttuurimaiseman piirteiden perusteella kymmeneen maisemamaakuntaan (Ympäristöministeriö 1992a). Maisemamaakuntajaossa selvitysalue kuuluu Hämeen viljely- ja järvimaan maisemamaakuntaan ja tarkemmassa seudullisessa jaottelussa Keski-Hämeen viljely- ja järviseuutuun.

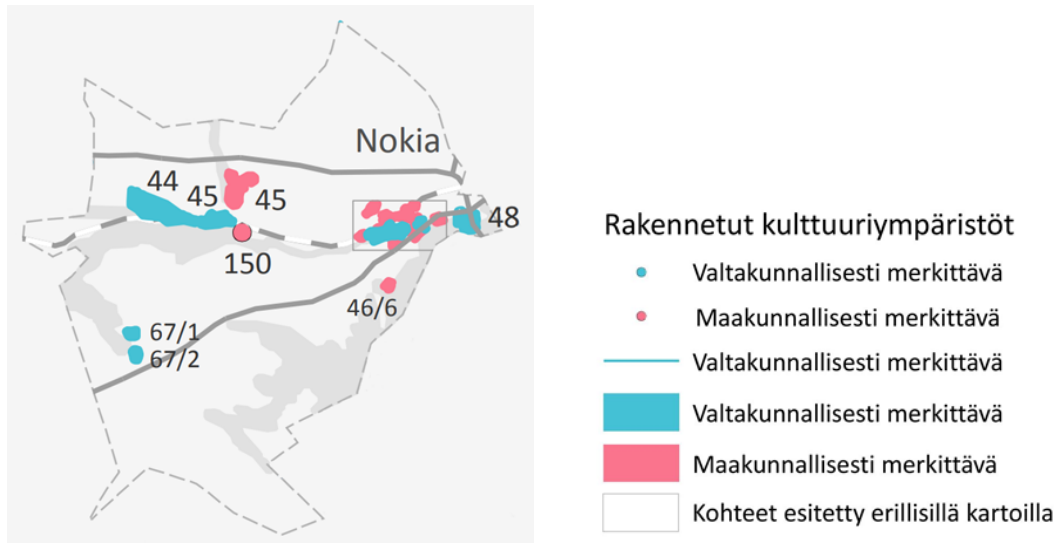
Keski-Hämeen viljely- ja järviseuudun maisemat ovat hyvin monimuotoisia ja usein pienipiirteisiä. Tämä johtuu paitsi vaihtelevista luonnonoloista, myös monipuolisesta ja pitkään jatkuneesta sekä alkutuotantoon että teollisuuteen liittyvästä elinkeinoelämästä (Ympäristöministeriö 1992a).

2.8.2.2 Maisemarakenne ja maisemakuva

Selvitysalue on maisemakuvaltaan hyvin vaihteleva. Alue rajautuu kahteen suureen vesistöön, Pyhäjärveen ja Kuloveteen. Näitä vesistöalueita yhdistää Nokianvirta, joka on noin 2000 miljoonaa vuotta sitten syntynyt geologinen muodostuma. Se on osa vanhaa kallioperän murrosmuodostumaa. Se saa alkunsa Tampereelta Pyhäjärven syvänteestä jatkuen Kulovedelle ja Piikkilänjärvelle. Sieltä ruhje kulkee lähes yhtenäisenä muodostumana aina Porin kaupunkiin lähelle Selkämeren. Nokianvirta on jyrkkärantainen vesialue, jonka maisemaan kuuluvat jyrkkien kallioseinämien lisäksi Kuloveteen viettävät avoimet savimaalle perustetut viljelymaisemat. Alueen maisemakuvan erikoisuutena on myös Vihnusjärven eteläpuolitse kohti Nokianvirtaa kulkeva harjualue. Selvitysalue rajautuu myös monin paikoin laajoihin metsäisiin selännealueisiin.

2.8.3 Maisema- ja kulttuuriympäristöarvot

2.8.3.1 Rakennetut kulttuuriympäristöt

Kuva 2-34 Nokian valtakunnallisesti- ja maakunnallisesti merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöt

Kuva 2-35 Nokian keskustan valtakunnallisesti- ja maakunnallisesti merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöt

2.8.3.2 Valtakunnallisesti merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöt
Museoviraston rakennetusta kulttuuriympäristöstä laatima inventointi RKY on valtioneuvoston päätöksellä (Valtioneuvoston päätös RKY 2009) otettu maankäyttö- ja rakennuslakiin perustuvien valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden tarkoittamaksi inventoinniksi. Inventoinnin kohteet tulee huomioida alueidenkäytön suunnittelun lähtökohtana. Valtakunnallisesti merkittävien rakennettujen kulttuuriympäristöjen rakenne, kylä- ja kaupunkikuva pyritään turvaamaan sekä säilyttämään alueilla jo olevia rakennuksia ja ympäristöjä. Lisäksi tavoitteena on mahdollisen täydennysrakentamisen ja muiden muutosten sopeuttaminen kulttuuriympäristön ominaisluonteeseen ja erityispiirteisiin. Säilyttämisen ja muutosten laajuus ja sisältö ratkaistaan kaavoituksella. (Museovirasto 2020)

Selvitysalueelle sijoittuu neljä valtakunnallisesti merkittävää rakennettua kulttuuriympäristöä, Nokian teollisuuslaitokset, Nokian kirkko ja Maatialan pappila, Pitkäniemen sairaala, Siuronmäki ja rautatieasema, sekä pieni osa Kauniaisten ja Kuljun kartanot kulttuuriympäristöalueesta.

Nokian teollisuuslaitokset käsittävät Nokianvirran Emäkosken varrelle perustetut metsä- ja kumiteollisuuden tuotantolaitokset, jotka kuuluvat Suomen teollistumisen keskeisiin ympäristöihin. Teollisuuslaitokset muodostavat historiallisesti laajan, kerroksellisen ja arkkitehtonisesti arvokkaan kokonaisuuden, joka on edelleen teollisessa käytössä.

Nokian kirkko ja Maatialan pappila kulttuuriympäristökokonaisuudessa Nokian pyörökirkko muodostaa korkealla harjulla maisemallisesti keskeisen ja näkyvän maamerkin tärkeän vesireitin ja vanhan maantien varrella. Kirkkomaisemaan liittyy harjun laella oleva kiviaidan ympäröimä hautausmaa sekä Pyhäjärven rannalla Maatialan pappilan pihapiiri.

Pitkäniemen paviljonkityyppinen sairaala on 1800-luvun lopulla Pyhäjärveen pistävälle niemelle rakennettu laaja, toistakymmentä rakennusta käsittävä mielisairaala, joka on säilynyt alkuperäisessä asussaan lukuun ottamatta vähäistä lisärakentamista.

Siuronmäki ja Siuronkosken ympäristö asuinalueineen, rautatieasemineen ja teollisuusrakennuksineen on yksi Ylä-Satakuntaan 1900-luvun alussa muodostuneista liikenteellisistä ja teollisista solmukohdista. Koskivoiman partaalle kahden vilkkaan laivareitin ja rautatien yhtymäkohtaan rakentunut alue on asutus-, teollisuus- ja liikennehistoriallisesti poikkeuksellinen kokonaisuus. Kauniaisten ja Kuljun kartanot lähekkäin sijaitsevine talouskeskuksineen, puistoineen ja viljelyksineen muodostavat 1600-luvun läänityksestä juontuvan kartanomaiseman. (Museovirasto 2020)

2.8.3.3 Maakunnallisesti merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöt

Linnavuoren alue muodostaa tilallisesti ja ajallisesti selkeän kokonaisuuden, jonka rakennukset ja tantereet säilyneet rakentamisajan asussa. Nokian asemanseutu ja asuinalueet (Alhoniitty, Utolankallio, Lauttalan koulu, Asemanseutu, valtatie ja Kylmäojarpuiston ympäristö, Maatiala ja Kehon ryymäpuutarha-alue) ilmentävät teollisuuden työväen asuinalueiden kehitystä 1910-luvulta 1960-luvulle, samaan aikaan kerrokselliseksi muodostunutta liike- ja palvelukeskusta, avoimeen korttelirakenteeseen ja sosiaaliseen asuntotuotantoon perustuvaa 50-luvun asuinaluerakentamista viheralueineen. Nokian keskustan kartanot (Nokian kartano ja Viikin kartano) puistoineen ilmentävät alueen vanhinta säilynyttä kerrostumaa.

2.8.3.4 Maakunnallisesti arvokkaat kulttuurimaisemat

Alueella on voimassa Pirkanmaan maakuntakaava, jonka Pirkanmaan maakuntavaltuusto on hyväksynyt 27.3.2017. Lähes koko selvitysalueen kattaa laaja maakunnallisesti arvokas Pyhäjärven-Nokianvirran-Kuloveden kulttuurimaisema. Alueen luonnonpiirteitä hallitsee Nokian virta ja pinnanmuotojen nopeat vaihtelut. Kulttuurimaiseman ydinalue on Nokianvirta, jolla on ollut ratkaiseva merkitys alueen asuttamisessa. Vesireitit, Siuronkoski ja maareitit loivat luontaiset edellytykset asutukselle. Penttilän kylä Siuron kupeessa on yksi Nokian vanhimmista asutusseuduista. (Pirkanmaan liitto 2013)

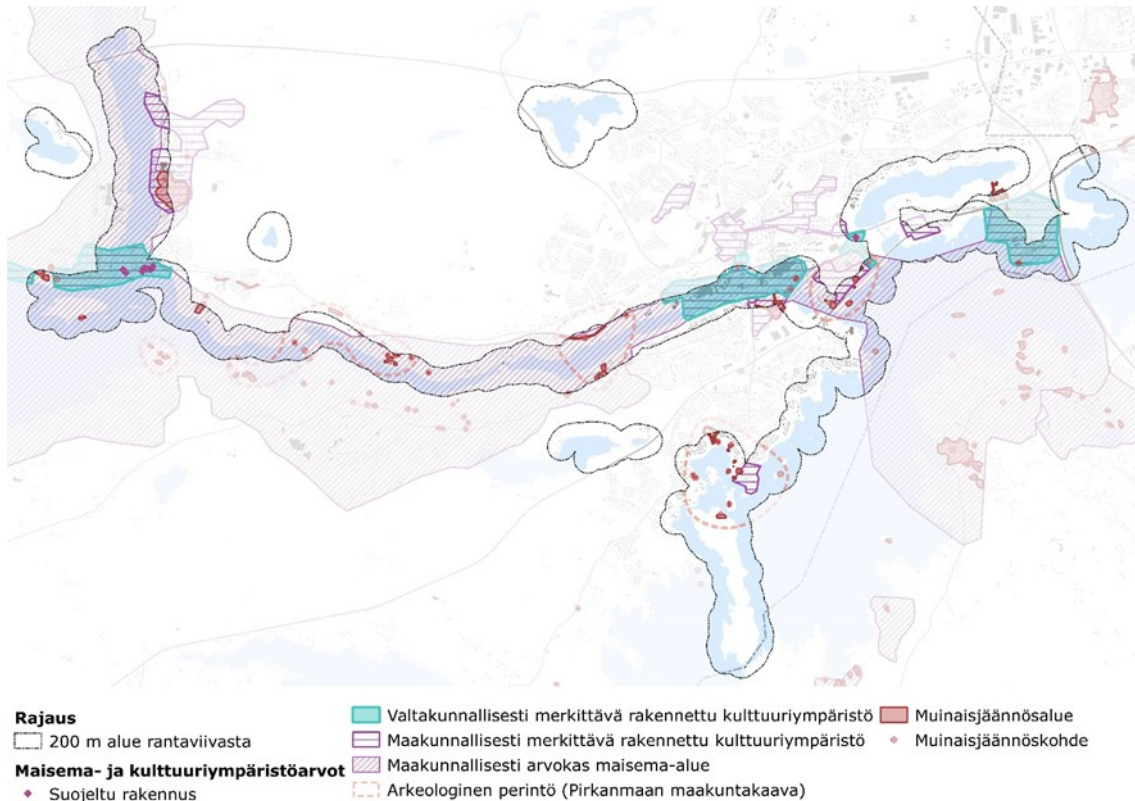
2.8.4 Arkeologinen kulttuuriperintö

Muinaisjäännöksiä suojellaan muistoina maamme aikaisemmasta asutuksesta ja historiasta. Kulttuurimaisemassa muinaisjäännökset muodostavat vanhimman ajoitettavan elementin ja siten lähtökohdan maiseman eri osa-alueita tarkasteltaessa. Kiinteät muinaisjäännökset on Suomessa rauhoitettu muinaismuistolaille (295/63). Sen mukaan kiinteät muinaisjäännökset ovat rauhoitettuja muistoina Suomen aikaisemmasta asutuksesta ja historiasta. Ilman lain nojalla annettua lupaa on kiinteän muinaisjäännöksen kaivaminen, peittäminen, muuttaminen, vahingoittaminen, poistaminen ja muu siihen kajoaminen kielletty. Muinaismuistolaki rauhoittaa automaattisesti ilman eri toimenpiteitä lain piiriin kuuluvat kiinteät muinaisjäännökset ja kieltää sellaiset toimenpiteet, jotka saattavat olla vaaraksi muinaisjäännöksen säilymiselle. Muinaismuistolaki määrää yleisen maankäyttöhankkeen tai kaavoituksen suunnittelijan selvittämään suunnitelman vaikutukset kiinteään muinaisjäännökseen. Lain mukaan yleisen tai suurehkon yksityisen työhankkeen toteuttajan on rahoitettava hankkeen aiheuttamat tutkimukset. (Museovirasto 2020)

Selvitysalueella sijaitsee runsaasti tunnettuja muinaisjäännöskohteita. Kiinteät muinaisjäännökset ja muut kulttuuriperintökohteet edustavat alueella monipuolisesti erilaista arkeologista kulttuuriperintöä, sillä selvitysalueelta löytyy muun muassa rautakautiseen puolustusvarustukseen kuuluva linnavuori, kivikautisia asuinpaikkoja, rautakautisia kalmistoja, keskiaikaisia kartanoita, historiallisen ajan kulkuväyliä edustava vanha ratapohja Haaviston Harjuniityssä ja Nokian kartanon moniperiodinen kohde, jonka puistossa on todennäköisesti 1500-luvun alkupuolella rakennetun kappelin kiviperustusta. Pirkanmaan maakuntakaavaan on lisäksi muodostettu näistä

Pirkanmaan merkittävimmät kiinteiden muinaisjäännösten keskittymät, joita selvitysalueelle sijoittuu yhteensä neljä. (Museovirasto 2020)

Kaikkia ranta-alueita ei ole tutkittu tai niistä ei ole käytössä ajantasaisia rakennetun ympäristön selvityksiä tai arkeologisia inventointeja.

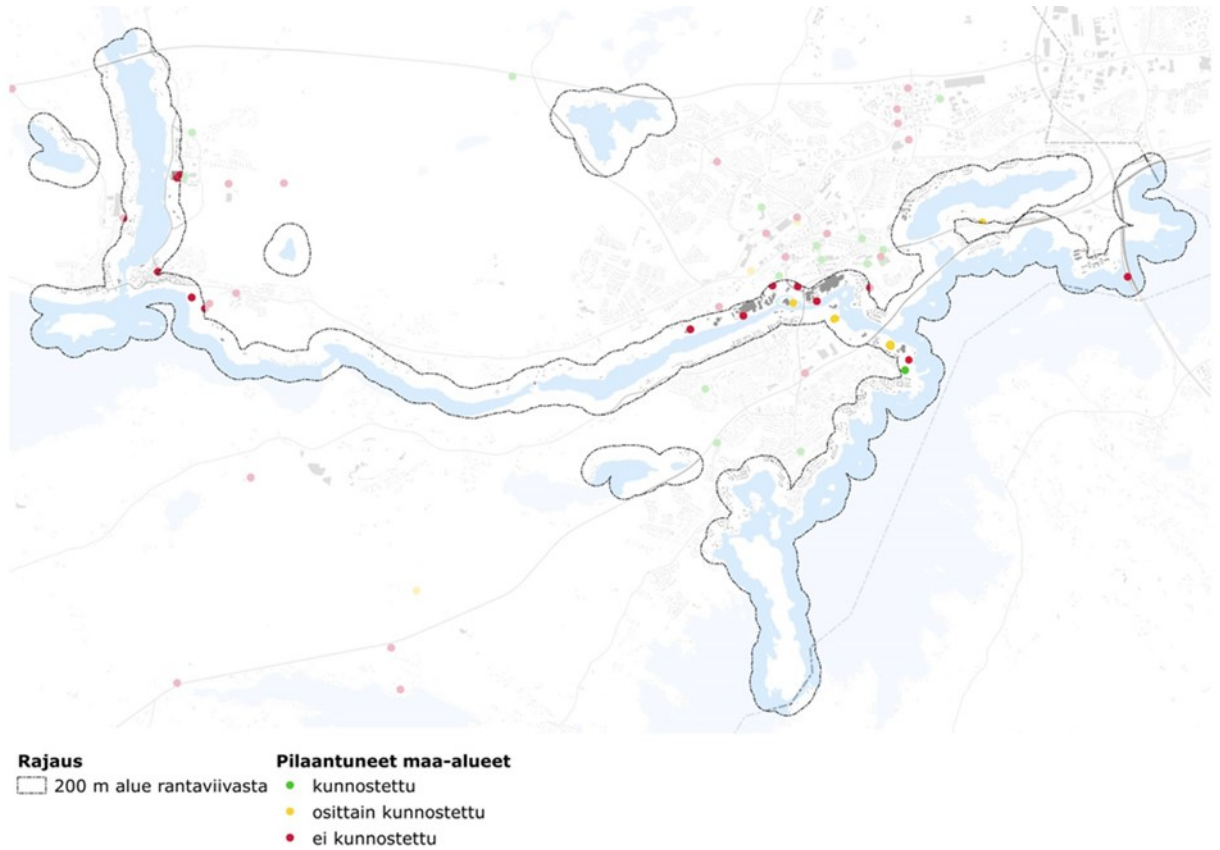

Kuva 2-36 Maisema-alueet, rakennetut kulttuuriympäristöt, muinaisjäännösalueet ja suojellut kohteet suunnittelualueella.

2.9 PILAANTUNEET MAA-ALUEET

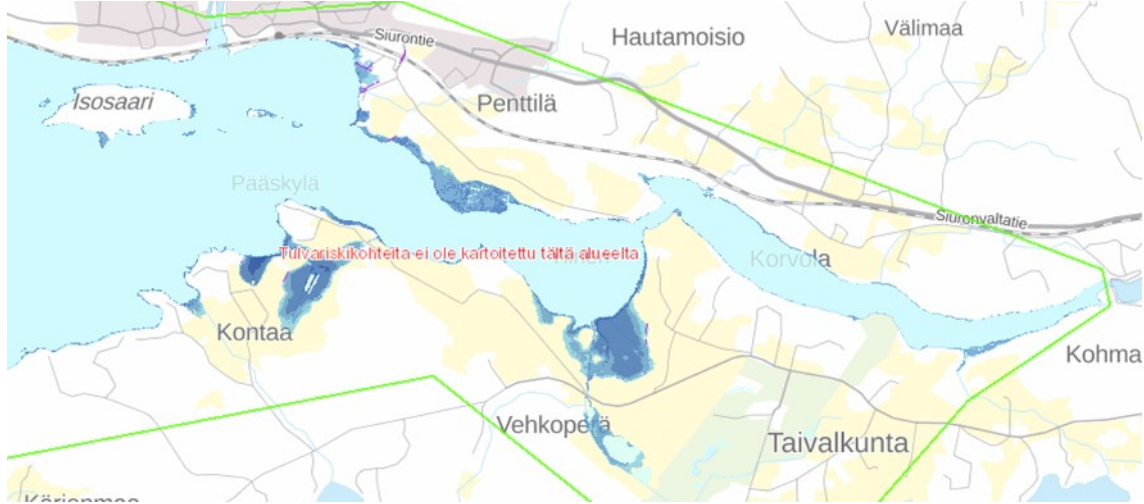
Suunnittelualueella sijaitsee useita pilaantuneiden maiden kohteita, joista ranta-alueella sijaitsee kahdeksan. Jo kunnostettuja kohteita ovat Sattulan sahan varastojen ja kaatopaikan kohteet, joiden toiminta on päättynyt. Keskusta-alueella toiminnassa olevia kohteita ovat Nokian Renkaiden, Nokian Paperin ja Nokian jätevedenpuhdistamon Kullaanvuoren kohteet, joita ei ole kunnostettu. Tehdassaaren osalta toiminta on päättynyt ja kohde on osittain kunnostettu. Siuron alueella olevia kohteita ovat Siuron Saha ja Valmet Oy:n jätekuopat Linnavuorella. Näitä kohteita ei

ole kunnostettu

Kuva 2-37 Pilaantuneet maa-alueet suunnittelualueella.

2.10 TULVAVAARA

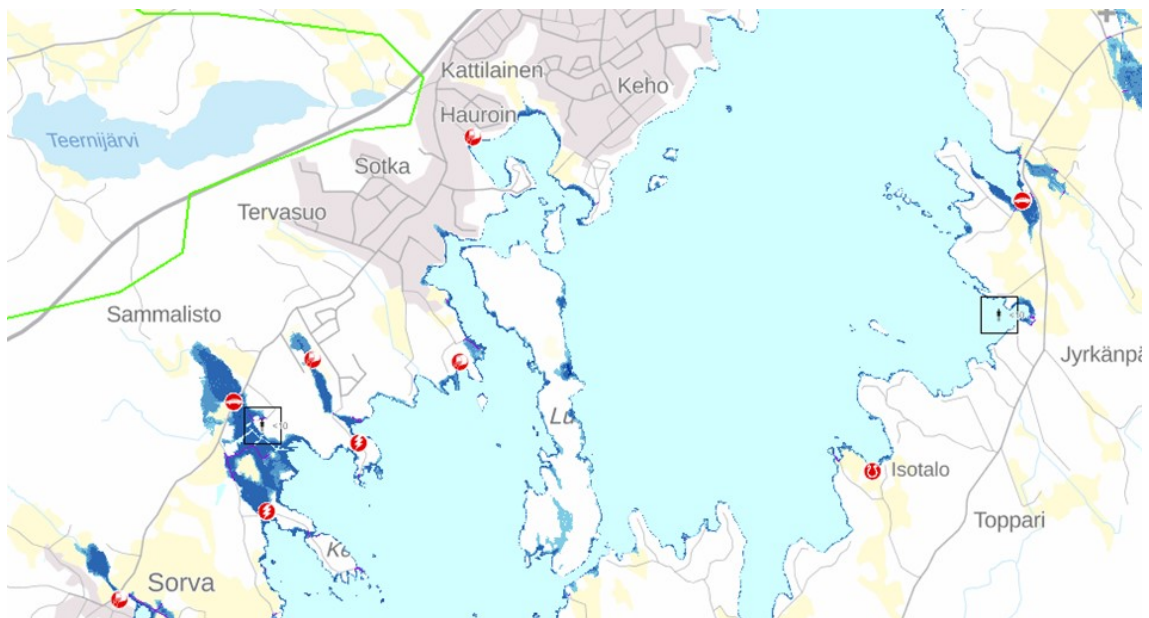
Kuva 2-38 Tulvakartoitettu alue Kuloveden itäpäässä. Tulvariskikohteita ei ole kartoitettu tältä alueelta. (Tulvakarttapalvelu 2020)

Määritetyt tulva-alueet, vesistötulva, 1 1000a (0,1 %), vesisyvyys Pyhäjärvi (Pirkanmaa), hätä-HW Riskikohteet

	tulvasuojeltu kiinteillä rakenteilla
	tulvasuojeltu ennalta sovitulla tilapäisillä toimenpiteillä
	alle 0,5 m
	0,5...1 m
	1...2 m
	2...3 m
	ylä 3 m
	tulvan peittävä, syvyydestä puuttuu
	vesistö

	Terveystieteiden tutkimuskeskus
	Vaikeasti evakuoitava rakennus
	Päiväkoti
	Paloasema
	Oppilaitos
	Tietoliikenne
	Energiantuotanto ja -siirto
	Kirjastot, arkistot, kokoelmat ja museot
	Muinaisjäännös
	Suojeltu rakennus
	Kulttuuriympäristö
	Maailmanperintö
	Polttoaine/kemikaalivarasto
	Jätevedenpuhdistamo/pumppaamo

	Teollisuus
	Eläinsuojelu
	Jätteenkäsittely
	Kalankasvatus
	Vedenotto
	Vesimuodostuma
	Uimaranta
	Suojelualue/luontoarvo
	Maantie/pääkatu
	Raideliikenne
	Lentoasema
	Satama
	Pilaantunut maa-alue
	Muu

Kuva 2-39 ja 2-40 Tulvakartoitettu alue Pyhäjärvellä. Tulvariskikohteita ei ole kartoitettu tältä alueelta. (Tulvakarttapalvelu 2020)

Ilmastomuutoksen ennustetaan lisäävän sadantaa ja nostavan vesistöjen keskivedenpintaa talvi- ja syysaikana. Rankkasateista johtuvien tulvien ennustetaan lisääntyvän tulevaisuudessa. Muuttuvassa ilmastossa tulvariskeihin varautuminen tulee yhä tärkeämmäksi.

Laki tulvariskien hallinnasta (620/2010) ja siihen liittyvä asetus (659/2010) tulivat voimaan vuonna 2010. Lain tarkoituksena on vähentää tulvariskejä, ehkäistä ja lieventää tulvista aiheutuvia vahingollisia seurauksia sekä edistää varautumista tulviin.

TÄÄLLÄ SYNTYY TTA.

Laissa on todettu, että tulvariskien hallinnan tavoitteena on vähentää ihmisen terveydelle tai turvallisuudelle vahingollisia seurauksia. Lisäksi pyritään siihen, että vesistötulvistä aiheutuvat vahingolliset seuraukset vesistöalueella jäävät kokonaisuutena arvioiden mahdollisimman vähäisiksi.

Runsasjärvinen Pirkanmaa kuuluu lähes kokonaan Kokemäenjoen vesistöalueeseen, joka laskee Selkämereen Kokemäenjoen kautta. Kokemäenjoen vesistöalue on maamme viidenneksi suurin vesistöalue, ja alueen pinta-alasta n. 11 % on järviä. Kokemäenjoen vesistöalueella Pori ja Huittinen on vuonna 2011 nimetty merkittäviksi tulvariskialueiksi. Vammala on tunnistettu muuksi kuin merkittäväksi tulvariskialueeksi.

On mahdollista, että Poria tai Huittisia uhkaavassa vakavassa tulvatilanteessa yläpuolisen vesistöalueen järviin joudutaan pidättämään vettä kokonaisvahinkojen pienentämiseksi. Tällaisten tilanteiden varalta on tärkeää tietää, minkälaisia vahinkoja vedenpinnan nousu aiheuttaa järvien rannoilla.

Vesihuollon tulvariskitarkastelun tarkoituksena on antaa sekä vesihuollon toimijoille että pelastuslaitokselle tietoa, joka helpottaa varautumista tulvatilanteita varten.

Pyhäjärveä on säännöstelty Melon voimalaitoksella vuodesta 1962 alkaen. Säännöstelyn hoitaa PVO-Vesivoima Oy. Pyhäjärven säännöstelyluvan mukainen alin alaraja on $N2000 + 76,15$ m ja yläraja $N2000 + 77,70$ m eli suurin sallittu vaihteluväli on 1,55 m. Keskimääräinen vuotuinen vedenkorkeuden vaihtelu on noin metrin. Pyhäjärven säännöstely on vuorokausisäännöstelyä eli ns. lyhytaikaissäännöstelyä, jolloin juoksutusta muutetaan lyhyellä aikajänteellä. Voimakkaimmillaan vedenkorkeuden vaihtelu on Melon voimalaitoksen läheisyydessä kapeilla uoman osuuksilla. Pyhäjärven keskivedenkorkeus vuosina 1983–2013 Nokian kohdalla on $N2000 + 77,37$ m.

Pyhäjärvi on ”kallellaan” eli Näppilässä havaitut vedenkorkeudet ovat enimmillään noin 0,25 m korkeampia kuin Melossa. Pyhäjärven tulvariskien tarkastelu on tästä syystä tehty jakamalla Pyhäjärvi kahteen altaaseen.

2.10.1.1 Tulvakorkeus

Vesihuollon tulvariskien tarkastelu Pyhäjärven Melon ja Luodon saaren välisellä alueella on tehty Melon voimalaitoksen hätäylivedenkorkeudella $N2000 + 78,80$ m,

johon on lisätty 25 cm:n aaltoiluvara. Tarkastelukorkeus Melon ja Luodon saaren välillä on siis $N2000 + 79,05$ m, joka on 1,35 metriä säännöstelyrajan yläpuolella.

Tarkastelukorkeus Luodon saaren ja Lempäälän välisellä altaalla on $N2000 + 79,30$ m.

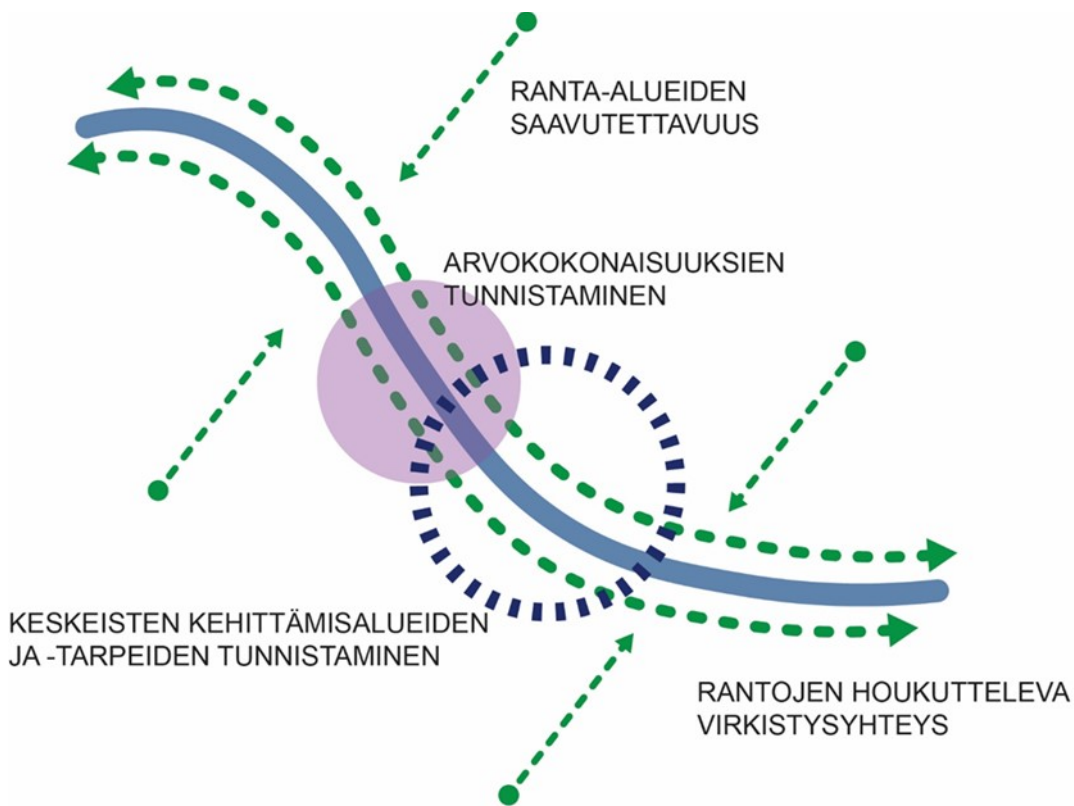
Pyhäjärven tulviminen saattaisi lisätä pintaveden osuutta raakavedessä Maatialan vedenottamolla. Tulva voisi aiheuttaa ongelmia vajaalla 50 kunnallisella jätevedenpumppaamolla. Tulvavesi pääsisi Viinikanlahden jätevedenpuhdistamolle tulopumppaamon ylivuodon kautta ja padottaisi myös purkuputkea.

2.11 MUUT ALUEIDEN KÄYTTÖÄ RAJOITTAVAT TEKIJÄT

Puolustusvoimilla on alueet Vihnusjärven koillisrannalla sekä Linnavuorella, mitkä rajoittavat mm. virkistysreittien toteuttamista alueelle.

3 NOKIAN RANTOJEN KÄYTÖN VISIO

Nokian rantojen käytön visio ei ole oikeusvaikutteinen kaava, vaan maankäytön suunnittelun tueksi laadittu oikeusvaikutukseton teemasuunnitelma. Vision mittakaava on 1:70 000 ja sen merkintöjen tarkkuudessa on huomioitava alueen laajuus. Vision tarkastelualueen pääpaino on Ranta-alueiden osayleiskaavan alueiden ulkopuolella. Visiokartalla on osoitettu alueet, joilla Ranta-alueiden osayleiskaava on voimassa.

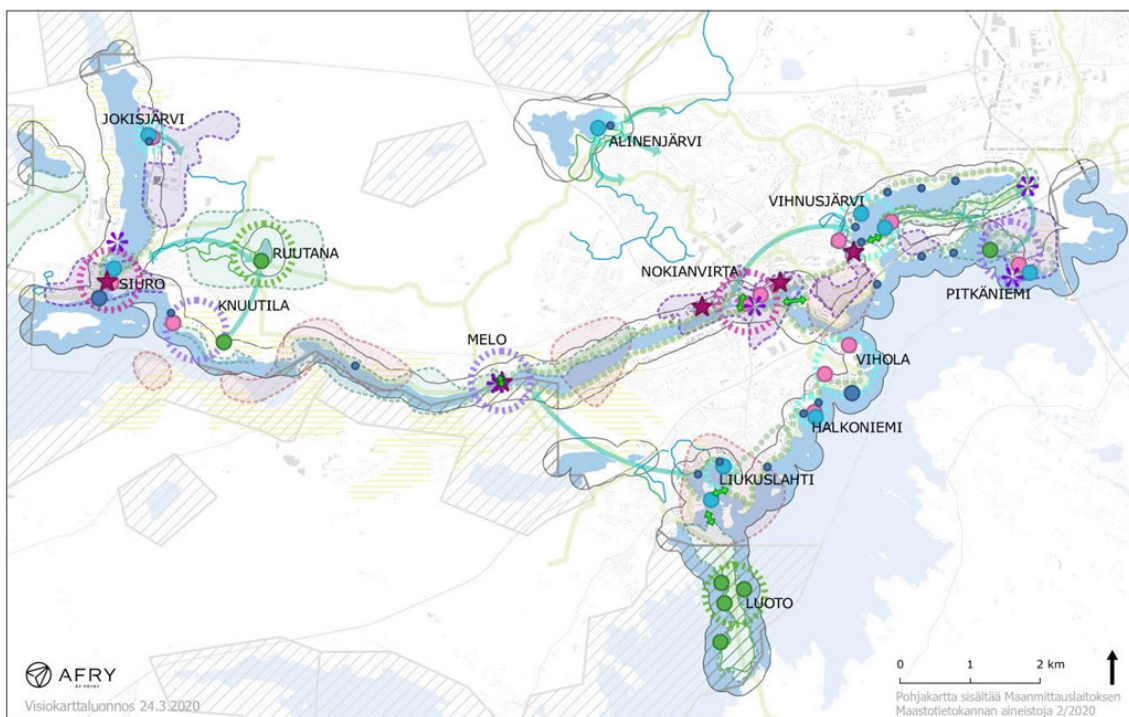
Visiossa on tunnistettu suunnittelualueen keskeisimmät reunaehdot ja alueet on luokiteltu niiden erityisominaisuuksien pohjalta arvokokonaisuuksiin. Alueiden ominaispiirteet asettavat tiettyjä reunaehtoja alueen suunnittelulle ja kehittämiselle, mutta myös tarjoavat mahdollisuuksia niihin liittyvien palveluiden kehittämiselle sekä alueen ominaispiirteiden korostamiselle. Alueen nykyisten palveluiden ja reittien lisäksi kartalle on nostettu esiin maamerkit ja erityispiirteet. Lisäksi kartalla on osoitettu seudullisesti merkittävät ja niitä tukevat ekologiset yhteydet.

Alueiden kehittämisen osalta on esitetty 13 keskeisintä kehitettävää aluetta erilaisine painotuksineen sekä niiden merkitys seudullisesti tai paikallisesti. Kehitettävistä alueista on laadittu kohdekortit, jotka täydentävät visiokarttaa. Kehitettävien alueiden osalta on kartalla esitetty tavoitetilä ja alueille on osoitettu myös uusia palveluita täydentämään nykyisiä. Pääasiallinen kehitettävä/uusi reittitarve on esitetty rantoja myötäilevänä rantareittinä.

Kehittämiskohteiden ja rantareitin osalta on myös tunnistettu keskeisimmät ranta-alueille johtavat yhteydet. Lisäksi vision mukaiset vesistöjen ylitystarpeet on osoitettu kartalla.

Keskeiset yhteydet osoittavat paitsi kohteeseen johtavat merkittävät yhteydet ja yhteystarpeet, mutta myös kohteiden väliset yhteydet, jolloin kohteista muodostaa laajempia virkistyskokonaisuuksia. Nämä palvelevat etenkin matkailua ja lisäävät alueen houkuttelevuutta. Tällaisia kokonaisuuksia ovat Pitkäniemi ja Markluhdanlahti, Vihnusjärvi, Vihola ja Nokianvirta sekä Knuutila, Ruutana ja Siuro. Keskeisenä seudullisesti kehitettävänä kohteena on myös Melo, joka kytkeytyy rantareitillä Nokianvirtaan, sekä Luodonsaari, joka kytkeytyy paikalliskohteena toimivaan Liukuslahteen veneyhteydellä.

Kartalla esitetty rantoja myötäilevä rantareitti on paikoin uusi ja paikoin se hyödyntää nykyisiä virkistysreittejä. Tarkoituksena on muodostaa houkutteleva, yhtenäinen rantareitti, joka kytkee kehitettäviä kohdealueita toisiinsa. Se toimii myös osana lähivirkistysreittejä. Luontoarvoja sisältävillä alueilla rantareitti ohjaa alueen käyttöä selkeästi, jolloin herkemmat alueet säästävät suuremmalta kulutukselta.

Kuva 3-1 Nokian rantojen käytön vision kartta.

Arvokokonaisuudet:

Kulttuuriympäristökokonaisuus

Kulttuuriympäristökokonaisuuksiin on koottu alueet, jotka sisältyvät valtakunnallisesti ja / tai maakunnallisesti merkittävien rakennetun kulttuuriympäristön alueisiin ja joiden ominaispiirteet kuvastavat vahvasti tätä teemaa.

Arkeologisen perinnön kokonaisuus

Arkeologisen perinnön kokonaisuuksiin on koottu alueet, jotka sisältyvät arkeologisen perinnön ydinalueisiin (Pirkanmaan maakuntakaava).

Avoin maisematila

Avoimen maisematilan kokonaisuuksiin on koottu alueet, jotka sisältävät mm. merkittäviä ranta-alueelle sijoittuvia avoimia peltomaisemakokonaisuuksia.

Luontokokonaisuus

Luontokokonaisuudet muodostuvat alueista, jotka sisältävät erilaisia luontoarvoja. Luontokokonaisuuksiin sisältyvät ranta-alueilla sijaitsevat luonnonsuojelu- ja Natura-alueet, monimuotoisuusohjelman luonnonsuojelualueet sekä muut merkittävät luontoalueet.

Rantojen kohteet:

- Maamerkki, erityispiirre
- Näköalapaikka
- Luontopalvelu
- Virkistys- ja vapaa-ajanpalvelut
- Uimaranta, uimapaikka
- Venesatama
- Venepaikat

Rantojen kohteisiin on koottu nykyiset uimarannat ja –paikat, venepaikka-alueet, satamat, luontopalvelut kuten laavut ja virkistys- ja vapaa-ajan palvelut kuten urheilu- ja kulttuuripalvelut sekä esitetty uusia kohteita kehitettävien alueiden osalta.

Suunnittelualueen keskeisiä näköalapaikkoja ovat

- Vihnusjärven itäpään harjualue, jolta avautuu maisema Vihnusjärvelle,
- keskustassa tehdasalueen silta, jolta avautuu maisema Nokian virran alajuoksulle päin,
- Melon voimalaitos, jolta avautuu näkymä Nokianvirralle
- Siuron ranta-alue, joista avautuu järvinäkymä
- Pitkäniemen alue, josta avautuu järvinäkymä Pyhäjärvelle.

Suunnittelualueen maamerkkeinä kartalla on osoitettu keskustan rantaan sijoittuva tehdasalue ja Nokian kirkko sekä erityispiirteinä Melon voimalaitos sekä Siuron koskialue.

Keskeiset kehitettävät alueet:

- Seudullinen moniarvokohde

Seudulliset moniarvokohteet ovat kehitettäviä alueita, joissa yhdistyy useampi arvokokonaisuus. Seudullisesti merkittäviksi luonto ja kulttuurikohteiksi on osoitettu Pitkäniemen ja Melon alueet. Knuutilan alue on osoitettu seudullisesti merkittäväksi virkistys- ja luontokohteeksi. Alueen toteuttamisessa huomioidaan kohteen seudullinen merkitys mm. hyvien kulkuyhteyksien ja pysäköintialueiden muodossa sekä keskeisten yhteyksien turvaaminen. Kohteiden tarkemmat kuvaukset on esitetty kohdekorteissa.

Seudullinen kulttuurikohde

Merkinnällä on osoitettu seudullisesti merkittävät kulttuurikohteet, joiden kehittämisessä tulee huomioida alueen ominaisuudet kulttuurisesti merkittävänä alueena. Alueen kehittämispotentiaali on ympäristön kulttuuriarvojen hyödyntämisessä ja siihen liittyvissä palveluissa. Alueen toteuttamisessa huomioidaan kohteen seudullinen merkitys mm. hyvien kulkuyhteyksien ja pysäköintialueiden muodossa sekä keskeisten yhteyksien turvaaminen. Kohteiden tarkemmat kuvaukset on esitetty kohdekorteissa.

Seudullinen luontokohde

Merkinnällä on osoitettu seudullisesti merkittävät luontokohteet, joiden kehittämisessä tulee huomioida alueen ominaisuudet luontoarvoiltaan merkittävänä alueena. Alueen kehittämispotentiaali on monipuolisissa luontopalveluissa. Alueen toteuttamisessa huomioidaan kohteen seudullinen merkitys mm. hyvien kulkuyhteyksien ja pysäköintialueiden muodossa sekä keskeisten yhteyksien turvaaminen. Kohteiden tarkemmat kuvaukset on esitetty kohdekorteissa.

Seudullinen virkistyskohde

Merkinnällä on osoitettu seudullisesti merkittävät virkistyskohteet, joiden kehittämispotentiaali on monipuolisten virkistyspalveluiden kehittämisessä. Alueen toteuttamisessa huomioidaan kohteen seudullinen merkitys mm. hyvien kulkuyhteyksien ja pysäköintialueiden muodossa sekä keskeisten yhteyksien turvaaminen. Kohteiden tarkemmat kuvaukset on esitetty kohdekorteissa.

Paikallinen virkistyskohde

Merkinnällä on osoitettu paikallisesti merkittävät virkistyskohteet, joiden kehittämispotentiaali on lähivirkistykseen liittyvien virkistyspalveluiden kehittämisessä. Alueen toteuttamisessa huomioidaan alueen saavutettavuus lähialueilta sekä keskeisten yhteyksien turvaaminen. Kohteiden tarkemmat kuvaukset on esitetty kohdekorteissa.

Keskeiset yhteydet:

— Nykyinen reitti

— Nykyinen latureitti

— Ekologinen yhteys

Kartalla on esitetty nykyiset virkistys-/ulkoilureitit ja latureitit sekä seudullisesti merkittävät ja niitä tukevat ekologiset yhteydet.

 Keskeiset yhteydet ranta-alueille

Kartalla on osoitettu ne keskeiset yhteydet ranta-alueille, jotka ovat oleellisia ranta-alueiden käytön kannalta. Yhteydet ovat tärkeitä erityisesti alueiden saavutettavuudelle lähivirkistystyksen näkökulmasta, mutta myös seudullisten kohteiden kytkemiseksi toisiinsa laajempien palvelukokonaisuuksien mahdollistamiseksi.

 Yhteystarve vesistön yli

Kartalla on osoitettu vesistön ylittävät yhteystarpeet. Yhteystarpeet voidaan toteuttaa erilaisina siltaratkaisuuina. Yhteystarve Viinikanniemen ja Luodon välille voidaan toteuttaa venereittinä, jonka toimintaa edesauttaa esimerkiksi veneiden vuokrauspiste Viinikanniemelle.

 Rantareitti

Suunnittelualueelle on osoitettu rantoja mukaileva rantareitti, joka kytkee keskeisimmät alueet toisiinsa ja luo seudullisesti yhtenäisen, merkittävän virkistysreittikokonaisuuden. Reitin toteutuksessa tulee huomioida alueiden arvokokonaisuudet ja sen toteutusta on visioitu kehitettävien alueiden osalta myös kohdekorteissa.

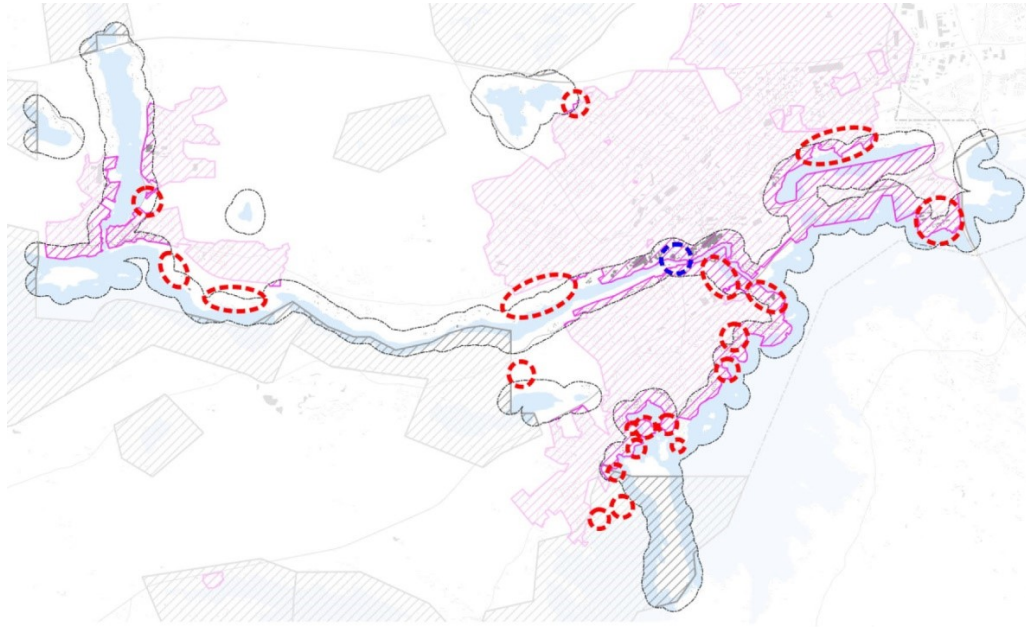
 200m bufferi rantaviivasta Ranta-alueiden osayleiskaava

Lisäksi kartalla on esitetty selvitysalueen raja, joka rajautuu 200 metrin etäisyydelle rantaviivasta. Alueet, joissa on voimassa Ranta-alueiden osayleiskaava, on esitetty kartalla ja vision suunnittelun pääpaino on näiden alueiden ulkopuolella.

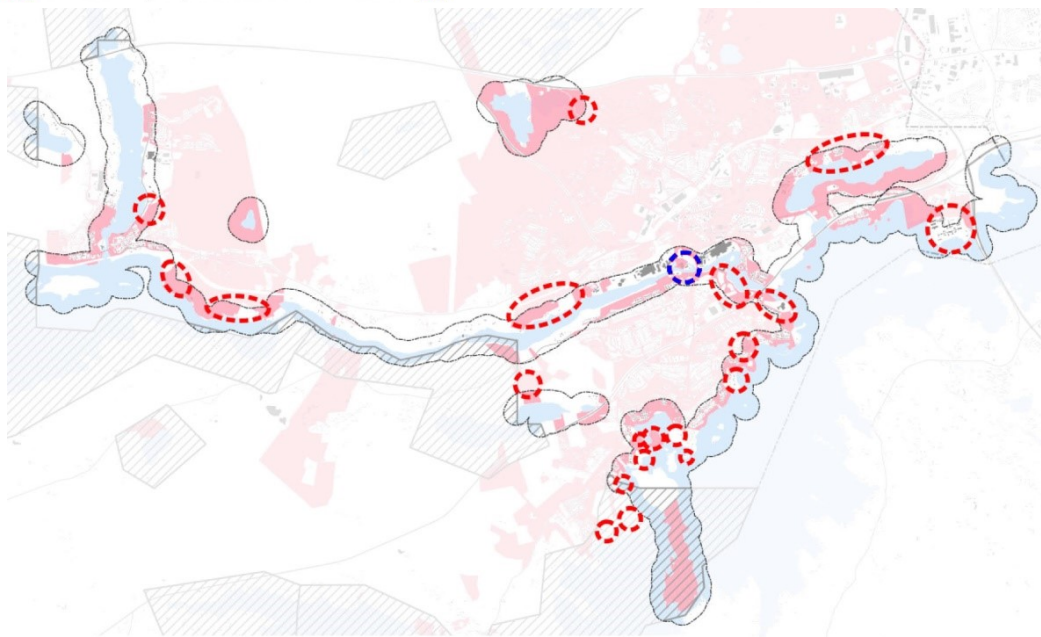
3.1 KESKEISET KEHITETTÄVÄT ALUEET

Kolmestatoista keskeisestä kehitettävästä alueesta on laadittu liitteenä olevat kohdekortit, jotka täydentävät visiokarttaa ja joissa on tuotu esille kehitettävien alueiden ominaispiirteitä ja suosituksia suunnittelulle.

3.2 ASUMISEEN LIITTYVÄT POTENTIAALISET KEHITTÄMISALUEET

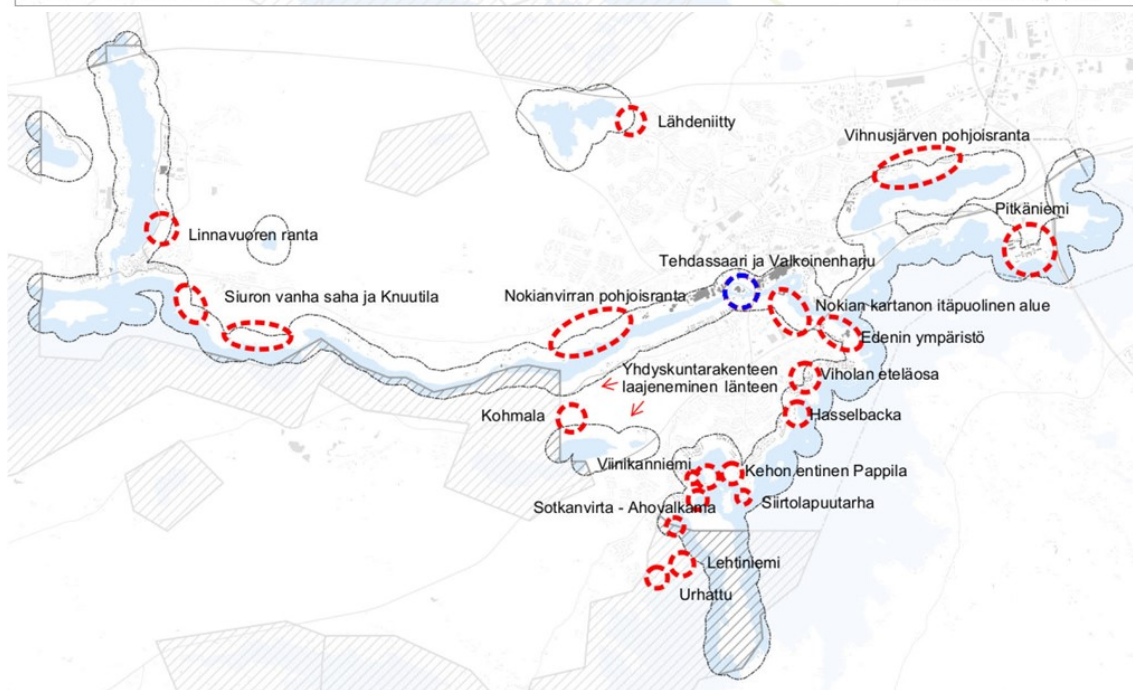
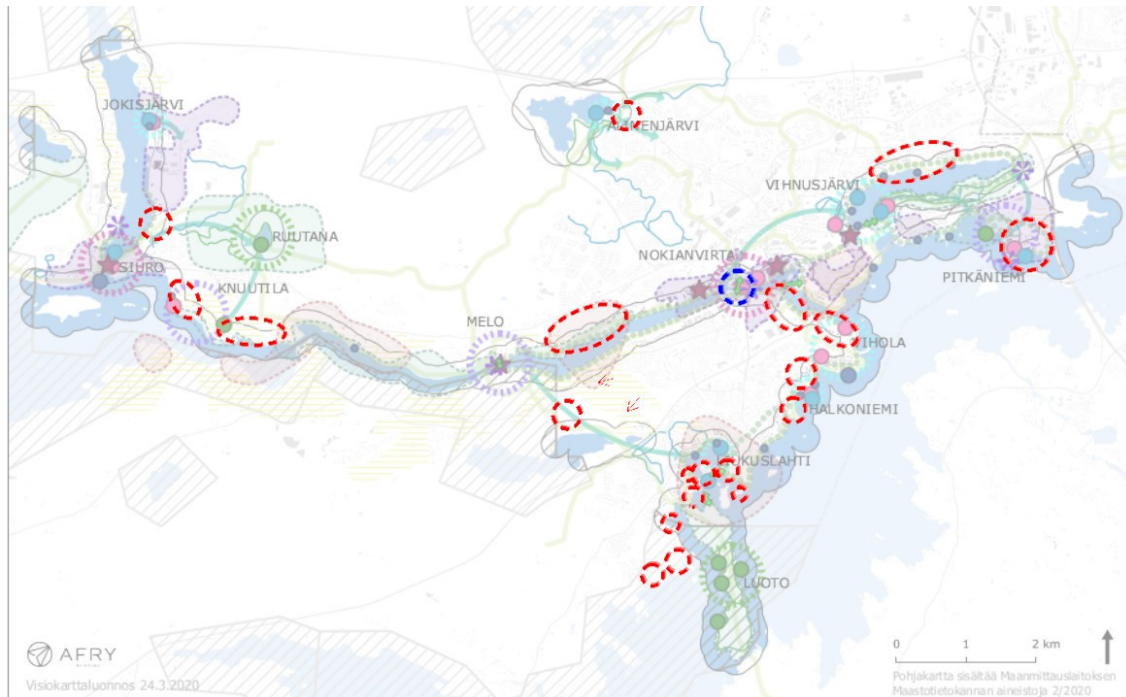
Rajaus
 200 m alue rantaviivasta
 Asumiseen liittyvät potentiaaliset kehittämisalueet
 Ranta-alueiden osayleiskaava
 Asemakaavoitetut alueet
 Muuhun rakentamiseen liittyvät potentiaaliset kehittämisalueet

Rajaus
 200 m alue rantaviivasta
 Asumiseen liittyvät potentiaaliset kehittämisalueet
 Ranta-alueiden osayleiskaava
 Kaupungin maanomistus
 Muuhun rakentamiseen liittyvät potentiaaliset kehittämisalueet

Kuva 3-2 ja 3-3 Karttaote asumiseen liittyvistä potentiaalisista kehittämiskohteista ja kaupungin maanomistuksesta sekä asemakaavoitetuista alueista.

TÄÄLLÄ SYNTYY TTA.

Raja Asumiseen liittyvät potentiaaliset kehittämisalueet Muuhun rakentamiseen liittyvät potentiaaliset kehittämisalueet
 200 m alue rantaviivasta Ranta-alueiden osayleiskaava

Kuva 3-4 ja 3-5 Karttaote Asumiseen liittyvistä potentiaalisista kehittämiskohteista sekä rantojen käytön visiokartasta.

TÄÄLLÄ SYNTYY WTTA.

Osoitetut kehittämisalueet soveltuvat yhdyskuntarakenteensa osalta täydennysrakentamisen tarkempaan tutkimiseen, mutta niiden suunnittelussa on huomioitava myös virkistysalueiden ja -reittien turvaaminen sekä alueiden luonto- ja kulttuuriympäristöarvot.

Kehittämisalueet koskevat asuinrakentamista eikä niissä ole huomioitu loma-asutusta. Poikkeuksena on Tehdassaaren ja Valkoisenharjun kehittämisalue, joka on osoitettu muuhun rakentamiseen liittyväksi potentiaalisesti kehittämisalueeksi. Tämän kehittämisalueen osalta täydennysrakentaminen on ensisijaisesti muun tyyppisessä rakentamisessa kuin asumisessa.

Asumiseen liittyvät potentiaaliset kehittämisalueet painottuvat keskustaajaman alueelle ja ne hyödyntävät laajasti Pyhäjärven ja Nokianvirran rantoja ja niiden palveluita.

Osassa kehittämisalueista on vireillä asemakaavamuutos:

3.2.1 Nokian kartanon itäpuolinen alue

Asemakaavalla on tarkoitus mahdollistaa alueelle monipuolista ja tiivistä asuinrakentamista.

3.2.2 Edenin ympäristö

Maanomistaja on hakenut alueelle kaavamuutosta ja samalla kaupunki kehittää omaa satama-alueita. Osa alueesta on tarkoitus muuttaa käyttötarkoitukseltaan mahdollistamaan asuinrakentaminen.

3.2.3 Kehon entinen pappila

Kehon alueella entisen Pappilan ympäristössä on käynnissä asemakaavamuutos, jossa nykyiselle pelto-/viheralueelle osoitetaan pientaloalue, joka käsittää yhteensä 16 uutta erillispientalojen tonttia.

3.2.4 Viinikanniemi

Viinikanniemen alueella on käynnissä asemakaavamuutos, joka koskee Viinikanniemen leirintäaluetta. Leirintäalue on jäänyt yhdyskuntarakenteen laajentuessa kaupunkirakenteen sisään ja pääosa rakennuskannasta on enemmän tai vähemmän huonokuntoista. Mikäli leirintäaluetta jatketaan, on

tarkoituksenmukaista osoittaa sille uusi paikka muualta. Asemakaavamuutoksella nykyinen leirintäalueena toimiva alue osoitetaan pientaloalueeksi. Alueelle muodostaa myös osittain omarantaisia tontteja. Samalla alueen veneilytoimintoja ja kevyenliikenteen yhteyksiä kehitetään palvelemaan laajempaa käyttäjäkuntaa.

3.3 KAAVOITUKSEN KEHITTÄMISTARPEET

Yleisellä tasolla Nokian rantojen maankäyttö on ratkaistu kaupungin strategisten tavoitteiden mukaisesti. Suurin osa taajama-alueiden rannoista on osoitettu sekä yleisettä asemakaavoilla yleiseen virkistykseen.

Keskustaajaman alueella kaupungin omistamat ranta-alueet ovat Viinikanniemen leirintäaluetta ja Viholan satama-aluetta lukuun ottamatta kaavoitettu virkistysalueiksi. Virkistysalueiden kehittämistä ja -reittien jatkuvuutta palvelevat kaupungin maanomistus ranta-alueilla. Ranta-alueita hallitsevat myös suurelta osin luontokokonaisuudet, jotka sisältävät erilaisia luontoarvoja.

Isolla osalla Pyhäjärven ja Vihnusjärven rantaa on voimassa asemakaava, jossa ranta-alueet on osoitettu virkistysalueiksi. Pyhäjärven rannalle on asemakaavoitettu myös julkisten palvelujen alueita sekä matkailupalvelujen alueita ja satamia. Pyhäjärven rannalla on asemakaavoittamatta Kehon siirtolapuutarha, Viikin kartanon alueen rannat ja muutama yksityisen omistama omarantainen asuinkiinteistö. Myös Vihnusjärven rannalla on asemakaavoittamatta vain yksityisten omistamat, olemassa olevat, omarantaiset loma-asuinkiinteistöt.

Asemakaava puuttuu Alisenjärveltä, Teernijärveltä, Kahtalammelta sekä paikoin Nokianvirralta ja Siuro-Linnavuoren alueella on voimassa asemakaava vain pienellä osalla rantaa.

Siellä missä yksityisen omistama kiinteistö on jo asemakaavoitettu asuinalueeksi tai teollisuuskäyttöön, ei liene tarpeen ryhtyä toimenpiteisiin. Kaupungin omistamilla alueilla ei ole tällä hetkellä yhtään omarantaista rakennuspaikkaa. Tavoitteena on tutkia mahdollisuutta löytää myös paikkoja virkistysalueeksi osoitetun rannan tuntumasta paikkoja tonteille sekä tontteja joilta, ellei luonnon monimuotoisuus tai suojeltavat luontotyypit tätä rajoita, on näköyhteys rantaan. Kaupunki voi myydä sellaisen ranta-alueen tonttiin kuuluvaksi, missä yleistä intressiä ei ole tai

kunnallistekniikan rakentaminen rantaan on hyvin epätodennäköistä esim. maaperän, korkeuserojen tai yhtenäisen reitistön aikaansaamiseksi.

Niissä tapauksissa, joissa rantaa mukaileva reitti ei ole toteuttamiskelpoinen maastomuotojen tai selkeästi muiden yhtenäistä toteuttamista estävien seikkojen vuoksi, on kaupunki valmis myymään omistamansa maakaistaleen vapaaehtoisella kaupalla tontin osaan kuuluvaksi ilman muodostuvaa lisärakennusoikeutta.

Maa- ja metsätalousalueiden osoittamista esim. virkistykseen tai asumiseen tutkitaan kaavoituksen yhteydessä. Yksityisen omistamia maita voidaan tutkia ja kaavoittaa kaavoitussopimuksilla.

3.4 RANTOJEN KÄYTÖN JATKOSUOSITUKSET

Kaupungin omistamiin ranta-alueisiin liittyviä ongelmia kuten luvatonta haltuunottoa, raivausta ja ilkivaltaa voidaan ennaltaehkäistä ja mahdollisesti kitkeä virkistysalueiden kehittämisellä. Alueiden käyttöasteen nostaminen, kunnossapidosta huolehtiminen ja kehittäminen asukkaiden toiveet huomioiden voivat vähentää alueisiin kohdistuvaa ilkivaltaa. Myös opastusten lisääminen alueella esimerkiksi viitoin ja infotauluin sekä yleisesti esimerkiksi venepaikkoja koskien kaupungin viestintäkanavissa voivat vähentää alueen vääränlaista käyttöä ja lisätä yleistä tietämystä alueella toimimiseen.

Luonnonsuojelualueita koskien on tärkeää, että paikan päällä on ajantasaiset ohjeistukset luonnonsuojelualueen rajauksesta ja alueella sallituista toimenpiteistä. Luontoarvoja omaavilla alueilla on tärkeää, että virkistysreitit ovat selkeät ja hyvin merkityt, jolloin vältetään arvokkaiden alueiden tallaantumiselta.

Venepaikkojen siistiytymistä voidaan edesauttaa rakenteellisilla ratkaisuilla, joista löytyy monenlaisia vaihtoehtoja. Laituriratkaisujen lisäksi löytyy esimerkkejä erilaisista veneteloista ja kevyemmistä laiturityypisistä ratkaisuista sekä täysin maalla sijaitsevista numeroiduista paikoista, jotka voidaan myös varustaa lukolla. Venepaikkojen oikeanlaisella hinnoittelulla, niiden riittävyydellä ja venepaikka-alueiden huollolla voidaan lisätä venepaikkojen siistinä pysymistä ja estää mm. luvatonta veneiden säilytystä sekä veneiden hylkäämistä, mitä on tapahtunut esimerkiksi Tampereella mutta myös muissa Suomen kunnissa ja kaupungeissa.

Nokian rantojen parempaa saavutettavuutta parantamalla ja muodostamalla johdonmukaisia reittejä rannoille luodaan mahdollisimman monelle mahdollisuus hyödyntää rantoja liikkumiseen ja virkistäytymiseen niin, että samalla huomioidaan ja turvataan luontoarvot.

4 YHTEYSTIEDOT

Nokian kaupunki

Johanna Fingerroos, kaavoitusarkkitehti

johanna.fingerroos@nokiankaupunki.fi

puh. 040 133 4235

Kaupunkikehityspalvelut

Harjukatu 23, 37101 Nokia

AFRY Finland Oy

Ida Montell, maankäytön asiantuntija

ida.montell@afry.com

puh. 050 344 7230

Hatanpäänkatu 1, 33900 Tampere

5 LÄHDELUETTELO

Pirkanmaan liitto 2020 Pirkanmaan maakuntakaava 2040 aineistoa

<https://maakuntakaava2040.pirkanmaa.fi/>

Paikkatietoikkuna 2020 Paikkatietoikkuna-karttapalvelu

<https://www.paikkatietoikkuna.fi/>

Nokian kaupunki 2020 <https://www.nokiankaupunki.fi/>

KVVY 2013 Kokemäenjoen vesistön vesiensuojeluyhdistys ry <https://kvvy.fi/>

GTK 2020 <https://hakku.gtk.fi/>

Pirkanmaan liitto 2016 Pirkanmaan historiaa <https://www.pirkanmaa.fi/>

Museovirasto 2020 <https://www.museovirasto.fi/fi/>

Museoviraston selvitys valtakunnallisesti merkittävistä rakennetuista

kulttuuriympäristöistä <http://www.rky.fi/>

Ympäristöministeriö 1992a Maisemanhoito: maisema-aluetyöryhmän mietintö I

<http://hdl.handle.net/10138/29082>

Valtioneuvoston päätös RKY 2009

<https://www.museovirasto.fi/uploads/Kulttuuriymparisto/valtioneuvoston-paatos-rky2009.pdf>

Pirkanmaan liitto 2013 Maakunnallisesti arvokkaat kulttuurimaisemat

https://maakuntakaava2040.pirkanmaa.fi/sites/default/files/Pirkanmaan%20maakunnallisesti%20arvokkaiden%20maisema-alueiden%20p%C3%A4ivitysinventointi%20RAPORTTI%202013_pieni.pdf

Pirkanmaan liitto Pirkanmaan maakunnallisesti arvokkaat rakennetut

kulttuuriympäristöt 2016 ja Kulttuurimaisemat 2016

https://maakuntakaava2040.pirkanmaa.fi/sites/default/files/A_osa_Kulttuurimaisemat_korj_15032017.pdf

Pirkanmaan maisemallisesti ja kulttuurihistoriallisesti arvokkaat maatalousalueet
https://maakuntakaava2040.pirkanmaa.fi/sites/default/files/A_osa_Kulttuurimaisemat_korj_15032017.pdf

Tulvakarttapalvelu 2020 Tulvakeskuksen tulvakarttapalvelu
http://paikkatieto.ymparisto.fi/tulvakartat/Viewer/Viewer.html?Viewer=Tulvakartat_supea

Nokian kulttuuriympäristöohjelma (Tulonen, Teivas 2001)

Muilta osin lähtökohtiin ja nykytilaan liittyvä aineisto on Nokian kaupungilta (2019–2020) saatua aineistoa.

6 VASTINEET LAUSUNTOIHIN JA MIELIPITEISIIN

Nokian rantojen käytön vision aineistot olivat nähtävänä 3.6. - 3.7.2020 Nokian kaupungin internet-sivuilla www.nokiankaupunki.fi/nahtavillaolevatkaavat sekä virastotalon ilmoitustaululla. Nokian rantojen käytön visiosta saapui yhteensä 23 lausuntoa ja mielipidettä.

Perusturvalautakunta Perusturvalautakunta antaa lausuntonaan, että suunnitelma rantojen käytön visiosta on hyvä. On kuitenkin huomioitava rantojen rakentamista toteutettaessa, että turvataan rantojen virkistyskäyttö kuntalaisten terveyttä ja hyvinvointia edistävänä tekijänä. Perusturvalautakunta haluaa erityisesti korostaa, että muuten tiheään asuinrakennetun Etelä-Nokian ranta-alueet ovat alueen asukkaille tärkeä virkistyspaikka. Sen vuoksi Pyhäjärven ranta-alueita tulee kehittää ennen kaikkea kuntalaisten hyvinvoinnin ja terveydenedistämisen näkökulmasta.	Vastine: Merkitään tiedoksi.
---	-------------------------------------

Rakennus- ja ympäristölautakunta Meloa ja kaupunkikeskustaa Nokianvirran pohjoispuolta yhdistävä rantareitti tulee tukeutua pääosin Haavistontiehen. Rantaa mukaileva reitti ei ole toteuttamiskelpoinen maastonmuotojen vuoksi. Meloa ja Tehdassaarta yhdistävän rengasreitin pituus huomioiden, reittiä tulisi tarkastella vaihtoehtoisesti pyöräilyreittinä. Markluhdanlahden poikki suunnitelmassa kulkeva vedenkorkeuden vaihteluita mukaileva esteetön pitkosrakenne ei ole alueen koko ja luonnonsuojelunäkökulma huomioiden suositeltava ratkaisu. Reittilinjaus tulisi toteuttaa nykyisenkaltaisena kevyenliikenteenväylään tukeutuen.	Vastine: Reitit tukeutuu olemassa olevaan verkostoon, jota täydennetään tarvittaessa ja yksityiskohdat suunnitellaan tarkemmin asemakaavoissa sekä katu- ja puistosuunnitelmissa. Vastine: Markluhdanlahden poikki merkittyä reittiä on siirretty.
--	--

Lasten parlamentti Lasten parlamentin kokouksessa to 1.10. käsiteltiin rantojen visiota kohdekorttien avulla. Lastenparlamenttilaiset tuovat ajatuksia ja ideoita Alisenjärven, Vihnusjärven ja Liukuslahden rantavisioihin. Alinenjärvi • Laituri ja enemmän ruohikkoalueita. • Vesirata (ilmalla täyttyvä), sekä kanootteja/ sup-lautoja, sukelluspukuja. kioski Vihnusjärvi • nuotiopaikka luontopolun varrelle • rannalta siltaa vastarannalle. Liukuslahti • Portaiden uusiminen, sekä kasvien kitkeminen portaiden alta • Rannan laajentaminen ja laiturien siistiminen • Jonkinlaista hyppypaikkaa ja liukumäkeä • Robotti, joka kerää roskia	Vastine: Hyvät ideat merkitään tiedoksi tulevia tarkempia suunnitelmia varten.
---	---

Nokian nuorisovaltuusto Nuorisovaltuusto keskusteli kaupungin rantojen visiosta. Nuorisovaltuusto päätyi siihen mielipiteeseen, että visio on oikein hyvä, ja siitä löytyi kattavasti kaikkea. Olisimme kuitenkin kaivanneet tähän enemmän konkretiaa. Tällöin palautteen antaminen olisi ollut helpompaa. Nuorisovaltuuston mielestä visiossa voisi olla enemmän yhteisöllisyyttä. Kaupunkiemme rantoja voitaisiin kehittää yhdessä. Kunta toimisi julkisena toimijana, mutta lisäksi rantojen Nokiaa otettaisiin mukaan tekemään avoin sektori sekä yhdistystoimijat. Nuorisovaltuusto keskusteli myös muista ranta-alueisiin liittyvistä asioista. Nuorisovaltuusto ehdottaa, että Pitkänniemen lintutorni kunnostettaisiin. On hienoa, että kaupunki haluaa kehittää upeita ranta-alueitamme. Uimarannoistamme, ulkoilureiteistä ja leikkipaikoistamme on tärkeää pitää huolta. Toivomme, että myös jatkossa kehittämistyöhön otetaan mukaan nuoriso. Uimarannat ovat kesäisin tärkeitä kohtaamispaikkoja nokialaisille nuorille. Kehittämistyötä voitaisiin ideoida suoraan kouluissa, vaikka maantiedon oppitunneilla. Nuorilta löytyy varmasti hyviä ideoita kaupunkimme kehittämiseen.	Vastine: Suunnitelmista tiedotetaan ja nokialaisia osallistetaan mahdollisimman laajasti. Kun rantojen käytön visiossa esitetyistä hankkeista laaditaan aikanaan toteutussuunnitelmia, niistä on mahdollista esittää mielipiteitä niiden nähtävilläoloaikana.
--	--

Pirkanmaan ELY-keskus

Nokian kaupungin laatiman rantojenkäytön vision tavoitteena on muodostaa näkemys taajama-alueen rantojen maankäytön kokonaistilanteesta sekä visio tulevaisuuden kehittämisen suuntaviivoista. Se tukee osaltaan vuonna 2017 vahvistettua Nokian kaupunkistrategiaa.

Rantojenkäytön visio ei ole MRL:n mukainen kaava, vaan maankäytön suunnittelun tueksi laadittu oikeusvaikutukseton teemasuunnitelma. Sitä ei voi tämän takia käyttää perusteena tarkemmalle suunnittelulle. Sen on tarkoitus olla Nokian kaupungin strategisen osayleiskaavan taustaselvitys. Strategisen yleiskaavan ja asemakaavojen välille onkin tarpeen laatia osayleiskaavoja ja suunnitelmia, joilla hallitaan yksittäistä asemakaavaa laajempia kokonaisuuksia. Parhaimmillaan tällaisilla visioilla voitaisiin sovittaa yhteen ristiriitaisia maankäyttötarpeita. Kun monet kehittämiskohteet sijoittuvat lisäksi taajama-alueelle, olisi perusteltua laatia myös kaupunkiympäristön kehittämisvisio tai suunnitelma, jolla hahmoteltaisiin tulevaa urbaania miljöötä nykyisen ympäristön arvoja hyödyntäen.

Nokialla on paljon ranta-alueita, joihin liittyy erityisiä kulttuuri-, maisema- ja luontoarvoja. Ne ovat myös virkistyskäyttöarvoltaan erityisiä. Toisaalta niihin liittyy myös painetta hyödyntää niitä asunto- ja muuhun rakentamiseen. Selvityksessä on kartoitettu monipuolisesti ranta-alueiden kaavatilannetta ja niillä sijaitsevia arvoalueita ja alueisiin liittyviä ympäristötekijöitä. Työn tuloksena on saatu lista asumiseen liittyvistä potentiaalisista kehittämiskohteista. Rantojen käytön visiossa mainitaan, että ”niiden suunnittelussa on huomioitava myös virkistysalueiden ja -reittien turvaaminen sekä alueiden luonto- ja kulttuuriympäristöarvot”. Eräissä rantojenkäytön visiossa mainituissa kehittämiskohteissa vireillä olevissa asemakaavahankkeissa näyttää kuitenkin unohtuneen selvityksessä mainitut tarpeet ottaa huomioon virkistykseen ja kulttuuriympäristöön ja maisemaan liittyvät arvot. Tämä koskee mm. Nokian kartanon itäpuolista aluetta, Edenin ympäristöä ja Viinikanniemeä. Kaavat pyrkivät maksimoimaan rantarakentamisen muiden arvojen jäädessä vaille tarvittavaa huomiota. Osassa näitä kaavoja ei ole käytännössä lainkaan lähivirkistysalueita, mikä on	Vastine: Sahanrannan ja Edenin ympäristön kaavahankkeissa huomioidaan rantareitit ja niiden jatkuvuus keskustaan. Alueiden välittömässä läheisyydessä on virkistysalueita ja kehitettävät reitit mahdollistavat niiden hyödyntämisen.
---	--

ristiriidassa niin tämän vision kuin laajemminkin MRL:n kaavojen sisältövaatimusten kanssa. Tässä mielessä Nokian rantojen käytön visio ei valitettavasti näytä toimivan niin, että sillä edistettäisiin rantojenkäyttöä monipuolisesti.	
--	--

Nokia seura

Kiitämme mahdollisuudesta antaa palautetta kaupungin teettämästä rantojen käytön visiosta. On erittäin kannatettavaa, että tallainen suunnitteluun taustaa tuova visio on teetetty ja vielä hyvin kattavana. Rantojen kaupunki -kärkihankkeelle Nokialla on todellista potentiaalia.

Ottaen huomioon vision alueellinen laajuus, sisältäen 13 kohdealuetta, ja toisaalta kaupungin taloudelliset resurssit, on ilmeistä, että vision toteuttaminen osittainkin on vuosien työ. Tästä syystä keskitymme palautteessa mielestämme tärkeimpään ja kiireellisimpään kohteeseen, kohdekorttiin Nokianvirta.

Miksi Nokianvirta Nokian kaupunki on maamme teollistuneimpia paikkakuntia. Teollisuuden kehittyminen on ylipäättään synnyttänyt kaupunkimme. Kehityksen perustana on ollut saatavilla oleva vesivoima. Runsaat ja omaleimaiset vesistöalueet ovat teollisuuden tarpeiden lisäksi hyvin tärkeitä myös nokialaisten vapaa-ajankäytön ja alueen matkailumahdollisuuksien näkökulmasta. Alue on maisemallisesti ja rakennetun kulttuuriympäristön kannalta määritelty valtakunnallisesti ja maakunnallisesti merkittäväksi. Visioidut kehitystoimet

auttavat kaupunkiamme säilyttämään sen omaleimaiset, perinteikkäät piirteet.

Huomattava osa nokialaisista asuu ja asioi kaupungin keskustaajamassa, joten Nokianvirta kehityskohteena tuo positiiviset vaikutuksensa suurimmalle osalle kaupungin asukkaista sekä suurelle osalle Nokialla vierailevista ulkopaikkakuntalaisista. Vision mukaisin kehitystoimin Nokianvirrasta muodostuisi uusi vetovoimatekijä ja huomattavasti asumisviihtyisyyttä lisäävä alue. Nyt se ei sitä ole.

Nokianvirta - miksi etusijalle Teollisen toiminnan muuttuessa ja vähennyttyä vuosien kuluessa ja nyt päätyttyä Tehdassaareissa kokonaan, on erityisen tärkeätä ensimmäisenä kehittää kohdetta Nokianvirta.

Perusteita ensisijaisuuteen:

- rakennettu ympäristö rapautuu käyttämättömänä
- vapaasti kasvanut puusto peittää jo nyt alueen näkymät ja juuristo murtaa rantakiveystä ja patorakenteita - mitä pidemmälle rakenteiden kunto heikkenee, sitä vaativampaa ja kalliimpaa on kunnostaminen ja hankalampaa löytää alueen kehittäjä.
- käytettävissä olevat sillat mukaan lukien käytöstä poistettu ns. Sähkösilta

ovat yhä kohtuullisin kustannuksin kunnostettavissa. Visiossa esitetyt toimet ovat suositeltavia, mutta niissäkin tulee keskittyä kiireellisimpiin ja tulosten kannalta tärkeimpiin toimenpiteisiin: - kevyen liikenteen kulkuyhteys virran yli pohjois- ja etelärantojen välillä tulee kunnostaa mm. säästämällä em. Sähkösilta - maankäytön toimenpitein tulee huolehtia, että kevyenliikenteen yhteys pohjoisrannalta saadaan nykypaivan vaatimusten mukaiseksi aina Edeniin asti. - rantareittien rakentaminen Tehdassaaresta alavirtaan Meloon saakka ei mielestämme ole kiireellinen tavoite. - Tehdassaaren saavutettavuutta yleensä ja myös autolla, tulee kehittää palauttamalla avoin ja suora kulkuyhteys ns. kumitehtaan risteyksestä (kts. ilmakuva sivulla kolme 1960 luvulta). Nykyisen liikennejärjestelyn vuoksi Tehdassaaren olemassaoloa ei välttämättä edes tiedosteta tai havaita. - Mitä tahansa toimintaa Tehdassaareissa tulevaisuudessa tulee olemaan, sen menestymiselle saavutettavuus (liikenteellisesti sekä näköyhteys) on kriittinen menestystekijä. - visiossa esitetty veden ylittävä reitti Lintuniemen kohdalla ei myöskään ole mielestämme ykkösprioriteetin kohde	Vastine: Vireillä olevissa Sahanrannan ja Edenin ympäristön kaavahankkeissa huomioidaan rantareitit ja niiden jatkuvuus keskustaan. Nokianvirran ylitys tapahtuu uutta Emäkoskensiltaa pitkin. Muita reitin osuuksia tarkastellaan, kun ko. alueiden suunnittelu on muuten ajankohtaista. Vastine: Tehdassaari on osa valtakunnallisesti arvokasta rakennettua kulttuuriympäristöä ja sen kehittämistä tarkastellaan erillisissä suunnitelmissa. Yhteyksiä tehdassaareen tarkastellaan alueen kaavoituksen yhteydessä.
---	--

Tehdassaaren ja Nokianvirran alueen elävöittämisen kannalta.

Nokianvirta kehityskohteena mahdollistaa Nokialle leimallisen teollisen ilmeen ja perinteen säilyttämisen. Samalla se mahdollistaa kaupunkikuvan kirkastamisen ja modernisoinnin tuomalla rakennettuun "punatiiliympäristöön" uutta, nykyihmiselle kiinnostavaa toimintaa. Alue muuttuu eläväksi ja nyt virran jakama pohjoinen ja eteläinen kaupungin osa tiivistyvät yhdeksi kokonaisuudeksi. Mikäli palautteemme tai asian käsittely muutoin tuo esiin lisäkysymyksiä, olemme osaltamme valmiit niihin vastaamaan.

Pirkanmaan liitto Pirkanmaan liitto pitää Nokian rantojen käytön vision laadintaa lähtökohtaisesti erittäin hyödyllisenä kaupungin kehittämistä tukevana toimenä. Parhaimmillaan visio konkretisoi Nokian kaupunkistrategiassa tunnistetun ”rantojen kaupungin” merkitystä asukkaiden ja luonnon hyvinvoinnin sekä elinkeinojen kehittämisen kannalta. Tärkeää on, että visiotyö tukee rantojen arvon tunnistamista laadukkaan elinympäristön osatekijänä ja sen laatisprosessi mahdollistaa yhteisen keskustelun käymisen rantojen käyttöön liittyvistä tavoitteista ja painotuksista kunnassa. Pirkanmaan maakuntakaava 2040 on huomioitu vision laadinnan tukena. Pirkanmaan liitto näkee tärkeänä, että Nokian ranta-alueiden suunnittelussa otetaan huomioon myös taajamien rakentamattomia ranta-alueita sekä vesienhoidon erityisalueita (Vanajaveden-Pyhäjärven alue) koskevat maakuntakaavan yleismääräykset. Näiltä osin tulee visiotyön selostetekstiä täydentää (kohta 2.1 / Suunnittelutilanne). Visioselosteessa todetaan, että yleisellä tasolla Nokian rantojen maankäyttö on ratkaistu kaupungin strategisten tavoitteiden mukaisesti, ja että suurin osa taajama-alueiden rannoista on	Vastine: Tiedot on mainittu kohdassa 2.1
--	---

osoitettu olemassa olevissa kaavoissa yleiseen virkistykseen. Pirkanmaan liitto katsoo, että visiotyössä laadittujen, varsin yleispiirteisten kohdekorttien ja visiokartan tehtävänä onkin toimia Nokian keskeisten kehitettävien alueiden mahdollisten tulevien kaavamuutosten suunnittelutavoitteiden tarkistuslistana. Lisäksi liitto näkee tärkeänä, että visiotyön jatkosuunnittelussa nostetaan esiin ilmastonmuutoksen näkökulma ja pohditaan muutoksen vaikutuksia rantojen ja vesistöjen käyttöön Nokialla.	Vastine: Rantojenkäytön visio on tulevaa kaavoitusta ohjaava yleissuunnitelma ja alueiden jatkosuunnittelussa huomioidaan ilmastonmuutoksen näkökulma.
---	---

Pirkanmaan maakuntamuseo

Maakuntamuseo pitää hyvänä, että visiossa tuodaan esiin maakunnallinen tavoite, että taajamien rakentamattomat ranta-alueet tulee säilyttää pääsääntöisesti rakentamattomina ja varata yksityiskohtaisemmassa kaavoituksessa yleiseen virkistyskäyttöön. Suurin osa ranta-alueista on osoitettu maisemallisesti ja rakennetun kulttuuriympäristön kannalta valtakunnallisesti tai maakunnallisesti merkittäviksi alueiksi. Lisäksi vesistöjen rannoilla sijaitsee lukuisia kiinteitä muinaisjäännöksiä ja muita kulttuuriperintökohteita. Maakuntakaavan mukaan alueella on neljä maakunnallista arkeologisen kulttuuriperinnön ydinaluetta. Rantojen kehittäminen tuleekin suunnitella ja toteuttaa siten, että alueen kulttuuriympäristöarvoja kunnioitetaan. Yleisenä huomiona maakuntamuseo toteaa, että visiossa voisi myös esittää kulttuuriympäristön hyödyntämisen lisäksi myös muutamia selkeitä kulttuuriympäristön hoitoon tähtääviä toimenpiteitä, joilla kohteiden säilymistä ja saavutettavuutta pyritään edistämään. Hoito voisi kohdistua erityisesti kulttuuriympäristön ydinalueille eli alueille, joilla on erityisen merkittävät tai monipuoliset kulttuuriympäristön arvot.

Ranta- alueiden virkistyskäytön kehittämisessä tulisi huomioida myös yleisön riittävä informointi arvokkaista arkeologisista ym. kohteista, mikä sekä lisää alueiden kiinnostavuutta ja siten palvelee reittien/alueiden käyttäjiä, että auttaa suojelemaan kohteita. Maakuntakaavan merkintöjä ja määräyksiä koskevassa osiossa on syytä tuoda esille myös suunnittelumääräys, joka koskee arkeologisen perinnön ydinalueita: Alueella sijaitsevien muinaisjäännösalueiden ja niiden lähialueiden maankäyttöä, rakentamista ja hoitoa suunniteltaessa on kiinteiden muinaisjäännösten lisäksi otettava huomioon muinaisjäännösten suoja-alueet, maisemallinen sijainti ja mahdollinen liittyminen arvokkaiisiin maisema-alueisiin ja/tai kulttuuriympäristöihin. Luku 2.8 Maisema ja kulttuuriympäristö kuvaa lyhyesti Nokian historiaa ja kehitystä. Luvussa on myös esitelty valtakunnallisesti merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöt ja maakunnallisesti arvokkaat kulttuurimaisemat. Lukua tulisi vielä täydentää kohdekorteissakin mainittujen maakunnallisesti arvokkaiden rakennettujen kulttuuriympäristöjen tiedoilla. Tiedot voisi koota väliotsikon Maakunnallisesti arvokkaat maisema- alueet ja	Vastine: Alueiden jatkosuunnittelussa ja niiden rakentamisessa huomioidaan ja pyritään parantamaan kulttuuriympäristön arvojen välittämistä ja saavutettavuutta alueiden käyttäjille. Vastine: Arkeologisen perinnön ydinalueita koskeva suunnittelumääräys on lisätty selostukseen. Vastine: Maakunnallisesti arvokkaiden rakennettujen kulttuuriympäristöjen tiedot on lisätty selostukseen.
---	---

kulttuurimaisemat alle. Myös arkeologisen kulttuuriperinnön kuvausta tulisi täydentää vähintään mainitsemalla sellaiset Nokialle tärkeät ilmiöt kuin lukuisat rautakautiset kalmistot sekä keskiaikaiset kartanot. Samalla on korostettava, että kaikkia ranta-alueita ei ole tutkittu tai niistä ei ole käytössä ajantasaisia rakennetun ympäristön selvityksiä tai arkeologisia inventointeja. Tiedossa olevat muinaisjäännökset keskittyvät juuri vesien rantavyöhykkeille, joten selvitysalueelta voi vielä löytyä lukuisia uusia arkeologisia kohteita. Alueen kaava- ja muissa maankäyttöhankkeissa tuleekin varautua täydentävien selvitysten tekemiseen, mistä on pyydettyä hyvissä ajoin lausunto maakuntamuseolta.	Vastine: Arkeologisen kulttuuriperinnön kuvausta on tarkennettu selostukseen.
Lähdeluettelo on täydennetty Museoviraston selvitys valtakunnallisesti merkittävistä rakennetuista kulttuuriympäristöistä http://www.rky.fi/ sekä Pirkanmaan 2040 maakuntakaavaa varten laaditut Pirkanmaan liiton selvitykset: Pirkanmaan maakunnallisesti arvokkaiden maisema-alueiden päivitysinventointi: Ehdotus maakunnallisiksi maisema- alueiksi 2013, Pirkanmaan maakunnallisesti arvokkaat rakennetut kulttuuriympäristöt 2016 ja	Vastine: Lähdeluettelo on täydennetty.

Kulttuurimaisemat 2016 - Pirkanmaan maisemallisesti ja kulttuurihistoriallisesti arvokkaat maatalousalueet. Myös Nokian kulttuuriympäristöohjelma (Tulonen, Teivas 2001) olisi hyvä mainita lähdeluettelossa. Vision kohdekorteista maakuntamuseo toteaa, että niihin olisi syytä merkitä selkeämmin ja yhteneväisesti visioraportin luvussa 3.2 rajatut asumiseen ja muuhun rakentamiseen liittyvät potentiaaliset kehittämisalueet (s. 52). Nyt kaikki tutkittavat uudet rakentamisen alueet eivät hahmotu kohdekorteilta ja kehittämisalueiden rajaukset eivät kata kaikkia kehittämismerkintöjä. Vision kohdekortteja maakuntamuseo kommentoi seuraavasti: Nokianvirta Tehdassaareen tuntumaan merkitty potentiaalisen rakentamisen alue vaikuttaisi olevan ristiriidassa alueen kulttuuriympäristöarvojen kanssa. Myös laiturimainen rantareitti ja uusi rakennettava siltayhteys Lintuniemen kanavan kohdalla vaativat huolellista sovittamista, sillä alue on maakunnallisesti arvokasta Pyhäjärven - Nokianvirran - Kuloveden kulttuurimaiseman maisema-alueita ja Nokian teollisuuslaitosten	Vastine: Rakennettavien alueiden rajaaminen kartalle vaatii tarkempaa suunnittelua ja se tehdään alueiden kaavoituksen yhteydessä. Vastine: Kohdekortteihin merkittyjen potentiaalisten rakentamisalueiden rakentamismahdollisuudet tutkitaan alueiden kaavoituksen yhteydessä.
--	---

valtakunnallisesti merkittävää rakennettua kulttuuriympäristöä. Alueella on lisäksi arkeologisia kohteita. Niitä ja maakunnallista maisema-aluetta ei ole merkitty kartalle. Vihnusjärvi Kartalta puuttuu Nokian asemanseudun ja asuinalueiden maakunnallisesti merkittävä rakennettu kulttuuriympäristön raja, johon kuuluvat Urheilukenttä, Hinttala ja Nokian valtatie. Nokian kotiseutumuseo Hinttala olisi myös hyvä merkitä kartalle kulttuuripalveluksi. Pitkäniemi Pitkäniemeen merkitty potentiaalisen rakentamisen alue vaikuttaisi olevan ristiriidassa alueen kulttuuriympäristöarvojen kanssa. Kartalta puuttuu Pitkäniemen sairaalan valtakunnallisesti merkittävään rakennettuun kulttuuriympäristöön kuuluva Pitkäniemen hautausmaan aluerajaus sekä maakunnallisesti arvokkaan Pyhäjärven - Nokianvirran - Kuloveden kulttuurimaiseman maisema-alueen raja. Sairaala-alueen koillispuoliselle peltoalueelle tulisi lisätä mm. Liukuslahden korttialueen mainittu huomio: Avoin maisematila. Alueen kiinteät muinaisjäännökset - kivikautinen asuinpaikka ja 1.	Vastine: Kohdekorttia on täydennetty Nokian asemanseudun ja asuinalueiden maakunnallisesti merkittävä rakennettu kulttuuriympäristön rajauksella. Vastine: Kohdekortin karttaa on täydennetty; • Pitkäniemen sairaalan valtakunnallisesti merkittävään rakennettuun kulttuuriympäristöön kuuluvan Pitkäniemen hautausmaan aluerajauksella • Maakunnallisesti arvokkaan Pyhäjärven - Nokianvirran - Kuloveden kulttuurimaiseman maisema-alueen rajauksella • Sairaala-alueen koillispuoliselle peltoalueelle lisätään huomio: Avoin maisematila • Alueen kiinteät muinaisjäännökset merkitään karttaan
---	--

maailmansodan aikaiset linnoitukset - on syytä merkitä karttaan. Vihola Maakunnallisesti arvokkaan Pyhäjärven - Nokianvirran - Kuloveden kulttuurimaiseman aluerajaus ja Varassaaren kiinteä muinaisjäännös puuttuvat kartalta. Halkoniemi Alueelle ja sen lähiympäristöön merkityt (s. 51-52) potentiaaliset asumisen/ täydennysrakentamisen kehittämisalueet vaativat arkeologisen inventoinnin suorittamista hyvissä ajoin. Alueella on sijainnut Tyrkkölän historiallinen kylä, jonka paikkaa ei ole arkeologisesti tutkittu. Lisäksi alueelta on viime vuosina saatu rautakautisia esinelöytöjä, jotka kertovat asutuksen esihistoriallisista juurista. Myös rakennetun ympäristön osalta alueella on selvitystarvetta ja erityisesti Haanniemeen, Hasselbackan huvilan tuntumaan merkitty potentiaalisen rakentamisen alue vaikuttaisi olevan ristiridassa alueen kulttuuriympäristöarvojen kanssa. Liukuslahti Kehittämisaluemerkintää tulisi suurentaa, sillä osa kehittämismerkinnöistä on kehittämisaluetta osoittavan turkoosin	Vastine: Kohdekortin karttaan on lisätty; • Maakunnallisesti arvokkaan Pyhäjärven - Nokianvirran - Kuloveden kulttuurimaiseman aluerajaus • Varassaaren kiinteä muinaisjäännös Vastine: Kohdekortteihin merkittyjen potentiaalisten rakentamisalueiden rakentamismahdollisuudet tutkitaan alueiden kaavoituksen yhteydessä. Vastine: Kehittämisaluemerkintä on korjattu kohdekortin karttaan.
--	---

renkaan ulkopuolella. Liukuslahden ja Luodon ympäristöön merkityt potentiaaliset asumisen/täydennysrakentamisen alueet, joihin liittyen ei ole tehty arkeologisia asemakaavaselvityksiä, vaativat arkeologisen inventoinnin suorittamista hyvissä ajoin. Myös alueen rakennetun ympäristön selvityksissä on todennäköisesti täydennystarpeita. Luoto Alueen kiinteät muinaisjäännökset on syytä merkitä karttaan. Arkeologisesta selvitystarpeesta ks. edellinen kohta. Melo Maakunnallisesti arvokkaan Pyhäjärven - Nokianvirran - Kuloveden kulttuurimaiseman maisema-alueen raja-alue puuttuu kartalta. Kehittämisa-alue-merkinnän koillispuoliselle peltoalueelle tulisi lisätä mm. Liukuslahden korttialueen mainittu huomio: Avoin maisematila. Lisäksi kehittämisalue-merkintää saattaisi olla syytä laajentaa, sillä Haavistontien tuntumaan sijoittuva potentiaalinen asumisen alue (raportin s. 52) on kehittämisaluetta osoittavan turkoosin renkaan ulkopuolella. Knuutila Kartalta puuttuvat Knuutilan kulttuurimaiseman maakunnallisesti	Vastine: Alueen kiinteät muinaisjäännökset on merkitty kohdekortin karttaan. Vastine: Kohdekortin karttaan on lisätty; • Maakunnallisesti arvokkaan Pyhäjärven - Nokianvirran - Kuloveden kulttuurimaiseman aluerajaus • Peltoalueelle lisätään huomio: Avoin maisematila Vastine: Kohdekortin karttaan on lisätty; • Knuutilan kulttuurimaiseman maakunnallisesti merkittävän
--	--

merkittävän rakennetun kulttuuriympäristön ja maakunnallisesti arvokkaan Pyhäjärven - Nokianvirran - Kuloveden kulttuurimaiseman alueen rajaukset sekä arkeologiset kohteet: Knuutilan (Penttilän) historiallinen kylän ja kartanon paikka sekä sen pohjoispuoleinen torpanpaikka. Alueiden arvot tulee huomioida kehittämisessä. Knuutilan luoteis- ja kaakkoispuoleisilta peltoalueilta on viime vuosina saatu rautakautiseen ja varhaishistorialliseen asutukseen/toimintaan liittyviä löytöjä, jotka voivat liittyä vielä tuntemattomiin kiinteisiin muinaisjäänneksiin. Kyseessä ovat jo alueen vanhimpaan, 1600-luvun karttaan merkityt Penttilän kylän ja kartanon pellot ja rantaniityt, joilla on suuri merkitys osana em. maakunnallisia arvoalueita ja arkeologisten kohteiden ympäristöä. Penttilän kartano on yksi Pirkanmaan vanhimmista, ja sillä on ollut tärkeä rooli Nokian historiassa. Maakuntamuseo esittää Knuutilan luoteis- ja kaakkoispuoleisille peltoalueille merkittyjen potentiaalisten asumisen/täydennysrakentamisen alueiden poistamista visiosta. Mikäli ne otetaan kuitenkin jatkosuunnitteluun, tulee alueilla suorittaa riittävän tarkat ja kattavat arkeologiset, rakennetun ympäristön ja maiseman inventoinnit hyvissä ajoin. Lisäksi mikäli päädytään	rakennetun kulttuuriympäristön rajaus • Maakunnallisesti arvokkaan Pyhäjärven - Nokianvirran - Kuloveden kulttuurimaiseman aluerajaus • Alueen arkeologiset kohteet Vastine: Kohdekortteihin merkittyjen potentiaalisten rakentamisalueiden rakentamismahdollisuudet tutkitaan alueiden kaavoituksen yhteydessä.
--	---

alueiden jatkosuunnitteluun, tulee kohdekortin kehittämisaluemerkintää laajentaa, sillä osa potentiaalisen asumisen alueista (raportin s. 52) on kehittämisaluetta osoittavan renkaan ulkopuolella. Siuro Maakunnallisesti arvokkaan Pyhäjärven - Nokianvirran - Kuloveden kulttuurimaiseman aluerajaus ja arkeologiset kohteet puuttuvat kartalta. Jokisjärvi Maakunnallisesti arvokkaan Pyhäjärven - Nokianvirran - Kuloveden kulttuurimaiseman aluerajaus ja arkeologiset kohteet, mm. maakuntakaavaan merkitty Linnavuori, puuttuvat kartalta, ja ne tulisi lisätä.	Vastine: Kohdekortin karttaan on lisätty; • Maakunnallisesti arvokkaan Pyhäjärven - Nokianvirran - Kuloveden kulttuurimaiseman aluerajaus • Alueen arkeologiset kohteet Vastine: Kohdekortin karttaan on lisätty; • Maakunnallisesti arvokkaan Pyhäjärven - Nokianvirran - Kuloveden kulttuurimaiseman aluerajaus • Alueen arkeologiset kohteet
--	---

Suomen luonnonsuojeluliiton Nokian yhdistys ry Kiitämme mahdollisuudesta lausua rantojen käytön visiosta. Aluksi toteamme, että toisin kuin selvityksen tekstissä mainitaan, työn valmistelussa Suomen luonnonsuojeluliiton Nokian yhdistys ry:tä ei ole kuultu. AFRY Finland Oy on laatinut Nokian rantojen käytön vision, johon on koottu yleistietoa, kuvattu kaavoitustilannetta sekä kerrottu alueiden seudullisesta merkityksestä Nokian kaupungin omistamilta ranta-alueilta. Pidämme esitetyn tiedon kokoamista myönteisenä. Tästä huolimatta visioon koottu vain yleisluontoista tietoa ja se on erityisesti luontoarvojen osalta puutteellinen. Selvitykseen ei sisälly arvioita alueille esitettyjen toimenpiteiden vaikutuksesta luontoon, eliölajistoon ja elinympäristöön. Lausumme mielipiteenämme rantojen käytön visiosta seuraavaa. 1. Yleistä Rantojen käytön visiossa on esitetty yhteensä 13 kehitettävää kohdetta. Vision on laadittu asuinrakentamista, virkistysalueiden kehittämistä ja saavutettavuuden parantamista silmällä pitäen. Kaikkien kohteiden yhteydessä ollaan alustavasti mainittu myös alueiden luonto- ja kulttuuriarvoja, mitä	Vastine: Suomen luonnonsuojeluliiton Nokian yhdistys ry:lle on lähetetty lausuntopyyntö Nokian rantojen käytön vision luonnoksesta ja annettu lausunto huomioidaan valmiissa työssä. Vastine: Vastine: Nokian rantojen käytön visio ei ole oikeusvaikutteinen kaava vaan tulevien rantoja koskevien kaavojen taustaselvitys. Tarkempien suunnitelmien yhteydessä tehdään vaikutusten arviointi.
--	---

pidämme sinällään myönteisenä. Selvityksen näkökulma on pääosin toisaalla, kuin luontoarvoissa. Selvityksestä puuttuvat muun muassa tiedot kunnan luonnonsuojelualueiden pinta-alasta ja suunnittelualueen mantereella olevien suojeltujen rantojen määrästä. Se olisi antanut mittakaavaa ja ulottuvuutta hankkeen vaikutusten arviointiin. Rantojen käytön visio on tehty ylimalkaisesti ja suunniteltuja rantareittejä osoittava kartta on ymmärrettävästi suurpiirteinen. Reittien luontoon kohdistuvia kokonaisvaikutuksia on hankala hahmottaa. Vision tekstin esittelyt ovat niukkoja. Visio tarkoittaa luontoon kohdistuvien paineiden lisääntymistä ja seuraamuksia, mistä on tyydytty esittämään vain muutama yleinen luonnehdinta. Visiossa pyritään helpottamaan rantojen saavutettavuutta ja lisäämään rantojen käyttöä. Syntyykin vaikutelma, että kaupungin rannat aiotaan tuotteistaa virkistyksen, retkeilyn ja matkailun käyttöön. Visiossa ohitetaan kokonaan luonnon varsinainen merkitys elämän ylläpitäjänä. Nokiallakin luonnon virkistyskäyttö on lisääntynyt moninkertaisesti vuoden 2020 kevään ja kesän aikana. Pidämme myönteisenä sitä, että asukkaat ovat löytäneet luonnon ja jo nyt on nähtävissä, että haluttavia alueita on liian vähän. Mielestämme on tärkeää,

että kunta ottaa huomioon virkistyskäytön tarpeiden kasvun ja luosille mahdollisuuksia. Samalla on yhtä tärkeää huolehtia luontoarvojen, luonnon monimuotoisuuden ja luonnon elinkyvyn turvaamisesta. 2. Luonnonsuojelutilanne Nokian kaupungissa Nokialla on luonnonsuojelulailla suojeltuja alueita vain 2,83 prosenttia pinta-alasta. Viimeinen suojelupäätös on vuodelta 2003. Kaupunkimme luonnonsuojelutilanteessa on paljon parannettavaa. Esimerkiksi kaikki Nokian ympäristö- ja lähikunnat ovat tehneet luonnonsuojelulain voimaisia luonnonsuojelupäätöksiä viimeisen kymmenen vuoden aikana. Nokialle on kesäkuussa 2020 hyväksytty luonnon monimuotoisuusohjelma, johon rantojen käytön visiossakin viitataan. Nämä kohteet ovat kuitenkin vailla luonnonsuojelulain antamaa lakisääteistä turvaa. Nokian suojelualueet ovat pääosin runsasravinteisia lehtoja Nokian Kaakkurijärvien niukkaravinteista aluetta lukuun ottamatta. Lisäksi kaupungin omistamilla alueilla Kehossa sekä Nokianvirran ja Intianlahden muinaisuoman alueilla on runsasravinteisia ja eliölajistoltaan suojelun arvoisia lehtoja. Kaupungin aiemman maankäytön vuoksi kaikki	Vastine: Kaupungin maalla Koukkujärven suojelupäätös on tehty vuonna 2011 ja myös yksityisen mailla on tehty suojelupäätöksiä viimeisen kymmenen vuoden aikana esimerkiksi Hevoshaka vuonna 2020.
--	--

säilyneet lehdot ovat merkittäviä ja tärkeitä hävinneen luonnon säästiöitä. Nyt näille yhteisille, kaupungin omistamille ja luonnon monimuotoisuuden kannalta rikkaimmille, herkimille ja haavoittuvimmille alueille ollaan tuomassa huomattavaa virkistyskäyttöä. Polkujen lisäksi on suunnitteilla muuta rakentamista ja maaperän rikkomista edellyttäviä toimia. Nokian vähäisten luonnonsuojelualueiden ja arvokkaimpien luonnontilaisten kohteiden uhraaminen virkistyskäyttöön on kohtuuton uhraus. Tällaisen toiminnan kielteiset seuraukset ovat hyvin nähtävillä Nokian Kaakkurijärvillä, Ruutanan luonnonsuojelualueella sekä kaikkialla Nokian ympäristökuntien ja koko maan luonnonsuojelualueilla. Erityisesti tänä keväänä Etelä-Suomen luonnonsuojelualueilla virkistyskäyttö on lisääntynyt dramaattisesti. Tällä on ollut kielteisiä seurauksia, mikä on jälleen osoittanut luonnonsuojelun ja ihmismassojen virkistyskäytön yhteensovittamisen ongelmat. Useimmiten virkistyskäyttö tapahtuu suojeluarvojen ja menetysten kustannuksella, mistä on jo esimerkkejä. Rantojen käytön vision suunnittelualueelle ja aiottujen virkistysreittien alueille tai läheisyyteen sijoittuu yhdeksän luonnonsuojelu- ja Euroopan Unionin Natura 2000-

ohjelman aluetta: Luodon saaren ja Pöllönvuoren Natura 2000- ja luonnonsuojelualueet, Haaviston, Ruutanan ja Viholan luonnonsuojelualueet sekä pienialaiset Utolan ja Kehon luontotyyppinä suojellut pähkinäpensaslehdot sekä purolehdot Korvolassa ja Haavistolla. Näiden ohella suunnittelualueelle sijoittuvat Nokianvirran ja Intianlahden muinaisuoman arvokkaat lehtoalueet. Mielestämme rantojen käytön vision luonnonsuojelu- ja muille arvokkaille alueille kohdistuvat tavoitteet ja suunnitelmat ovat ristiriidassa luonnonsuojelulain tarkoituksen kanssa.

3. Rantojen visio, luonnonsuojelulaki ja Nokian kaupungin strategia
Rantojen vision kannalta luonnonsuojelulain keskeisiä tavoitteita ovat luonnon monimuotoisuuden ylläpitäminen, luonnonkauneuden ja maisema-arvojen vaaliminen, luonnontuntemuksen sekä yleisen luonnonharrastuksen lisääminen. Lakia sovelletaan luonnon ja maiseman suojeluun ja hoitoon. Rantojen käytön visio on ristiriidassa luonnonsuojelulain luonnonsuojelualueita ja arvokkaita luonnontilaisia alueita koskevien kohtien kanssa. Aiottu luonnonsuojelualueiden ja arvokkaiden lehtojen pirstominen virkistyskäyttöön visiossa esitetyllä tavalla vaarantaa merkittävästi luonnon

monimuotoisuuden säilymistä. Visio on myös ristiriidassa kaupungin strategiassa näkyvästi esillä olevien ekologisesti kestävien tavoitteiden kanssa. Mielestämme rantoja voidaan osoittaa virkistyskäyttöön suunnitelmassa esitetyllä tavalla niille ranta-alueille, jotka sijaitsevat ihmisen jo muuttamalla ja virkistyskäytössä olevilla alueilla. Jotta luonnontilaiset ja sen kaltaiset rannat säästyisivät kuluttavalta käytöltä, ehdotamme virkistysreittien linjaamista vähemmän herkille ja kulutusta paremmin kestäville alueille. 4. Luonto kehittyy parhaiten itsekseen ilman ihmisen toimia Rantaluonto on kiistatta yksi arvokkaimmista ja herkimmistä elinympäristöistä luonnon monimuotoisuuden kirjossa. Rantojen visiossa mainitaan useaan kertaan, että suunnitelmat toteutetaan luontoa kunnioittaen. Näin on mahdollista tehdä jo olemassa olevilla ja ihmistoiminnan jo muuttamalla alueilla. Luonnontilaisissa ja sen kaltaisissa kohteissa tämän tavoite ei voi toteutua. Käytännössä mitään luonnon ”kehitystoimia ja tavoitettavuutta”, kuten polkujen tai pitkosten pohjustusta, rakentamista tai pengerryksiä ei voi tehdä ilman, että se edellyttää puuston hakkuita, kasvillisuuden hävitystä, muutoksia pohjavesien virtauksiin,	Vastine: Reitit tukeutuu olemassa olevaan verkostoon, jota täydennetään tarvittaessa ja yksityiskohdat suunnitellaan tarkemmin
--	---

rantavyöhykkeen rikkomista ja kajoamista eliölajiyhteisöjen elinympäristöön. Kaikilla näillä toimenpiteillä hävitetään luonnon monimuotoisuutta. Jo pelkkä reittien rakennusvaihe edellyttää aukottamista ja luonnon pirstoutumista, mikä johtaa haihdunnan lisääntymiseen ja pienilmaston häiriöön. Pirstominen johtaa valon määrän lisääntymiseen ja luonnontilan häviämiseen, joka on monelle lajille tuhoisaa. Lisäksi rantapolkujen ja pitkosten rakentamisesta ja virkistyskäytöstä valuu vesistöihin humusta ja ravinteita, mikä huonontaa vesien tilaa. Mielestämme rantojen käytön vision suunnittelu olisi pitänyt aloittaa luontoselvitysten ja lajikartoitusten laatimisesta. Tämän perusteella olisi voitu tehdä johtopäätöksiä siitä, mitä ja mihin on mahdollista tehdä ja missä alue kannattaa jättää luonnontilaan. 5. Virkistyskäytön haittavaikutukset Rantojen visiossa myönnetään, että retkeilystä ja virkistyskäytöstä on seurauksena häiriötä ja kulumista. Tätä uskotaan voitavan pitää kurissa opasteilla ja hyvin merkityillä reiteillä. Valitettavasti tämä on toiveajattelua. Opastetut ja rakennetut reitit eivät estä lähiympäristön roskaantumista, kulumista ja muuta häiriötä. Esimerkiksi Ruutanan luonnonsuojelualueella 10	asemakaavoissa sekä katu- ja puistosuunnitelmissa. Vastine: Selvitykset laaditaan tarkemman suunnittelun yhteydessä.
---	--

vuoden takaiset yhden metrin levyiset polut ovat kuluneet jo kolmen tai neljän, paikoin jopa 5 metrin levyisiksi. Lisäksi Ruutanalla ja muilla luonnonsuojelualueilla roskataan, tehdään ilkivaltaa, melutaan, telттаillaan sen kieltävän opastekyltin vieressä, kaadetaan puita ja pidetään luvattomia nuotioita myös metsäpalovaroituksen aikana. Maastopyörien luontoa kuluttavaa käyttöä rantojen visiossa ei huomioida lainkaan. Myös voimakkaasti lisääntynyt koirien ulkoiluttaminen virkistys- ja suojelualueilla näkyy erityisesti lehdoissa arvokkaan kasvillisuuden väistymisenä yhä kauemmas. Koiria pidetään yleisesti irti luonnonsuojelualueillakin. Koirien ulkoiluttamisesta aiheutuu myös häiriötä ja haittaa eläimistölle. Säännöllisellä koirien ulkoiluttamisella on myös typpivaikutuksia kasvillisuudelle. Virkistyskäytön ja retkeilyn lisääntymisestä aiheutuvia kielteisiä tekijöitä on mahdotonta kontrolloida ja valvoa. Nokialla on jo kokemusta virkistysreittien vaikutuksista häiriöherkän lajin elinalueille. Kaupunki rakensi 2000-luvun puolivälissä kaakkurien pesimäjärville rantoja nuolevan retkeilyreitit Nokian Kaakkurijärvien Natura 2000- ja luonnonsuojelualueelle vastoin luontojärjestöjen edustajien näkemystä. Retkeilyn aiheuttama kulkemisen häiriö

on merkittävä syy siihen, että 15 vuodessa järvien nimikkolaji ei enää pesi alkuperäisillä pesimäjärvillään. Kaakkurijärvien alueella ei ole enempää kaakkurille sopivia pesimäpaikkoja ja nyt ne joutuvat väistymään muualle. Tämä on räjähdysmäisesti lisääntyneen virkistyskäytön hinta Nokian Kaakkurijärvien Natura 2000-alueella. 5. Kohdekohtaiset mielipiteet ja ehdotukset Edellä kerrotun perusteella ehdotamme, että rantojen vision virkistysreittejä suunniteltaisiin jatkossa alueille, joilla on jo olemassa olevia virkistysreittejä tai jotka ovat jo ihmisen tavalla tai toisella muuttamia. Sen sijaan nykyiset Nokianvirran ja Intianlahden muinaisuoman luonnontilaiset ja arvokkaat alueet tulee jättää luonnontilaan. Esitämme, että niille voidaan rakentaa esimerkiksi maiseman katselulavoja. Seuraavassa tarkempia huomioita rantojen visiossa mainituista alueista: 5.1. Pitkäniemi ja Markluhdanlahti Markluhdanlahti ja Pitkäniemen alue muodostavat sekä linnustoltaan että maisemaltaan arvokkaan alueen. Lisäksi Pitkäniemi vanhoine sairaalarakennuksineen on myös kulttuurihistoriallisesti merkittävä alue. Tulevaisuudessa alueen asukasmäärä	Vastine: Intianlahdelle ei ole reittisuunnitelmia ja Nokian virran pohjoisrannalla Melosta keskustaan reitin on tarkoitus tukeutua olemassa olevaan reitistöön (Haavistontie).
--	---

tulee lisääntymään merkittävästi, millä on syvällisiä vaikutuksia myös alueen ympäristöön. Alueella kulkevien ihmisten määrä tulee lisääntymään merkittävästi. Tähän mennessä alue on ollut lähinnä luontoa harrastavien ihmisten kohteena. Rakentamisen seurauksena liikkujien määrä tulee lisääntymään ja epäilemättä näilläkin rannoilla tullaan törmäämään samoihin ongelmiin, joita visiossakin on lueteltu. Pitkäniemen alueella sijaitsevan huonokuntoisen lintutornin tilalle voitaisiin rakentaa lava tai torni, josta luontoharrastajat voivat tehdä lintulaskentaa- ja seurantaa ilman vastavalosta aiheutuvaa haittaa. **Ranta- ja laidunalue tulisi rauhoittaa yleiseltä kulkemiselta. Uutta nuotiopaikkaa ei tulisi tehdä, niemelle tulisi rakentaa pelkästään lintutorni- tai lava luontoharrastajille.** Sitä ei viitoitettaisi vaan se olisi tavoitettavissa jokamiehenoikeuksin. Massat sen sijaan ohjattaisiin opastein Maatialan alikulkusillan kohdalle rakennettavalle toiselle lavalle. Sinne tehtäisiin pienen kummun päälle korokelavarakenne, jossa olisi paikat istumiseen ja lahden esteettömään tarkasteluun. Lavan suunnittelussa tulisi ottaa huomioon esteettömyys. Tähän rakennettuna lava ohjaisi kulkijoita pois herkimmältä ranta-alueelta ja näin ollen se olisi ehdottoman tärkeä alueen luontoarvojen säilymisen kannalta.

Vastine: Kohdekorttia on korjattu Markluhdanlahden osalta. Nuotiopaikka on poistettu ja reittiä korjattu. Alueen tarkemmassa suunnittelussa selvitetään lintutornille sopivin paikka.

5.2. Vihnusjärvi ja Vihola Vihnusjärven ja Viholan rantojen ympäristöt ovat olemassa olevia ja suosittuja virkistysalueilta. Niiden jatkosuunnittelu on suositeltavaa. Viholan rannoilla on kuitenkin tärkeää huomioida siellä säilynyt herkkä lehtoluonto. 5.3. Nokianvirran ja Intianlahden muinaisuoman alue Nokianvirran geologinen muodostuma kuitataan rantojen käytön visiossa maininnalla ”ikivanha”. Tämä ilmaisu edellyttää avaamista alueen arvon ja merkityksen ymmärtämiseksi. Nokianvirran ruhje on merkittävä, noin 2000 miljoonaa vuotta sitten syntynyt geologinen muodostuma. Se on osa vanhaa kallioperän murrosmuodostumaa. Se saa alkunsa Tampereelta Pyhäjärven syvänteestä jatkuen Kulovedelle ja Piikkilänjärvelle. Sieltä ruhje kulkee lähes yhtenäisenä muodostumana aina Porin kaupunkiin lähelle Selkämerta. Kallioruhjeen vyöhykkeellä on lukuisia kallioita, joissa on emäksisiä ja useita tulivuoriperäisiä kivilajeja sisältäviä kallioita. Nokialla on lähinnä vulkaanisen prosessin muodostamaa grauvakkaa, joka on hapan kivilaji. Kahden maakunnan alueelle sijoittuva kallioruhje on merkittävä geologinen esiintymä myös	Vastine: Tietoja on tarkennettu tekstiin.
--	--

valtakunnallisesti. Nokianvirran profiili on jylhien kallioiden ja niiden välisten puroumien rytmittämää. Kallioiden maannos on havupuiden muodostamaa kuntaa. Pohjoispuolen jyrkästi viettävillä ja kumpuilevilla rinteillä maannos on pääosin jääkauden jättämää savea ja vähäisemmin saviliejuja. Rinteiden alaosilla on useilla kohdilla pohjaveden tihkupintaa osoittavia upottavia alueita. Eteläpuolen profiili putoaa jyrkästi kallioisena itäosassa. Lännessä jääkauden väistävät jäät ovat höylänneet rannat loivemmiksi lännen Lukkisalmen kalliota lukuun ottamatta. Nokianvirran rinteiden maaperä on pääosin runsasravinteista, mikä on nähtävissä tätä osoittavassa monipuolisessa kosteiden, tuoreiden ja kuivien lehtojen kasvillisuudessa. Kallioiden lakia lukuun ottamatta käytännössä lähes koko Nokianvirran rinteiden luontotyyppit ovat runsasravinteisia kosteita lehtoja ja keskiravinteisia tuoreita ja kuivia lehtoja. Kallioilta löytyy myös pienialaisia kallioketoja. Maankäyttö on ollut tehokasta molemmin puolin Nokianvirtaa. Pohjoispuolen viettävillä rinteillä lehtoja on säilynyt enemmän. Koko Kullaanvuoren ja Haaviston luonnonsuojelualueen välinen rakentamaton rinne on kasvillisuudeltaan rehevää ja monipuolista lehtoa. Lehtoa on myös Korvolassa. Intianlahden muinaisuoman

kanjonin rinteillä on kosteaa, tuoretta ja kuivaa lehtoa lehtomaisen kankaan ohella. Muinaisuoman pohjalla on runsasravinteista ruohokorpea. Nokianvirran eteläpuolella maankäyttö on ollut tehokasta. Lehtoa on kuitenkin jäljellä purouomissa Koskenmäessä ja Lukkilansalmen itärannalla. Kohmalassa Melon kohdalla on pieni luonnontilaisen kaltainen vyöhyke. Nokianvirran rinteiden ja Intianlahden muinaisuoman kuivat, tuoreet ja kosteat lehdot ja ruohokorpi sekä Kullaanvuoren kallioketo ovat uhanalaisia luontotyyppejä. Niin ikään Nokianvirran ja Intianlahden muinaisuoman kuivat, tuoreet ja kosteat lehdot vastaavat luonnontilansa ja lajistonsa perusteella Natura 2000-luontotyyppioppaan kriteerejä. Nokianvirralla ja Intianlahden muinaisuomalla esiintyy ja pesii harvinaisia, uhanalaisia ja maassa pesiviä lintulajeja, joka on hyvä peruste jättää alueet luonnontilaan. Uhanalaiset luontotypit ja Natura 2000-ohjelman luontotypit jäävät miltei poikkeuksetta huomioimatta maankäytössä. Mielestämme suunnitelma Nokianvirran rantoja ja Intianlahden muinaisuomaa mukailevan virkistysreitin rakentamiseksi on lyhytnäköinen. Toteutuessaan se olisi kohteiden luontoarvoille tuhoisa. Reitti halkaisisi Haaviston pienen ja arvokkaan luonnonsuojelualueen (Nokian vanhin luonnonsuojelualue, joka on perustettu

vuonna 1942). Tätä ei voida pitää hyväksyttävänä. Nokianvirran rinteillä on lisäksi kolme vähäistä luonnonsuojelualuetta. Reitin rakentaminen kaltevaan ja pehmeään pohjoisrinteeseen vaatisi raskaita pengerryksiä, josta tulisi lehtoon korvaamattomat menetykset. Intianlahden muinaisuoman alue on pienialainen ja tämän vuoksi se sopii satunnaisten pienten ja mieluummin talviaikaisten ohjattujen ryhmien retki- ja opetuskohteeksi. Massojen retkikohteeksi se ei mielestämme sovellu. Rantojen käytön visiossa on maininta maakuntakaavan Nokianvirran ylittävästä siltavarauksesta, joka sijoittuu pohjoispuolella Haaviston luonnonsuojelualueen rajalle. Toteutuessaan silta katkaisisi rotkon näkymän ja tuhoaisi maiseman molempiin suuntiin. Huomautamme, että sillan tieliikenteellinen merkitys on teoreettinen samoin kuin ilmastovaikutus, joilla siltaa muutaman henkilön intresseissä perusteltiin. Ehdotamme, että Nokianvirran ja Intianlahden muinaisuoman rantareitit jätetään rakentamatta näiden kohteiden korvaamattomien luontoarvojen säilymiseksi. Kullaanvuorelle ja Melolle voidaan tehdä turvalliset katselulavat ja niille polut, sikäli kuin autojen pysäköiminen on turvallisesti järjestettävissä. Hakavuoren

virkistysreittein näköalapaikalta näkee Intianlahden muinaisuomalle.

5.4. Knuutilan kartanon alue

Knuutilan kartanon ympäristöön voi suunnitella erilaisia toimintoja, kun huolehditaan valtakunnallisten, alueellisten ja paikallisten kulttuuristen ja maisema-arvojen säilymisestä.

5.5. Ruutanan luonnonsuojelualue

Ruutanan luonnonsuojelualueen käyttö on kasvanut vuodessa räjähdysmäisesti, mikä näkyy kulumisen lisäksi myös valitettavana ilkeilyltä, luvattomina toimina, häiriökäyttäytymisenä ja roskaantumisenä. Nyt paikalliset siivoavat muiden tuomia roskia. Ruutanan luonnonsuojelualueella voi käyttää verrokkina rantojen käytön vision suunnitelmista luontoon kohdistuviin vaikutuksiin ja seurauksiin.

5.6. Siuro ja Linnavuori

Rantareitti Siuron satamasta Sivakannokalle on hyvä suunnitelma. Reittiä tulisi kuitenkin jatkaa Linnavuoren uimarannalle asti, koska Miharintien tämä osuus on liikenteellisesti taajaan asutun alueen ulkopuolella. Tien haltija on katsonut sopivaksi 60 km/h nopeusrajoituksen ja kevyestä liikenteestä tai jalankulkijoista ei ole edes varoituksia. Tie on suunniteltu 1940-luvun tarpeita varten,

ei nykyaikaiselle rekka- ja työmaaliikenteelle. Uimaranta venesatamaineen ja lentopallokenttineen on alueellisestikin merkittävä ja suosittu vapaa ajan keskus ja sinne kuljetaan jalan ja pyörillä usein Miharintietä pitkin, ei vain Linnavuorentietä kuten suunnitelmassa on ja jonne kevyt liikenne on osoitettu. Muutoin Siuron matkailijoiden määrä hipoo ja ajoittain venyttää kohtuuttomasti jo nykyisellään pienen kylän kestokykyä ja kylän kohdalla kapean Siurontien turvallisuutta. Kylän läpi ajaessa nopeusrajoitus on 40 km/h ja sillalla 30 km/h. Valitettavasti näitä rajoituksia rikotaan päivittäin.

5.7. Luodon saaren Natura 2000-alue ja luonnonsuojelualue

Olemme aiemmin esittäneet vuokraveneen osoittamista Luodon saarelle pääsyyn ja on hyvä, jos se nyt toteutuu. Mielestämme kaksi venettä olisi sopiva määrä. Näin kävijöitä olisi helppo kontrolloida ja ihmisen vaikutus säilyisi vähäisenä. Luodon saaren arvokkaat lehdot ansaitsevat säilyä luonnontilaisina. Saarella pesii useita häiriöherkkiä ja maassa pesiviä lintulajeja. Toivomme, että Luodon saaresta ei tehdä koirien ulkoilutuspaikkaa, joten esitämme kieltoa koirien saareen viemiselle. Luonnollisesti myös maastopyörillä

ajaminen olisi tuhoisaa. Luodon saaren rantojen käytön visiossa mainittu luonnonrauha on seurausta siitä, että saari on saanut kehittyä omassa rauhassaan ilman suurten ihmismassojen vaikutusta, jälkeä ja häiriötä. Saaren vakituiset käyttäjät ovat pääosin luontoharrastajia ja kulkevat siellä luontoa kunnioittavasti. Toivomme Luodon saarelle rauhaa tulevaisuudessakin. 5.8. Keho, Liukuslahti ja Viinikanniemi Suunniteltu silta Viinikanniemestä Kehon Pappilan alueelle pilaisi kauniin järvimaiseman ja mahdollisesti hankaloittaisi myös veneiden liikkumista. Lopuksi Toivomme, että näkökantamme huomioidaan rantojen käytön visiota kehitettäessä ja hyväksyttäessä. Jäljellä oleva arvokas luonto ja sen säilyminen ovat tulevaisuudessa kunnan korvaamattomia vetovoimatekijöitä. Nämä tavoitteet on myös kirjattu kaupungin tulevaisuuden suunnittelua ohjaavassa strategiassa.	Vastine: Alueiden kaavahankkeissa ja tarkemmissa suunnitelmissa huomioidaan rantareitit ja suunnitellaan niiden yksityiskohdat.
---	--

Mielipide 1 Lueskelimme huolella läpi hienon vision Nokian rantojen käytöstä. Sotkan asukkaina meissä kuitenkin herätti huolta Liukuslahden osuutta koskeva kohta, jossa rantareitin voi tulkita kulkemaan meidän tonttimme x läpi. Sisältyykö tähän jonkinlainen näkemys siitä, että meidän rantamme ei enää jatkossa olisikaan meidän rantamme vaan siinä kulkisi yleinen rantareitti, vai sotkeeko kartan mittakaava tulkintaamme? Nythän kyseinen reitti kulkee Liukusrantaa (katu) pitkin.	Vastine: Nokian rantojen käytön visio ei ole oikeusvaikutteinen kaava vaan tulevien rantoja koskevien kaavojen taustaselvitys. Rantareitin esitys on viitteellinen ja tuossa kohdassa se kulkee luontevimmin juuri Liukusranta-katua pitkin.
Mielipide 2 Nokialle parempi uimaranta Minun mielestäni Nokialle pitäisi tulla yksi, vähän isompi uimaranta. Nokialla on jo muutama hyvä ranta kuten Kennonnokka mutta olisi kiva saada ranta missä olisi isompi laituri ja hyppytorni 5 metriin asti. Tämän idean voisi suorittaa Nokian Kaupunki. Idean voisi toteuttaa vaikka esimerkiksi Kennonnokkaan vaikka laajentamalla rantaa ja hyppytorni laituria, ja rakentamalla uudet hyppytornit ja sinne torni 5 metriin asti.	Vastine: Rantojen tarkemmassa suunnittelussa tutkitaan mahdollisuus toteuttaa isompi laituri ja hyppytorni.

Mielipide 3

Sivulla 42 oleva **kartta pima-alueista Nokian rannoilta on Edenin rannan osalta tarkistettava**, koska siinä annetaan ymmärtää, että alue on tutkittu ja puhdistettu. Vuonna 2018 käytyjen keskustelujen perusteella näin ei kuitenkaan ole.

Vastine: Kartta on korjattu. Alueen kaavoituksen ja rakentamisen yhteydessä alue tutkitaan sekä tehdään ja toteutetaan tarkemmat puhdistussuunnitelmat.

Mielipide 4

Vision luominen on perusteltua, koska on paljon rantoja joilla ei ole mitään käyttöä eikä niitä hoida kukaan. Keskeisin tällainen alue on Nokianvirran rantakaista tehdasalueelta Putaan sillalle. Tonttien ja virran välissä on jyrkkä rinne. **Rinne on puskittunut siltä osin, jota tontin haltija ei siisti.** Ei ole oletettavaa, että kaupunki tuota kaistaletta tarvitsisi ja että olisi taloudellisestikaan mahdollista sitä järkevällä tavalla saattaa yleiseen käyttöön.

Kaistaleen myynnistä tonttien omistajille kunkin tontin leveydeltä, on ollut keskustelua siitä lähtien, kun rannat siirtyivät kaupungille 2000 luvun alkupuolella.

Kaupunki teki jopa myyntitarjouksen, jossa kalleimman kohdan hinnaksi ilmoitettiin 240 000 € ilman lisärakennusoikeutta. Siis tarjous tehtiin ilman todellista tarkoitusta kauppohen syntymiseen.

Mielenkiinto ranta-alueen hoitamisesta on kuitenkin jatkunut. Kun kaupunki nyt visioi rantojen käyttöä, **toivomme, että em. tonttien osalta voisimme neuvotella mahdollisuuksista viedä asiaa eteenpäin.** Tai sitten todeta, että asia ei etene kp. tonttien omistajien toivomalla tavalla.

Vastine: Puistoon rajoittuvien tonttien haltijoiden ei tule hoitaa kaupungin puistoa, joissain tapauksissa se saattaa jopa vahingoittaa puistoksi merkityn alueen herkkää luontoa.

Vastine: Ajatus merkitään tiedoksi ja tutkitaan tapauskohtaisesti.

Mielipide 5

Rantojen käytön visiossa sataman kehittäminen tarkoittaa vain liiallisen asuntorakentamisen sallimista. Siinä ei riittävästi tuoda esille sitä, miten muuten sataman aluetta kehitetään.

Hotelli kiinteistön omistajan edut on otettu huomioon aikanaan, kun alue on kaavoitettu matkailupalvelujen alueeksi, jollaisena alue tulisi edelleen säilyttää kehittäen samalla sataman alueen toimintoja virkistyskäyttöön. Ilmeisesti pääosa, ellei kaikki rakentaminen tapahtuisi yksityisen maalle, muutoin sataman alue häviää kokonaan.

Suunnitelmaluonnoksessa on käsittääksemme virhe sivulla 42, jossa käsitellään pilaantuneita maa-alueita.

Siinä sataman alue on merkitty kunnostetuksi alueeksi. Aamulehdessä on kuitenkin ollut 28.3.2018 artikkeli "Nokian Edenin pelloilta löytyi tutkimuksissa haitta-aineita – Maaperän puhdistuskustannukset huolestuttavat".

Asiasta on keskusteltu kaupunginvaltuustossa tuolloin. Nokian kaupungista ollaan jälleen tekemässä maksajaa pilaantuneen maan puhdistamiselle.

Alueelle jo rakentaneiden täytyy voida luottaa siihen, että kaupunki kaavoittaessaan alueita tekee sen harkitusti, eikä muuta kaavaa liian kevyesti. **Asuntorakentamisen**

Vastine: Nokian rantojen käytön visio ei ole oikeusvaikutteinen kaava vaan tulevien rantoja koskevien kaavojen taustaselvitys. Alueiden tarkemmassa suunnittelussa tutkitaan rakentamisen määrä ja alueille tulevat toiminnot ja liikennejärjestelyt.

Vastine: Kartta on korjattu. Alueen kaavoituksen ja rakentamisen yhteydessä alue tutkitaan sekä tehdään ja toteutetaan tarkemmat puhdistussuunnitelmat.

Vastine: Nokian rantojen käytön visio ei ole oikeusvaikutteinen kaava vaan

salliminen sataman alueelle heikentää olennaisesti nykyisten asuintalojen tilannetta. Mikäli alueelle lisätään merkittävästi uusia asuntoja, se lisää liikennettä alueella. Nykyiset liikennejärjestelyt eivät vastaa edes tämän hetkisen liikenteen tarpeisiin. Liikenneväylät ovat ahtaat ja vaaralliset. Syöttöliikenne Tampereen suuntaan pitää kokonaan järjestää uudelleen, eikä sellaiseen ole järkevästi tilaa. Rantojen käytön visio ei voi olla irrallaan muusta kaavoituksesta. Siinä pitää ottaa huomioon järkevä kaavoitus, kaupungin tarve asuntorakentamiselle, aidot tarpeet rantarakentamisen muuttamiselle, liikenneolosuhteet ja muut seikat.	tulevien rantoja koskevien kaavojen taustaselvitys. Alueiden tarkemmassa suunnittelussa tutkitaan rakentamisen määrä ja alueille tulevat toiminnot ja liikennejärjestelyt. Vastine: Nokian rantojen käytön visio ei ole oikeusvaikutteinen kaava vaan tulevien rantoja koskevien kaavojen taustaselvitys. Alueiden tarkemmassa suunnittelussa tutkitaan rakentamisen määrä ja alueille tulevat toiminnot ja liikennejärjestelyt.
---	--

Mielipide 6, lyhennelmä

Meidän osakaskuntamme on sijainniltaan Pyhäjärveä Tottijärvellä, eikä koske nyt laadittavaa visioita. Toisaalta samat periaatteet koskevat kaikkia ranta-alueita. Toivottavaa olisikin ulottaa suunnitelma vahvistetun ranta-osayleiskaavan alueelle.

Rantoihin oleellisesti liittyvä loma-asutus on muuttunut paljon ympärivuotiseksi. Loma-asutuksen ympäristötietoisuus ja vastuullisuus ovat lisääntyneet oleellisesti. **Kehitys oletettavasti jatkuu siten, että loma-asunnolla "asutaan" entistä suurempi osa vuodesta. Tämä käytön muutos pitää huomioida visiossa.**

Rantojen käytössä tulee huomioida entistä paremmin vesistö rantojen osana. Ilman järveä tai jokea ei ole rantaa. Pyhäjärven veden laatu on ilahduttavasti parantunut. Samoin kalakanta on houkuttelevan runsas ja jopa monipuolinen. Rantojen vision pitää turvata vesistön laadun säilyminen ja toisaalta mahdollistaa vesistön luonnonmukainen virkistyskäyttö.

Visiossa pitää ottaa selvä kanta sellaiseen vesistön virkistyskäyttöön, joka haittaa rantojen laadukasta virkistyskäyttöä. Vesistöjen häiriökäyttäytymiseen pitää puuttua koko Nokian alueella. Rantojen käyttöä voimakkaasti häiritsevä kesällä

Vastine: Käyttötarkoituksen muutokset vapaa-ajan asunnosta vakituiseen asumiseen päätetään tapauskohtaisesti poikkeamislupamenettelyssä.

tapahtuva pienelle alueelle keskittyvä vesiskootterilla tai moottoriveneellä ”pörrääminen” sekä talvella jäällä tapahtuva autoharjoittelu pitää kieltää. Normaali matka-ajo voidaan sen sijaan sallia osana uudenlaista vesistökulttuuria.	
--	--

Mielipide 7

Hyvät kaupunkikehityslautakunnan jäsenet, kannanottoni rantojen käytön visioon sisältää kysymyksiä ja muistutuksia. Mitä tarkoittaa elinvoimainen ja ekologinen Nokia? Ihminen on elinvoimainen, jos luonto on elinvoimainen. Ihmisen toiminta on sopeutettava niin, että luonnon monimuotoisuus ja ekosysteemien toiminta varmistetaan. Kun ihminen vie monimuotoiselta luonnolta jatkossa elintilaa, on syyn oltava äärimmäisen merkittävä. Mikä voi olla merkittävämpää kuin suojella luontoa, josta me ihmiset - luontokappaleet muiden eliöiden joukossa - olemme täydellisen riippuvaisia? Jokainen pienempikin säästetty palanen monimuotoista luontoa on merkittävä osa sitä, että pidämme maapallon myös meille ihmisille elinkelpoisena. Tämän on toteuduttava jokaisessa maailman kolkassa, myös Nokialla. Pyydän, että otatte vakavasti huomioon visiossanne luonnon monimuotoisuuden köyhtymisen ongelmat.

Ote WWF Suomen sivuilta: " Maapallo tarvitsee hyvinvoivia ja monipuolisia luonnonympäristöjä, joissa elää runsas kasvi- ja eläinlajien kirjo. Se on kaiken elämän edellytys" Haluatko lukea lisää? -
-> <https://wwf.fi/uhat/luonnon-monimuotoisuuden-koyhtyminen/>

Vastine: Merkitään tiedoksi.

Mielipide 8**1. Visio on epäjohdonmukainen**

Vision mukaan kaupunkiympäristöä pyritään kehittämään rantojen yleistä käyttöä myös tällä hetkellä rantaomisteisilla ja osin rakennetuilla tonteilla. Samaan aikaan kuitenkin Viinikanniemen rakentamatonta aluetta on suunniteltu täysin eri periaatteilla ja sen rantojen käyttö pyritään estämään kaavoittamalla rantatontteja, joissa on yksityiset rantasaunat ja laiturit.

Tässä ei ole mitään johdonmukaisuutta ja Nokian asukkaita kohdellaan hyvin eriarvoisesti. **Uusille asukkaille tehdään omarantaisia tontteja, mutta vanhoilta asukkailta pyritään tämä "etu" karsimaan pois pakolla ikäänkuin nämä olisivat saaneet aikanaan rantayhteyden tonttiinsa jotenkin ilmaiseksi.**

Odotettavissa on useiden vuosien valituskierre ja tappelu eri oikeusasteilla, jolloin vision toteutus venyy ja ehtii muuttua moneen kertaan.

2. Visio on yliampuva

Rantareittejä karttaan piirtäneet eivät oletettavasti ole koskaan käyneet veneellä tai jalan katsomassa, missä reitit kulkisivat oikeasti.

Kukaan rakentamisesta ymmärtävä taho ei oletettavasti ole myöskään ollut mukana suunnittelussa kertomassa, mitä

Vastine: Nokian rantojen käytön visio ei ole oikeusvaikutteinen kaava vaan tulevien rantoja koskevien kaavojen taustaselvitys. Rantojen tarkempi suunnittelu aikataulujen ja esim. rantareitin osalta tehdään alueiden tarkemmassa suunnittelussa tulevien asemakaavojen yhteydessä jo olemassa olevia reittejä hyödyntäen.

rakentamisen kustannukset esimerkiksi Nokianvirran jyrkille rantatöyräille useiden kilometrien matkalla tarkoittaisivat.

Asun itse Nokianvirran äärellä (Melonrannan tila) ja rantatöyräs on lähialueillamme erittäin jyrkkä. Lisäksi rantareitin toteutuksessa pitäisi huomioida luontoarvot erityisen tarkoin, koska virran varrella sijaitsee esim. pähkinäpuita ja täysin luonnonvaraista metsää.

Laiturirakenteen toteuttaminen virran varrella sijaitsevien kallioiden kohdalle ei ole mitenkään uskottava vaihtoehto taloudellisessa mielessä.

Vision toteutus olisi järjettömän suuri investointi, mihin Nokian kaupungilla ei ole varaa, kun peruspalveluihin ja infrastruktuuriin tarvitaan muualla paljon välttämättömpiä panostuksia. Ulkoilureitit ovat toissijainen investointikohde.

3. Visiosta puuttuu aikataulu ja vaiheistus Rantojen käytön visiossa on jotain ihan hyvääkin. Esimerkiksi Tehdassaaren ympäristön kehittäminen on järkevää jo siitäkin syystä, että se on nykyisin häpeäpilkku lähellä keskustaa. Samoin alue Emäkosken sillalta Edeniin on oikeastaan kokonaan hyödyntämättä.

Kuorimon vanha silta pitäisi ensi tilassa hävittää tai muuttaa ainakin siten, että

veneily Nokianvirran alajuoksulla mahdollistuisi muillakin kuin soutuveneillä. Muutenkin siis ensimmäisessä vaiheessa pitäisi keskittyä näiden kahden keskusta-alueella olevien alueiden kehittämiseen.

Nokianvirran varteen Haaviston luonnonsuojelualueen tuntumaan olisi mahdollista tehdä venelaituri ja jonkinlainen nuotiopaikka/kesäkioski. Sijainti mahdollisen Nokianvirran ylittävän sillan tuntumassa mahdollistaisi vastaavan tapaisen toiminnan kuin Otamuksen siltakahvilassa. Siitä voisi luonnonsuojelualueelle johtaa ulkoilureittejä ja parkkialueena voisi hyödyntää tulevan paikallisjunan aseman aluetta. Vastaavanlainen venelaituri voisi olla myös Koskenmäen puolella (aikanaan) tulevan sillan kupeessa.

4. Järjestyshäiriöt ja siisteys ovat huomioimatta

Mikäli rantareittejä toteutetaan erilaisille asuinalueilla, on siisteyden ja järjestyksen ylläpito vähin vaatimus. Reittien tulisi olla valvottuja ja päivittäin siistittyjä. Reiteistä ei saa muodostua mitään kokoontumispaikkoja luvattomiin leiriytymiseen ja metsäpaloriskit tulee ennaltaehkäistä. Reittien tulee olla valaistuja ja mielellään kameroihin valvottuja.

Reittien läheisyydessä olevien asukkaiden osalta on kohtuutonta, jos

näiden nykyisin omistamien alueiden pakkolunastuksen lisäksi mukana tulee muita negatiivisia tekijöitä kuten ilkivalta, varkaudet, kotirauhan rikkominen (pihapiiri ulottuu käytännössä koko tontin alueelle rantaan asti) ja alueiden sotkeminen. Valvomattomista rantareiteistä muodostuisi hyvin nopeasti alkoholistien oleskelualueita sekä nuorten ryypiskelypaikkoja ja moporeittejä kuten on nähty useissa kunnissa. Tonttien arvon alenema on merkittävää, jos sen läpi kulkisi yleinen reitti. Tämä on huomioitava vision toteutuksen taloudellisessa suunnittelussa ja ranta-alueiden omistajille on maksettava asianmukainen korvaus, mikäli näiden pihoihin ohjataan 24/7/365 jatkuva julkinen liikenne. Lisäksi nykyisille alueiden omistajien kotirauhan suojelemiseksi olisi toteutettava koko reitin varrelle kulkemista rajoittava aita.	Vastine: Nokian rantojen käytön visio ei ole oikeusvaikutteinen kaava vaan tulevien rantoja koskevien kaavojen taustaselvitys. Rantojen tarkempi suunnittelu aikataulujen ja esim. rantareitin osalta tehdään alueiden tarkemmassa suunnittelussa tulevien asemakaavojen yhteydessä jo olemassa olevia reittejä hyödyntäen.
---	--

Mielipide 9

Kaikki teidän esittämänne kohteet ovat hyviä, mutta haluaisin teidän huomioivan myös Maatialanlahden, joka on kohta kaislittunut melkein umpeen.

Onko ajateltu miten veneliikenne pääsee Vihnusjärveltä Pyhäjärvelle.

Vihnusjärven rannoilla on paljon veneitä ja olettaisin monien haluavan päästä myös sieltä pois, joten ei varmasti olisi suuri työ ruopata Maatialanlahtea ja kulkuväylää sillan alitse Vihnusjärvestä Pyhäjärveen. Mielestäni se olisi suuri helpotus veneilijöille, koska tällä hetkellä ei ole mitään mahdollisuutta esim. moottoriveneellä päästä Nokianvaltatien sillan alitse Pyhäjärvelle.

Maisemallisestikin Maatialanlahti on hyvin näkyvällä paikalla valtatie 12 varrella, eikä anna kovin hyvää kuvaa Nokian kaupunkikuvalle, koska se on tuollainen hoitamaton lahti. Ehdotukseni olisi ainakin niittää niitä kaislikoita pois vaikka se ei ole muuta kuin ensiapua.

Vastine: Nokian rantojen käytön visio ei ole oikeusvaikutteinen kaava vaan tulevien rantoja koskevien kaavojen taustaselvitys. Tehtävien toimenpiteiden ja aikataulujen suunnittelu tehdään alueiden tarkemmassa suunnittelussa.

Mielipide 10, lyhennelmä

Rantojen käytön vision mukaan rantatie kulkisi aivan omistamieni maa-alueiden vieressä.

Edellytän, että kaupunki huolehtii siitä, että luonnonsuojelualueille ei poiketa rantatieltä eikä liikuta luonnonsuojelualueella kiellettynä aikana.

Myös osa tontista on luonnonsuojelualueita. Asumme tontilla olevassa rakennuksessa ja tontilla liikkuminen on myös rikoslain mukaan kielletty kotirauhan rikkomisena aina.

Edellytän, että kaupunki huolehtii siitä, ettei rantatieltä poiketa tontin puolelle.

Lähinnä rantatietä on se osa tontista, joka on luonnonsuojelualueita.

Nokian kaupungin omistama alue rajoittuu tonttiin.

Vastine: Nokian rantojen käytön visio ei ole oikeusvaikutteinen kaava vaan tulevien rantoja koskevien kaavojen taustaselvitys. Rantojen tarkempi suunnittelu aikataulujen ja esim. rantareitin osalta tehdään alueiden tarkemmassa suunnittelussa tulevien asemakaavojen yhteydessä jo olemassa olevia reittejä hyödyntäen.

Mielipide 11

Hyvä, että rantamaisemaan kiinnitetään huomiota! Olemme jo aiemmin jossain kyselyssä tuoneet esiin Nokianvirran mahdollisuuksia ja hyvä, että ne nyt huomioidaan. On tärkeää, että kuntalaiset voivat nauttia näkymistä ja siirtyä vesistön rantoja seuraillen näkemään Nokian parhaat puolet. Kävelyreiteillä on hyvä olla riittävät opastukset sekä tietoa tarjolla kohteesta: luontoarvoista, harvinaisista kasveista ja historiasta ym. Näitä ainakin Viholassa riittää. Riittävästi reiteillä on hyvä olla myös levähdyspaikkoja ja niiden kunnossapidosta täytyy pitää jatkuvasti huolta.

Viholan näköalapaikkana voisi olla Ystävyydenpuiston huippu, sieltä näkyy Pyhäjärveä pitkin Tampereelle ja Pirkkalaan. Reitille pitää varata tilaa varsinkin nyt, kun Viholaan tulee jälleen uusia kerrostaloja estämään suoraa näkyvyyttä Pyhäjärvelle.

Mukava, että eri kävelyreitit yhdistetään toisiinsa ja tuodaan esiin kuntalaisille. Oman kodin ympäristöstä sitä tuntee reitit, mutta muualla Nokialla ne ovat olleet itseltä hukassa. Joitakin Nokia-kävelyjä voisi toteuttaa näitä reittejä pitkin.

Vastine: Nokian rantojen käytön visio ei ole oikeusvaikutteinen kaava vaan tulevien rantoja koskevien kaavojen taustaselvitys. Rantojen tarkempi suunnittelu aikataulujen ja esim. rantareitin osalta tehdään alueiden tarkemmassa suunnittelussa tulevien asemakaavojen yhteydessä jo olemassa olevia reittejä hyödyntäen.

Siuro-Seura ry ja Korvolan kyläyhdistys ry

Seuran johtokunta perehtyi 16. kesäkuuta pidetyssä kokouksessa otsikossa mainittuun asiakirjaan. Rantareitin ja Intianlahden muinaisuoman osalta mielipide perustuu lisäksi Siuro-Seuran ja Korvolan kyläyhdistys ry:n hallituksen 23.6. pitämään yhteispalaveriin. Siuro-Seuran säännöissä todetaan: ”Seuran tarkoituksena on työskennellä toimialueensa sivistyksellisten, sosiaalisten ja taloudellisten olojen kehittämiseksi alueellisen omaleimaisuuden pohjalta lähtien, osallistua ja pyrkiä vaikuttamaan tätä koskevaan yhteiskuntasuunnitteluun, toimia kokonaisvaltaisen kotiseututyön tavoitteiden saavuttamiseksi paikalliskulttuurin ja historian tallennuksen, ympäristönsuojelun ja maisemanhoidon sekä matkailun aloilla sekä työskennellä asukkaiden kotiseututuntemuksen ja -kiintymyksen sekä viihtyvyyden ja paikallishengen lisäämiseksi.” Siuronkallion, koskenseudun ja asemaseudun osalta rantavision ehdotukset ovat linjassa seuran tarkoituksen kanssa. Nokianvirran, Intianlahden muinaisuoman, Knuutilan ja sahan alueen osalta tulisi visiota viimeisteltäessä ottaa huomioon seuraavat näkökohdat.

1. Rantareitit Visioehdotuksen mukaan ”Tarkoituksena on muodostaa houkutteleva, yhtenäinen rantareitti, joka kytkee kehitettäviä kohdealueita toisiinsa. Se toimii myös osana lähivirkistysreittejä. Luontoarvoja sisältävillä alueilla rantareitti ohjaa alueen käyttöä selkeästi, jolloin herkemvät alueet säästyvät suuremmalta kulutukselta.” (sivu 47) ja ”Suunnittelualueelle on osoitettu rantoja mukaileva rantareitti, joka kytkee keskeisimmät alueet toisiinsa ja luo seudullisesti yhtenäisen, merkittävän virkistysreittikokonaisuuden” (sivu 51). Mielipide: Tekstistä voi päätellä, että reitti olisi kävelytien tai polun tyyppinen väylä, jolla esim. (maasto)pyöräily ei olisi sallittua. Tämä on syytä täsmentää. Visiokartassa ja kohdekorteissa rantareitti on merkitty vain Nokian keskustan ja Melon välille sekä Jokisenjärven rantaan Siurossa. Jotta rantareitti kytkisi kehitettävät alueet tekstissä mainitulla tavalla, sen tulisi kattaa myös Melo-Knuutila ja Knuutila-Siuro välit. Täsmennyksenä olisi myös syytä mainita, että reitti voi kulkea vähän kauempana rantaviivasta, paitsi mainituilla herkillä (suojelu)alueilla, myös esim. Korvolassa missä voidaan hyödyntää olemassaolevia kyläteitä ja ohjata reitti rannan tuntumaan siltä osin kuin se on toteutettavissa yhteisymmärryksessä kiinteistön- ja	Vastine: Nokian rantojen käytön visio ei ole oikeusvaikutteinen kaava vaan tulevien rantoja koskevien kaavojen taustaselvitys. Rantojen tarkempi suunnittelu aikataulujen ja esim. rantareitin osalta tehdään alueiden tarkemmassa suunnittelussa tulevien asemakaavojen yhteydessä jo olemassa olevia reittejä hyödyntäen.
---	--

maanomistajien kanssa. Nokianvirran varrelle tulee visioida Melon lisäksi myös pari muuta tauko/levähdys/näköala/infopistettä.

2. Intianlahden muinaisuoma
Muinaisuoma mainitaan suojeltavana arvokkaana luontokohteena (sivu 33).
Mielipide: Muinaisuoma tulee suojella kokonaisuudessaan, siis Intianlahdesta Kuloveteen asti, ja määritellä sen ympärille suojeluvyöhykkeet ottaen huomioon luonto- ja maisema-arvot.

3. Knuutila
Siuro-Seuran syntyhistoria ja toiminta liittyy monin tavoin Knuutilaan. Visiossa Knuutila on määritelty "moniarvokohteeksi", eli "seudullisesti merkittäväksi virkistys- ja luontokohteeksi" (sivu 49).
Mielipide:
- määrittelystä ei saa juontua uhkia Siuro-Seuran ja Nokian kaupungin välisille vuokra- ja hallintasopimuksille eikä Knuutilan nykyisenkaltaiselle käytölle siurolaisten virkistys- ja vapaa-ajanviettoalueena sekä juhla- ja majoituspaikkana
- moniarvokohde-määritelmän tulee seuran mielestä koskea myös maisema-arvoja, joista visiossa todetaan että "Nokianvirta on jyrkkärantainen vesialue, jonka maisemaan kuuluvat jyrkkien kallioseinämien lisäksi

Kuloveteen viettävät avoimet savimaalle perustetut viljelymaisemat” (sivu 39), ja Knuutilan kartanoaluetta ympäröivät pellot on visiossa merkitty avoimeksi maisematilaksi eli alueeksi joka ”sisältää mm. merkittäviä ranta-alueelle sijoittuvia avoimia peltomaisemakokonaisuuksia” (sivu 48)

- edellä olevaan viitaten, seuran mielestä ”asumiseen liittyviä potentiaalisia kehittämiskohteita”

visioitaessa on todettava yksiselitteisesti, että nykyisen Lukkisalmentien ja Kuloveden välisille pelloille ei sovi asunto- eikä muukaan rakentaminen, ja myös Lukkisalmentien ja rautatien välisten maa-alueiden käyttöä suunniteltaessa tulisi ottaa huomioon maisema-arvot

4. Siuron sahan alue

Mielipide: Sahan alueen on ollut 1980-luvulta lähtien ’luonnontilassa’, t. s. siellä kasvaa pusikkoa ja ennen pitkää metsää. Laajan, Siuron taajaman keskellä sijaitsevan ranta-alueen osalta visioluonnos on epämääräinen. Jääkö se kokonaan visiokartassa olevan asumisen kehittämiskohdemerkinnän ulkopuolelle? Tämän, kuten muidenkin pilaantuneiden alueiden käyttöä tulisi visioda ottaen lähtökohdaksi se, että niiden maaperä on puhdistettu.

Mielipide 12

Haluan ilmaista kantani Nokian kaupungin rantojen käytön visioon, joka on alueen asukkaiden nähtävillä ja kommentoitavissa 3.7. saakka. Kantani on, että rantojen käytön suunnitelmissa ei nykyisellään kiinnitetä riittävästi huomiota kohdealueiden luonnon monimuotoisuuden säilyttämiseen ja vahvistamiseen sekä vesistöjen laadun ja eliöstön hyvinvoinnin varjeluun ja parantamiseen. **Mielestäni suunnitelmia tulisi muuttaa siten, että mitään ihmistoimintaa (olipa kyseessä asuinrakentaminen tai virkistyskäyttö, mukaan lukien veneiden säilytys) ei pyritäisi kasvattamaan niillä alueilla, jotka ovat luonnon monimuotoisuuden kannalta kaikista ainutlaatuisimpia ja arvokkaimpia, vaan pikemminkin ohjattaisiin niiltä pois päin.** Tällaisia alueita ovat muun muassa Nokianvirran etelä- ja pohjoisrannat sekä kaikki luonnonsuojelualueet. Luonnonsuojelualueiden ensisijainen ja tärkein tarkoitus on nimenomaan suojella luontoa ja varmistaa lajien säilyminen, ei palvella ihmisten virkistys- tai muitakaan tarpeita. Nykyiset rantasuunnitelmat kyseenalaistavat tämän lähtökohdan, minkä seurauksena vision voidaan katsoa olevan ristiriidassa myös kaupungin omassa

Vastine: Rantojen käytön vision ja sen laatimisen jälkeen tapahtuvassa alueiden tarkemmassa suunnittelussa otetaan huomioon alueiden ominaispiirteet ja arvot ja ohjataan eri toimintoja niille sopiville alueille.

tulevaisuusstrategiassa kuvatun "elinvoimaisen ja ekologisen Nokian" tavoitteen kanssa. On jo pelkästään kaupungin julkikuvan kannalta haitallista, että sen omat, ääneenlausutut tavoitteet ja toisaalta konkreettiset suunnitelmat kallisarvoisten luontoympäristöjen kohtelun suhteen ovat näin räikeästi konfliktissa keskenään. Pyydän, että kantani huomioidaan, kun visiota ryhdytään korjaamaan paremmin alueen asukkaiden mielipiteitä, kaupungin omia, julkilausuttuja tavoitteita sekä aikamme ekologisten kriisien vaatimuksia vastaavaksi. Pyydän lisäksi, että minulle vahvistetaan pikimmiten sähköpostitse, että tämä kannanottoni on vastaanotettu ja tullaan ottamaan huomioon.	
Mielipide 13 Rantojen käytön visiossa viitataan Liukuslahtea kiertävään rantareittiin. Jo aiemmin rantareitti Liukusranta-kadun ja Hauroisten kuntopolun/ladun välillä on toteutunut vanhan epävirallisen polun ansiosta, mutta nyt yhteys on poikki. Olisi toivottavaa että virallinen yhteys toteutettaisiin, koska tämä on selkeästi merkittävin epäkohta koko alueen virkistysverkostossa.	Vastine: Nokian rantojen käytön visio ei ole oikeusvaikutteinen kaava vaan tulevien rantoja koskevien kaavojen taustaselvitys. Rantojen tarkempi suunnittelu aikataulujen ja esim. rantareitin osalta tehdään alueiden tarkemmassa suunnittelussa tulevien asemakaavojen yhteydessä jo olemassa olevia reittejä hyödyntäen ja täydentäen.